

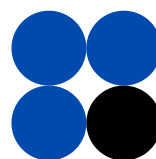

OPTIMIZACIJA
INSTITUCIONALNO-
NORMATIVNIH REŠITEV ZA
TRAJNOSTNO IZKORIŠČANJE
GOZDOV V SLOVENIJI

Primerjalna analiza sistemske ureditve gospodarjenja z gozdov

V4-2421

Zaključno poročilo DS2.2

Ljubljana, 2025

BF
Biotehniška
fakulteta
Oddelek za gozdarstvo
in obnovljive gozdne vire

FU | UNIVERZA V LJUBLJANI
Fakulteta za upravo

CILJNI RAZISKOVALNI PROGRAM
»NAŠA HRANA, PODEŽELJE IN NARAVNI VIRI«

**OPTIMIZACIJA INSTITUCIONALNO-NORMATIVNIH REŠITEV ZA
TRAJNOSTNO IZKORIŠČANJE GOZDOV V SLOVENIJI (V4-2421)**

Primerjalna analiza sistemske ureditve gospodarjenja z gozdovi
DS 2 »Pregled ureditve gospodarjenja z gozdovi«

prof. dr. Špela Pezdevšek Malovrh, prof. dr. Mirko Pečarič,
Zala Uhan, Iza Štiglic

Ljubljana, 2026

Šifra projekta: V4 - 2421

Tema: Optimizacija gospodarjenja z gozdovi

Naslov projekta: Optimizacija institucionalno-normativnih rešitev za trajnostno izkoriščanje gozdov v Sloveniji (angl. »*Optimization of institutional-normative solutions for sustainable forest management in Slovenia*«)

Nosilna RO: Gozdarski inštitut Slovenije

Vodja projekta: dr. Nike Krajnc

Vodja delovnega sklopa: prof. dr. Špela Pezdevšek Malovrh

Naslov dokumenta: Identifikacija pravnih institutov, ki omejujejo gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji

Delovni sklop: Pregled ureditve gospodarjenja z gozdovi (DS 2)

Delovna naloga: Primerjalna analiza sistemske ureditve gospodarjenja z gozdovi (DS 2.2)

Avtorji dokumenta: prof. dr. Špela Pezdevšek Malovrh
prof. dr. Mirko Pečarič
Zala Uhan
Iza Štiglic

Ključne besede: Zakonodaja, institucionalno-normativne rešitve, primerjalna analiza, Avstrija, Nemčija, Italija

Keywords: Legislation, institutional-normative solutions, comparative analysis, Austria, Germany, Italy

Kraj izdaje: Ljubljana

Založnik: Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Leto izdaje : 2026

Financerji: Ministrstvo za kmetijstvo in Javna agencija za znanstveno raziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »NAŠA HRANA, PODEŽELJE IN NARAVNI VIRI«

Vsebina

1	UVOD.....	5
2	PRIMERJALNA ANALIZA SISTEMSKE UREJENOSTI GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	6
2.1	Splošni cilji normativnega okvirja na področju urejanja gozdov in gozdarstva	10
2.2	Načrti za gospodarjenje z gozdovi	13
2.2.1	Vrste načrtov za gospodarjenje z gozdovi in njihove vsebine	13
2.2.2	Postopek priprave in sprejemanja načrtov za gospodarjenje z gozdovi	24
2.2.3	Potrebna soglasja oziroma mnenja na načrte za gospodarjenje z gozdovi.....	29
2.2.4	Opredelitev in ovrednotenje funkcij gozdov	33
2.3	Izvedba gozdnogospodarskih ukrepov v gozdovih.....	37
2.3.1	Financiranje in sofinanciranje vlaganj v gozdove	37
2.3.2	Izvedba gozdnogojitvenih del	51
2.3.3	Izkoriščanje gozdov – izvedba sečnje gozdnega drevja	61
2.3.4	Izvedba ukrepov varstva gozdov.....	70
2.4	Evidence poseka	77
3	SEZNAM ANALIZIRANIH PREDPISOV	81
4	VIRI	84
5	PRILOGE	85

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Seznam analiziranih zakonov in podzakonskih predpisov	8
Preglednica 2: Razlike med analiziranimi državami v ureditvi načrtov za gospodarjenje z gozdovi.....	22
Preglednica 3: Razlike med analiziranimi državami v postopkih priprave in sprejemanja načrtov za gospodarjenje z gozdovi	28
Preglednica 4: Razlike med analiziranimi državami glede urejenosti potrebnih soglasij oziroma mnenj na načrte za gospodarjenje z gozdovi.....	31
Preglednica 5: Razlike med analiziranimi državami v opredelitvi in ovrednotenju funkcij gozdov	36
Preglednica 6: Razlike med analiziranimi državami v ureditvi izvedbe gozdnogojitvenih del	57
Preglednica 7: Razlike med analiziranimi državami v ureditvi izkoriščanja gozdov (sečnje gozdnega drevja).....	68
Preglednica 8: Razlike med analiziranimi državami v ureditvi izvedbe ukrepov varstva gozdov.....	75
Preglednica 9: Razlike med analiziranimi državami v ureditvi evidence poseka	80

Kazalo prilog

Priloga 1: Ukrepi (so)financiranja vlaganj v gozdove v Avstriji in Zvezni deželi Predarlški	85
Priloga 2: Ukrepi (so)financiranja vlaganj v gozdove v Zvezni Republiki Nemčiji in Zvezni deželi Bavarski	90
Priloga 3: Ukrepi (so)financiranja vlaganj v gozdove v Italiji in Pokrajini Zgornje Poadižje	102

1 UVOD

Zakon o gozdovih, ki je stopil v veljavo leta 1993, je temeljni predpis v Republiki Sloveniji, ki ureja področje varstva, gojenja, izkoriščanja in rabe gozdov ter razpolaganja z njimi kot naravnim bogastvom s ciljem, da se zagotovi trajnostno, sonaravno ter večnamensko gospodarjenje z gozdovi v skladu z načeli varstva okolja in naravnih vrednot, trajno in optimalno delovanje gozdov kot ekosistema ter uresničevanje njihovih funkcij. Kljub nekaterim kasnejšim spremembam in dopolnitvam (v letih 1999, 2002, 2006, 2007, 2010, 2013, 2014, 2015, 2016, 2023 in 2025), Zakon potrebuje posodobitev. Posodobitve so potrebne predvsem zaradi: a) vse večjega vpliva mednarodnih zavez po zagotavljanju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi; b) povečanega števila (ne)zakonodajnih dokumentov na ravni Evropske unije (v nadaljevanju EU), kar je odraz prepoznavanja pomena gozdov za doseganje ciljev na področju podnebja in okolja; c) pritiska politik drugih sektorjev, ki vplivajo na gozd in gozdarstvo in d) spremenjenih družbenih vrednot tako lastnikov gozdov kot tudi družbe.

Trenutno stanje na področju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji, kaže da le-to poteka v skladu z načeli trajnosti, sonaravnosti in večnamenskosti gozdov (OP NGP 2022-2026, 2022). Kljub temu pa obstajajo izzivi, kako zagotoviti gospodarsko trajnost oziroma dolgoročno donosnost gozdarstva. V OP NGP 2022-2026 (2022) politični odločevalci opozarjajo na: a) neizkoriščenost danosti gozda, saj je izvedba možnega poseka ter načrtovanih gozdnogojitvenih in varstvenih del še vedno majhna, kar pa je posledica spremenjenih socialno-ekonomskih značilnosti zasebnih lastnikov gozdov ter majhne in razdrobljene gozdne posesti; b) probleme pri evidentiranju dejanskega poseka; c) na potrebe po racionalizaciji delovanja javne gozdarske službe v okviru Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljevanju ZGS) in d) da je za delovanje gozdarskega sistema zaradi specifičnosti gospodarjenja z gozdovi pri izvajanju gozdne politike predvsem v povezavi z lastninskimi interesi in številnimi funkcijami gozdov pomembno trajno zagotovljene ustrezne višine finančnih sredstev tako iz proračunskih kot evropskih virov. Vse to kaže na premajhno učinkovitost zakonskih in organizacijskih rešitev na področju gozdov in gozdarstva, kar zahteva spremembe širših zakonskih in podzakonskih ureditev.

Eden od ciljev DS 2 »*Pregled ureditve gospodarjenja z gozdovi*« je med drugim tudi narediti primerjalno analizo sistemske ureditve gospodarjenja z gozdovi v treh izbranih in po lastništvu gozdov primerljivih državah EU. Analiza se bo osredotočala na pravne institute, ki so v aktivnosti DS 2.1 izkazali, da omejujejo gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji oziroma so bili prepoznani kot problem v samem izvajanju zakonodaje v praksi.

V nadaljevanju prikazujemo primerjalno analizo sistemske ureditve gospodarjenja z gozdovi v Republiki Avstriji in njeni Zvezni deželi Predarlški, Republiki Nemčiji in njeni Zvezni deželi Bavarski ter Republiki Italiji in njeni avtonomni pokrajini Zgornje Poadižje/Južna Tirolska (v

nadaljevanju pokrajina Zgornje Poadižje), ki pripada regiji Trentino – Zgornje Poadižje. Države/zvezne dežele/regije/avtonomne pokrajine za primerjalno analizo je izbralo ministrstvo pristojno za gozdarstvo (trenutno Ministrstvo za kmetijstvo).

2 PRIMERJALNA ANALIZA SISTEMSKÉ UREDITVE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

V primerjalni analizi sistemske ureditve gospodarjenja z gozdovi se bomo usmerili v štiri glavne teme, skladno s ciljem projekta in sicer na: a) načrte za gospodarjenje z gozdovi; b) izvedbo ukrepov v gozdovih; c) izdajanje odločb oziroma drugih dokumentov potrebnih za izvedbo gozdnogospodarskih del in d) evidence poseka.

V podpoglavju »**Načrti za gospodarjenje z gozdovi**« se bomo osredotočili na število ravni gozdnogospodarskega načrtovanja oziroma vrste načrtov za gospodarjenje z gozdovi, vsebino načrtov za gospodarjenje z gozdovi glede na posamezno raven ali vrsto načrta, postopke priprave in sprejemanja načrtov za gospodarjenje z gozdovi, pridobivanje potrebnih soglasij oziroma mnenj na načrte za gospodarjenje z gozdovi in opredelitev ter ovrednotenje funkcij gozdov. V podpoglavju »**Izvedba gozdnogospodarskih ukrepov v gozdovih**« se bomo osredotočali na financiranje in sofinanciranje vlaganj v gozdove (viri financiranja in sofinanciranja vlaganja v gozdove, poraba razpoložljivih sredstev, določanje vrednosti financiranja in sofinanciranja ukrepov/aktivnosti), na potrebne dokumente za izvedbo gojitvenih del in njihovo izvršeno naravo, potrebne dokumente za izkoriščanje gozdov – izvedba sečnje gozdnega drevja in njihovo izvršeno naravo ter označevanje drevja za možni posek ter na potrebne dokumente za izvedbo varstvenih del in njihovo izvršeno naravo (ukrepi za preprečevanje širjenja in zatiranja prenamnožitve populacije žuželk in roki za izvedbo sanitarne sečnje). V zadnjem, podpoglavju »**Evidence poseka**« se bomo osredotočali na dolžnosti lastnikov gozdov o poročanju o izvajanju sečnje gozdnega drevja in načine evidentiranja dreves izbranih za možni posek, vodenje evidenc o izdanih dokumentih za sečnjo gozdnega drevja in izvajanje kontrole oziroma prevzemov sečišč.

Ob tem velja že uvodoma poudariti, da so izbrane države za primerjalno analizo normativne ureditve gospodarjenja z gozdovi, prenesle pristojnosti iz nacionalnega nivoja na nižji nivo, tj. zvezne dežele (Avstrija in Nemčija) oziroma regije/avtonomne pokrajine (Italija). V Avstriji in Nemčiji je zaradi zvezne ureditve države, politična oblast razdeljena na tri različne ravni, in sicer na Zvezo (nem. *Bund*), zvezno deželo (nem. *Länder*) in lokalne oblasti – občine, zaradi česar se urejenost področja po posameznih ravneh lahko nekoliko razlikuje; obseg in raven prenosa pristojnosti na zvezne dežele je v omenjenih državah različen. Tako nemški Zvezni zakon o gozdovih za (kar) nekaj pravnih institutov določa le okvirne določbe in določa splošne smernice in okvire za gospodarjenje z gozdovi, ter številna vprašanja prepušča podrobnejšemu urejanju na ravni zveznih dežel, zaradi česar je za normativno primerjavo načina gospodarjenja z gozdovi, relativno pomembna tudi deželna raven. V Avstriji pa področje gospodarjenja z gozdovi podrobno ureja že Zvezni zakon o gozdovih in le omejeno – glede manjšega števila

vprašanj, daje ustrezno pooblastilo/pristojnost devetim avstrijskim zveznim deželam. V Italiji glavni okvir gospodarjenja z gozdovi predstavlja Zakonodajni odlok (*Decreto legislativo*) št. 34/2018; gre za temeljni Zakon o gozdovih in gozdnih verigah, ki določa splošne smernice in okvire za gospodarjenje z gozdovi, hkrati pa spoštuje regionalne pristojnosti. Tako številna vprašanja prepušča podrobnejši ureditvi na ravni regij (Sicilija, Sardinija, Dolina Aoste, Trentino – Zgornje Padižje in Furlanija – Julijska krajina) in avtonomnih pokrajin. Regija Trentino – Zgornje Padižje se deli na dve avtonomni pokrajini (ital. *Province della Regione*) in sicer Zgornje Padižje/Južna Tirolska in Trento.

Na osnovi pregleda obstoječega zakonodajnega okvira v izbranih državah, ki normativno urejajo področje gospodarjenja z gozdovi, so bili v analizo vključeni zakoni in podzakonski predpisi predstavljeni v Preglednici 1.

Preglednica 1: Seznam analiziranih zakonov in podzakonskih predpisov

Država	Dokument	Veljavno od	Spremembe in dopolnitve
Avstrija	Zvezni zakon o gozdovih	1975	231/1977, 142/1978, 576/1987, 257/1993, 970/1993, 505/1994, 532/1995, 419/1996, 108/2001, 59/2002, 65/2002, 78/2003, 83/2004, 87/2005, 55/2007, 104/2013, 189/2013, 102/2015, 56/2016, 144/2023
	Zakon o Gozdnem skladu	2020	152/2023, 50/2024, 25/2025
	Zakon o presoji vplivov na okolje	1993	773/1996, 89/2000, 108/2001, 151/2001, 74/2004, 153/2004, 14/2005, 149/2006, 2/2008, 87/2009, 144/2011, 51/2012, 77/2012, 95/2013, 14/2014, 4/2016, 58/2017, 111/2017, 80/2018, 26/2023, 35/2025
	Zakon o upravnem postopku	1991	866/1992, 686/1994, 471/1995, 158/1998, 164/1999, 191/1999, 29/2000, 126/2001, 137/2001, 65/2002, 117/2002, 10/2004, 4/2008, 20/2009, 135/2009, 111/2010, 100/2011, 33/2013, 161/2013, 57/2018, 58/2018, 88/2023, 157/2024, 50/2025, 82/2025
	Uredba o načrtu razvoja gozdov	1977	
	Uredba o načrtu nevarnih območij	2021	
	Uredba o varstvu gozdov	2003	
	Smernice za izvajanje financiranja ukrepov Gozdnega sklada	2021	
Zvezna dežela Predarlška	Zakon o gozdovih Predarlške zvezne dežele	1978	13/2007, 44/2013, 78/2017, 54/2021, 4/2022, 58/2024
	Smernice deželne vlade Zvezne dežele Predarlške za dodeljevanje subvencij za ukrepe v gozdovih	2011	
Nemčija	Zvezni zakon o gozdovih	1975	3436/2021
	Zakon o skupni nalogi »Izboljšanje agrarnih struktur in zaščita obal« (GAKG)	1969	1573/1969, 1053/1988, 1055/1988, 1865/1993, 2027/1997, 2231/2016
	Zvezni zakon o podnebnih spremembah	2019	2513/2019, 3905/2021, 235/2024
	Okvirni načrt za skupno nalogo – Izboljšanje agrarnih struktur in zaščito obal za obdobje 2026-2029	2026	
	Zvezni akcijski program za varstvo podnebja in ohranjanje biotske raznovrstnosti	2023	
Zvezna dežela Bavarska	Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske	2005	598/2020
	Zakon o upravnem postopku Zvezne dežele Bavarske	1976	544/1976, 269/1985, 235/1990, 469/1991, 348/1997, 532/1999, 140/2001, 962/2002, 975/2002, 312/2008, 376/2009, 628/2009, 154/2015, 260/2018, 604/2018, 174/2020, 718/2022, 570/2024, 599/2024
	Zakon o varstvu narave Zvezne dežele Bavarske	2011	82/2011, 296/2014, 73/2015, 372/2016, 405/2019, 352/2021, 254/2025, 75/2026
	Uredba o zatiranju škodljivih žuželk v gozdovih	1965	589/2017

	Program za gozdnogojitvene ukrepe v gozdovih (WALDFÖPR)	2025	
	Program za izboljšanje odprtosti gozdov (FORSTWEGR)	2025	
Italija	Nacionalna gozdarska strategija	2021	
	Zakon o gozdovih in gozdnih verigah	2018	131/2017, 20/2018, 32/2018, 52/2018, 74/2018, 75/2018, 116/2019, 233/2024
	Zakon o varstvu okolja	2006	4/2008, 131/2008, 56/2009, 260/2011, 20/2011, 82/2011, 22/2013, 156/2014, 120/2014, 31/2015, 39/2015, 78/2016, 100/2016, 118/2016, 134/2016, 173/2016, 245/2017, 266/2017, 58/2017, 142/2017, 69/2018, 46/2019, 62/2019, 74/2019, 182/2020, 78/2020, 188/2021, 152/2022, 205/2023
	Zakon o proračunu	2022	
	Okoljska določba za spodbujanje ukrepov zelene ekonomije in za omejevanje prekomerne rabe naravnih virov	2015	50/2016, 154/2016, 75/2017, 148/2017, 205/2017, 160/2019, 22/2021, 55/2021, 68/2022, 108/2022, 207/2024, 73/2025, 95/2025, 105/2025
	Odlok Ministrstva za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo o financiranju ukrepov Nacionalne gozdne strategije	2022	
	Odlok ministra o določitvi minimalnih meril za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi	2021	
	Odlok Ministrstva za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo o koriščenju sredstev Nacionalnega gozdnega sklada	2024	
Pokrajina Zgornje Poadižje	Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje	1996	14/2011, 10/2013, 10/2014, 11/2014, 18/2015, 8/2016, 21/2016, 8/2017, 9/2018, 9/2020, 5/2021, 1/2022, 1/2023, 12/2023, 13/2024, 8/2025
	Odlok predsednika pokrajinskega odbora	2000	14/2018
	Sklep pokrajinske vlade o smernicah za dodeljevanje subvencij na področju gozdarstva	2026	

2.1 Splošni cilji normativnega okvirja na področju urejanja gozdov in gozdarstva

V **Republiki Avstriji** področje gozdov in gospodarjenja z njimi ureja Zvezni zakon o gozdovih (1975 s spremembami in dopolnitvami) in v okvirjih, v katerih jim Zvezni zakon o gozdovih daje pooblastilo, zakoni devetih zveznih dežel (deželni zakoni). Zvezni zakon je razdeljen na 12 poglavij. Cilj normativnega urejanja zakona je, da se s trajnostim gospodarjenjem, nego in varstvom gozdov zagotovimo večnamensko vlogo gozdov. Cilj zveznega zakona je tako: a) ohranjanje gozda in gozdnih tal; b) zagotavljanje takšnega gospodarjenja z gozdovi, da se ohranja proizvodna sposobnost tal in dolgoročno varujejo njeni učinki in c) da se zagotavlja trajnostno gospodarjenje z gozdovi. Zakon prav tako poudarja, da so gozdovi bistvenega pomena za ekološki, gospodarski in socialni razvoj Avstrije. Področje financiranja ukrepov je dodano urejeno z Zakonom o Gozdnem skladu (2020).

V **Zvezni deželi Predarlška** področje gozdov in gospodarjenja z njimi dodatno ureja še Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlške (1978 s spremembami in dopolnitvami). Zakon je razdeljen na 9 poglavij. Cilj normativnega urejanja zakona je skladen z Zveznim zakon o gozdovih in bolj podrobno ureja samo posamezna področja, kot so raba gozda (določbe povezane s sečnjo gozdnega drevja), protivetrni pasovi, pogozdovanje negozdnih zemljišč, deljenje zemljiških parcel, ki so gozd, varstvo pred požari, čiščenje strug hudournikov (odstranitev plavja iz struge), nadzor in delo gozdarskih nadzornikov ter kazenske določbe.

V **Zvezni republiki Nemčiji** na zvezni ravni področje gozdov in gospodarjenja z njimi ureja Zvezni zakon o gozdovih (1975 s spremembami in dopolnitvami). Zakon je razdeljen na 5 poglavij. Cilj normativnega urejanja zakona je ohraniti in po potrebi povečati površino gozdov zaradi gospodarskih koristi (proizvodne funkcije) in zaradi njihovega pomena za okolje, zlasti za trajno in učinkovito delovanje ekosistema, podnebja, vodne bilance, ohranjanja čistega zraka, rodovitnosti tal, krajine, kmetijstva in infrastrukture ter rekreacije prebivalstva (varovalna funkcija in rekreacijska funkcija). Poleg tega pa je cilj zakona tudi dolgoročno zagotoviti ustrezno upravljanje z gozdovi, promovirati gozdarstvo in vzpostaviti ravnovesje med interesi širše javnosti in interesi lastnikov gozdov.

V **Zvezni deželi Bavarski** področje gozdov in gospodarjenja z njimi ureja dodatno še deželni Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske (2005 s spremembami in dopolnitvami). Zakon je razdeljen na 6 poglavij. Cilj normativnega urejanja zakona je: a) ohranitev in po potrebi povečanje površine gozdov; b) ohranitev in zagotovitev rastišču primerne in čim bolj naravnega stanja gozdov ob upoštevanju načela »gozd pred divjadjo«; c) trajno zagotavljanje in krepitev varovalne funkcije gozda, zdravja gozda in proizvodne zmogljivosti; d) povečevanje proizvodnje lesa in drugih gozdnih dobrin v okviru trajnostnega gospodarjenja z gozdovi; e) omogočanje in izboljšanje možnosti izvajanja rekreacijske funkcije za prebivalstvo; f) ohranjanje in po potrebi povečanje biotske raznovrstnosti v gozdovih; g) zagotavljanje podpore in spodbujanje lastnikov gozdov k samoorganiziranju za doseganje ciljev zakona in h)

usklajevanje javnega in zasebnega interesa. Namen zakona je tako zagotavljati trajnostno gospodarjenje z gozdovi s ciljem zagotavljanja vseh njegovih funkcij za dobrobit ljudi.

V **Republiki Italiji** področje gozdov in gospodarjenja z njimi ureja enotni Zakon o gozdovih in gozdnih verigah (2018 s spremembami in dopolnitvami). Zakon ni razdeljen na poglavja; vsebuje vsega 19 členov. Cilj normativnega urejanja zakona je zagotoviti enotno usmerjanje in nacionalno usklajevanje na področju gozdov in gozdnih verig, v skladu z zavezami sprejetimi na mednarodni in evropski ravni. Država in regije v okviru svojih pristojnosti s temeljnim prispevkom gozdarstva spodbujajo trajnostno gospodarjenje z gozdovi s posebnim poudarkom na določbah resolucij ministrskih konferenc za varstvo gozdov v Evropi (sedaj Forest Europe), da bi priznale socialno in kulturno vlogo gozdov, zaščitile in okrepile gozdno dediščino, ozemlje in nacionalno krajino, okrepile gozdne dobavne verige ter sčasoma zagotovile večnamenskost in raznolikost gozdnih virov, varstvo okolja, boj proti podnebnim spremembam in prilagajanje nanje ter socialno-ekonomski razvoj gorskih in celinskih območij države. Cilj zakona je tako: a) zagotavljanje ohranjanja gozdov v njihovi razsežnosti, porazdelitvi, geografski porazdelitvi ter ekološki in biokulturni raznolikosti; b) spodbujanje aktivnega in racionalnega upravljanja gozdov, za zagotavljanje okoljskih, ekonomskih in socialno-kulturnih funkcije gozdov; c) varovati gozdno in gorsko gospodarstvo in zadevne proizvodne verige ter razvoj kmetijsko-gozdarsko-pastirskih dejavnosti z varstvom in racionalno rabo zemljišč ter produktivno obnovo razdrobljenih/opuščenih zemljišč; d) varstvo gozdov s spodbujanjem preventivnih ukrepov proti naravnim tveganjem in tveganjem, ki jih povzroči človek, hidrogeološka obramba, obramba pred požari ter biotskimi in abiotskimi nesrečami, prilagajanje podnebnim spremembam, obnova degradiranih ali poškodovanih območij, sekvestracija ogljika in zagotavljanje drugih ekosistemskih storitev, ki izhajajo iz trajnostnega gospodarjenja z gozdovi; e) spodbujanje načrtovanja posegov in ukrepov za gospodarjenje z gozdovi ob upoštevanju vloge regij in lokalne samouprave; f) spodbujanje razvoja splošnih načel, smernic in nacionalnih smernic za varstvo in krepitev gozdne dediščine in podeželske krajine; g) spodbujanje dejavnega sodelovanja gozdarskega sektorja pri opredeljevanju, izvajanju in razvoju Evropske gozdarske strategije in z njo povezanih politik; h) zagotavljanje in spodbujanje poznavanja in spremljanja nacionalne gozdne dediščine in njenih ekosistemov za podporo političnim odločevalcem; i) usposabljanje izvajalcev in kvalifikacij podjetij; j) spodbujanje raziskovalne dejavnosti v gozdarstvu in k) spodbujanje gozdnega bontona in okoljskega izobraževanja.

V **avtonomni pokrajini Zgornje Poadižje** področje gozdov in gospodarjenja z njimi dodatno ureja še Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje (1996 s spremembami in dopolnitvami). Zakon je razdeljen na 12 poglavij. Cilj normativnega urejanja zakona je usmerjen v varovanje zemljišč vseh vrst in namembnosti, zlasti gozdov, gorskih travnikov in pašnikov, pri čemer zagotavlja njihovo ohranjanje in stabilnost ter dolgoročno neprekinjenost proizvodnje ter spodbuja njihovo racionalno rabo zaradi zagotavljanja varnosti, zdravja in premoženja skupnosti. Cilj zakona je tako: a) zagotavljanje ohranjanja gozdov v njihovi razsežnosti,

teritorialni porazdelitvi, vitalnosti in trajnosti in b) spodbujanje zagotavljanja vseh njegovih funkcij, predvsem varovalne, proizvodne in habitatne ter higiensko-estetsko-rekreacijskih funkcij.

Zakon kot enega ključnih instrumentov za doseganje ciljev gozdarske politike določa hidrogeološko-gozdarski varstveni režim, katerega namen je ohranjanje gozdnih ekosistemov, zagotavljanje stabilnosti tal in vodnega režima, racionalno gospodarjenje z gozdovi, gorskimi travniki in pašniki, ohranjanje biotske raznovrstnosti ter varstvo pred škodljivimi vplivi naravnih razmer, pri čemer se upoštevajo zahtev varstva narave in krajine.

2.2 Načrti za gospodarjenje z gozdovi

2.2.1 Vrste načrtov za gospodarjenje z gozdovi in njihove vsebine

Avstrijski Zvezni zakon o gozdovih opredeljuje, da je naloga prostorskega načrtovanja na področju gozdarstva (prikaz stanja gozda in v prihodnost usmerjeno načrtovanje razvoja gozdov na zveznem nivoju ali njegovih delih), usmerjeno v to, da se zagotovi prihodnost gozdov v takem obsegu in stanju, da so zagotovljeni vsi njegovi učinki, in sicer:

- a) Proizvodni učinki – to je zlasti ekonomsko trajna proizvodnja lesa kot naravnega materiala;
- b) Varovalni učinki – to je zlasti varovanje pred naravnimi nevarnostmi in škodljivimi vplivi okolja ter zagotavljanje (ohranjanje) odpornosti tal na erozijske pojave s preprečevanjem izpiranja in odnašanja tal, premeščanja naplavin in plazenja;
- c) Učinek na blaginjo – to je zlasti vpliv gozda na okolje, podnebno ravnovesje, vključno s pomenom za absorpcijo in skladiščenje ogljika, in ravnovesje vodne bilance, čiščenje in obnavljanje zraka in vode ter ohranjanje biotske raznovrstnosti;
- d) Rekreatijski učinki – to je zlasti učinek gozda kot prostor za rekreacijo na obiskovalce gozda.

Za doseganje ciljev prostorskega načrtovanja na področju gozdarstva je potrebno posebno pozornost nameniti temu, da je na: a) območjih, kjer so skoncentrirana urbana središča, prostorska razporejenost in zgradba gozda takšna, da bodo zagotovljene vse funkcije gozdov; b) območjih, kjer so poudarjeni varovalni učinki gozdov in učinki gozdov na blaginjo, kot na primer zaščita pred poplavami, zemeljskimi plazovi, vetrovi in ali so v gozdovih vodni zbiralniki, je potrebno vzpostaviti prostorsko členitev gozda, ki ustreza tej poudarjenosti. V okviru prostorskega načrtovanja na področju gozdarstva si je potrebno prizadevati za usklajevanje vseh javnih interesov.

Tako zakon opredeljuje tri vrste prostorskih načrtov za gozdove: a) načrt razvoja gozdov (nem. *Waldentwicklung Plan*); b) gozdarski strokovni načrt (nem. *Waldfachplan*) in c) načrt nevarnih območij (nem. *Gefahrenzonenplan*). Načrti razvoja gozdov so podrobneje opredeljeni v **Uredbi o načrtih razvoja gozdov** (1977), načrti nevarnih območij pa v **Uredbi o načrtih nevarnih območij** (2021).

Načrt razvoja gozdov predstavlja podlago za dolgoročno načrtovanje in izvajanje gozdarskih ukrepov organov oblasti, pooblaščenih za izvajanje Zakona o gozdovih in služi kot pomoč gozdarskim strokovnjakom pri odločanju. Načrt razvoja gozdov zajema celotno ozemlje države (splošen gozdarski prostorski načrt) in je sestavljen iz več delnih načrtov¹, za posamezno zvezno deželo. Načrt za zvezno deželo mora zajemati območje zvezne dežele ali njenih delov. Delni načrti razvoja gozdov lahko obsegajo eno ali več načrtovalnih enot, vendar ne smejo

¹ Delni načrti so podrobneje opredeljeni v Uredbi o načrtu razvoja gozdov (1977).

presegati meje posamezne zvezne dežele. Načrtovalna enota je lokalno zaključeno območje političnega okrožja ali okrožnega gozdarskega inšpektorata (gozdarsko okrožje) (*nem. Forstbezirk*). Kot načrtovalna enota se lahko uporabljajo tudi druga lokalna območja, ki ustrezajo namenu načrtovanja. Obdobje veljavnosti načrta razvoja gozdov ni določeno v zakonu in podzakonskih predpisih.

Predmet načrtovanja v delnem gozdarskem načrtu razvoja gozdov so: a) zemljišča, porasla z gozdnim drevjem in njihove funkcije, vključno z gozdovi na zgornji gozdni meji in protivetrnimi pasovi; b) površine, katerih ponovno pogozdovanje lahko prispeva k izboljšanju funkcij gozdov; c) območja, kjer je smiselno razmejiti med gozdarstvom, kmetijstvom in gorskim kmetovanjem za boljše zagotavljanje funkcij gozdov in d) v primeru drugih z gozdarstvom povezanih relevantnih zadev (npr. stresi in motnje v gozdovih, odpornost gozdov, poškodovanost gozdov).

Vsak delni načrt razvoja gozdov mora vsebovati kartni in opisni del. *Kartni del* mora vsebovati karto funkcij gozdov, ki prikazuje vodilno funkcijo znotraj funkcijske enote (glej poglavje 2.2.4). Za izdelavo karte funkcij gozdov se uporablja državna topografska karta v merilu 1:50 000. Delni načrti pa lahko po potrebi vsebujejo tudi druge dodatne karte, če je to potrebno za: a) prikaz strukture gozdov po tipih sestojev; b) prikaz površin, kjer bo potrebno pogozdovanje; c) ureditev gozdnih pašnikov ali d) prikaz drugih relevantnih podatkov. Za izdelavo dodatnih kart se uporablja državna topografska karta v merilu 1:1 000 ali 1:50 000. *Opisni del* mora vsebovati: a) opis načrtovalne enote; b) opis in utemeljitev opredelitve območij vodilne funkcije gozdov ter po potrebi opis in utemeljitev območij opredelitve drugih funkcij gozdov; c) opis dejavnikov, ki omejujejo zagotavljanje funkcij gozdov; d) usmeritve in ukrepe za izvajanje Zveznega zakona o gozdovih in e) usmeritve in ukrepe za območja pogozdovanja negozdnih zemljišč, protivetrne pasove, oblikovanje kulturne krajine, izboljšanje vodnega režima, ali za območja, kjer je potrebno razmejiti med gozdarstvom, kmetijstvom in gorskim kmetovanjem za zagotavljanje funkcij gozdov (npr. območja gozdov na zgornji gozdni meji).

Gozdarski strokovni načrt je poenostavljen načrt za gozdno posest. Načeloma je gozdarski strokovni načrt narejen tako, da zadovoljuje interese in cilje lastnika gozda. Podrobna vsebina načrta in obdobje veljavnosti ni zakonsko določena.

Načrt nevarnih območij je strokovni načrt v katerem so prikazana območja, ki jih ogrožajo hudourniki in snežni plazovi, njihova ocena splošne stopnje nevarnosti, ter območja za katera je potrebna posebna vrsta upravljanja ali prepoved upravljanja, z namenom, da bi se ta območja ohranila zaradi nadaljnjega izvajanja zaščitnih ukrepov. Podrobneje je vsebina teh načrtov opredeljena v Uredbi o načrtih nevarnih območij (2021). Načrt nevarnih območij predstavlja podlago za načrtovanje in izvajanje ukrepov gozdarsko-tehnične službe za urejanje hudournikov in zaščito pred snežnimi plazovi ter za razvrščanje teh ukrepov glede na njihovo nujnost. Načrti nevarnih območij morajo biti izdelani tako, da služijo tudi kot podlaga za načrtovanje smernic in ukrepov na področjih prostorskega načrtovanja, gradbeništva in

varstva pred naravnimi nesrečami v povezavi z evakuacijami, omejitvami prometa ali drugimi ukrepi, namenjenimi zaščiti pred nevarnostmi hudournikov in snežnih plazov. Načrtovalna enota načrtov nevarnih območij praviloma obsega območje ene občine ter prispevna območja, ki vplivajo na območje načrtovanja. Če to zahteva namen načrt, se lahko območje načrtovanja omeji tudi na dele občine. Po potrebi mora načrt nevarnih območij zajemati tudi zemljišča, ki niso gozd². Pri pripravi sestavnih delov načrtov nevarnih območij je potrebno ustrezno upoštevati najnovejša znanstvena spoznanja in izkušnje.

V načrtih nevarnih območij se prikazujejo: a) prispevna območja hudournikov in snežnih plazov; b) območja, ki jih ogrožajo hudourniki ali snežni plazovi (območja nevarnosti); c) posebna območja (rezervirana območja) za katera gozdarsko-tehnična služba za zaščito pred hudourniki in zemeljskimi plazovi meni, da je potrebno izvajati vzdrževalne, ureditvene, zaščitne in protierozijske ukrepe; d) območja na katerih je potrebno zaradi njihove poudarjene zaščitne funkcije potrebne posebne ukrepe. Poleg navedenih prikazov, pa je v načrtih nevarnih območij dopustno prikazati tudi: a) druge naravne nevarnosti, ki jih ne povzročajo hudourniki in snežni plazovi (npr. padajoče kamenje, zemeljski plazovi ali erozijska in druga naravna nevarnost); b) značilnosti terena in tal, ki vplivajo na zaščitno funkcijo; c) območja, ki jih ogrožajo poplave, drobirski tokovi ali snežni plazovi z nizko stopnjo verjetnosti pojavitve in s povratno dobo 300 let; d) scenarije preostalih ogroženosti (opozorilna območja ogroženosti z nizko verjetnostjo).

Vsak načrt nevarnih območij mora vsebovati kartni in opisni del. *Kartni del* mora vsebovati dva tipa kart, in sicer karto nevarnosti in karte območij nevarnosti. *Karta nevarnosti* prikazuje območje načrtovanja, prispevna območja ter posamezne vzroke nevarnosti. Za izdelavo karte se uporablja državna topografska karta v merilu 1:50 000, 1:25 000 ali 1:20 000. *Karta območij nevarnosti* prikazuje notranja območja nevarnosti in njihov obseg, mejne črte možnega dosega/obsega posamezne nevarnosti (rezervna območja) in opozorilna območja. Na karti se lahko prikažejo tudi območja z nizko oceno poplavne ali plazovne (snežne) ogroženosti. Za izdelavo karte se uporablja digitalni katastrski načrt v merilu najmanj 1:5 000. Karte s prikazom območij z nizko oceno poplavne ali plazovne ogroženosti morajo biti izdelane na ustrezni kartografski podlagi v merilu najmanj 1:10 000. Na karti območij nevarnosti je potrebno ob upoštevanju dogodka s povratno dobo približno 150 let prikazati naslednja območja nevarnosti ter rezervna območja: a) rdeča območja nevarnosti: površine, ki jih hudourniki ali snežni plazovi ogrožajo v tolikšni meri, da njihova trajna uporaba za naselitvene in prometne namene zaradi pričakovanih škodnih učinkov merodajnega dogodka ni mogoča ali pa je mogoča le z nesorazmerno visokimi stroški; rdeča območja nevarnosti v vsakem primeru obsegajo strugo vodotoka in brežine; b) rumena območja nevarnosti: vse druge površine, ki jih ogrožajo hudourniki ali snežni plazovi in pri katerih je zaradi te ogroženosti trajna uporaba za naselitvene in prometne namene omejena; c) modra rezervirana območja:

² V skladu z Zveznim zakonom o gozdovih so območja, ki niso gozd območja, ki: a) se ne uporabljajo kot gozd, porasla z vegetacijo staro najmanj 60 let, vendar je sklep krošenj redek (manj kot 30 %); b) so pokrita z drevesi in imajo strukturo parka ter se uporabljajo pretežno za druge namene kot gozdarstvo; c) so grmičaste površine in niso namenjene gozdarski rabi, ki niso panjevcji ali ne opravljajo zaščitne funkcije; d) skupine dreves, kjer ne gre za protivetrne pasove in e) porasla z drevesi za potrebe določanja državne meje.

območja, ki so potrebna za: i) izvajanje tehničnih ali gozdarsko-bioloških ukrepov odgovornih služb ter za ohranjanje funkcij teh ukrepov; ii) potrebna za odlaganje sedimentov; ali iii) zaradi zagotavljanja zaščitne funkcije ali uspešnosti zaščitnih ureditev zahtevajo posebno vrsto upravljanja.

Poleg navedenega se lahko v načrtu območij nevarnosti v skladu z naslednjimi merili določijo tudi naslednja opozorilna območja: a) rjava opozorilna območja: so območja, za katere je bilo ob zbiranju podatkov ugotovljeno, da so verjetno izpostavljena drugim naravnim nevarnostim, ki niso posledica hudournikov in snežnih plazov, kot so na primer padanje kamenja, zemeljski plazovi, blatni tokovi ali erozija; b) vijolična opozorilna območja: so območja, katerih zaščitna funkcija je odvisna od ohranitve kakovosti tal ali terena. Na karti razredov nevarnosti pa se lahko z belo šrafuro brez vidne mejne črte označujejo tudi območja z majhno stopnjo verjetnosti ogroženosti zaradi poplav, drobirskih tokov ali pojava snežnih plazov ali druge naravne nesreče s povratno dobo 300 let. Glede nevarnosti padanja kamenja se lahko za območja, za katera so predvideni ukrepi gozdarsko-tehnične službe za zaščito pred padanjem kamenja, razmejijo območja visoke intenzivnosti (rjavo-rdeče šrafirana opozorilna območja) ter območja nizke intenzivnosti (rjavo-rumeno šrafirana opozorilna območja). Načrti nevarnih območij se spremenijo v kolikor se spremenijo razmere na nekem območju hudournikov ali snežnih plazov ali drugih nevarnosti.

Opisni del mora vsebovati: a) opis načrtovalskih podlag; b) opis in utemeljitev ocene nevarnosti in območij nevarnosti; c) opis in utemeljitev prikaza območij nevarnosti in rezervnih območij ter opozorilnih območij in d) navodila za načrtovanje razredov nevarnosti.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlške ne vsebuje poglavja/člena, ki bi dodatno urejal vrste načrtov za gospodarjenje z gozdovi in njihove vsebine.

Nemški Zvezni zakon o gozdovih ne vsebuje poglavja/člena, ki bi urejal vrste načrtov za gospodarjenje z gozdovi in njihove vsebine.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske opredeljuje samo *načrte funkcij gozdov* (nem. *Waldfunktionspläne*), ki se izdelajo kot posebni načrti za gospodarjenje z gozdovi v skladu s cilji prostorskega načrtovanja ter ob upoštevanju načel in zahtev prostorskega načrtovanja za celotno območje zvezne dežele. Zakon določa tudi, da morajo državni in lokalni organi (občine) zagotoviti, da vsi načrti za gospodarjenje z gozdovi, projekti in odločitve v zvezi z gozdovi upoštevajo splošne cilje normativnega okvirja na področju urejanja gozdov in gozdarstva, zlasti funkcije gozda in pomen gozdov za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Torej so ukrepi, ki so potrebni za izpolnjevanje funkcij gozdov zavezujoči le za državne in lokalne organe.

Priprava načrtov funkcij gozdov temelji na štirih glavnih funkcijah gozdov in sicer varovalni, lesnoproizvodni in rekreacijski funkciji ter funkciji ohranjanja biotske raznovrstnosti. Zakon določa, da je potrebno funkcije gozdov ohranjati, povečevati po obsegu in jih primerno prostorsko razporediti. Hkrati pa je potrebno zagotoviti ustrezno strukturo in sestavo gozdov ter upravljati z njimi na način, da lahko na najboljši možni in trajnosten način zagotavljajo svoje

funkcije, zlasti varovalno funkcijo v gorskih gozdovih in funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti. Obdobje veljavnosti načrtov funkcij gozdov ni zakonsko določeno, saj so ti predmet stalnega dopolnjevanja (ažuriranja). Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske za načrte funkcij gozdov opredeljuje, da morajo le-ti vsebovati: a) predstavitev in vrednotenje varovalne, lesnoproizvodne in rekreacijske funkcije ter funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in b) cilje in ukrepe, ki so potrebni za izpolnjevanje funkcij gozdov ter načine za njihovo doseganje.

V italijanskem Zakonu o gozdovih in gozdnih verigah je gozdnogospodarsko načrtovanje urejeno na več ravneh ter zaradi upravne ureditve temelji na načelih decentralizacije in subsidiarnosti. Država določa normativni okvir, medtem ko so regije in avtonomne pokrajine pristojne za pripravo, spremembe in dopolnitve ter izvajanje načrtov za gospodarjenje z gozdovi, ki jih prilagajajo glede na svoje lokalne razmere.

Zakon opredeljuje več nivojski sistem gozdnogospodarskega načrtovanja in sicer: a) na ravni države: Nacionalna gozdarska strategija (ital. *Strategia Forestale Nazionale*); b) na ravni regij: Regionalni gozdarski programi (ital. *Programmi forestali regionali*) in območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrti (ital. *Piani forestali di indirizzo territoriale*), c) na ravni gozdne posesti: Načrte za gozdno posest (ital. *Piani di gestione forestale*) ali enakovredne načrte upravljanja, ki jih regije in avtonomne pokrajine spodbujajo za izvajanje regionalnih gozdarskih programov in območnih usmerjevalnih gozdnogospodarskih načrtov.

Temeljni strateški dokument s področja gozdov in gozdarstva na nacionalni ravni je *Nacionalna gozdarska strategija*, ki je namenjena določitvi nacionalne in regionalne politike gospodarjenja z gozdovi, usmerjena v ohranitev, razvoj in aktivno upravljanje gozdov. Vključuje tudi usmeritve za razvoj gozdarskega sektorja in njegovih verig vrednosti z gospodarskega, okoljskega ter socialno-kulturnega vidika. Pri izdelavi gozdarske strategije se upoštevajo temeljna načela Zakona o gozdovih in gozdnih verigah, ter mednarodne in evropske zaveze, na področjih podnebnih sprememb, varstva biotske pestrosti ter družbeno-gospodarskega razvoja - zlasti Novo Strategijo EU za gozdove do leta 2030 in Strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030. Gre za dolgoročen (20-letni) strateški okvir, pri čemer je predviden njen pregled/spremljanje s kazalniki in po potrebi posodobitev vsakih pet let.

Na podlagi Nacionalne gozdarske strategije, regije in avtonomne pokrajine določijo svoje strateške cilje, prednostne naloge in opredelijo ustrezne ukrepe za njihovo doseganje. V ta namen izdelajo *regionalne gozdarske programe*. Regionalni gozdarski programi so prav tako dolgoročni strateški dokumenti, ki opredeljujejo regionalne strateške cilje, prednostne naloge in ukrepe za njihovo doseganje. Pri tem upoštevajo specifične družbeno-ekonomske, okoljske in krajinske značilnosti posamezne regije ter njihove potrebe po preprečevanju hidrogeoloških tveganj (poplav, plazov, erozije), blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. Regionalni gozdarski programi se periodično pregledujejo in po potrebi posodablajo v skladu z Nacionalno gozdarsko strategijo. Na njihovi podlagi lahko regije ali avtonomne pokrajine pripravijo območne usmerjevalne gozdnogospodarske načrte in načrte za gozdno posest, ki cilje regionalne gozdarske politike prenašajo na raven posameznih območij in gozdnih posesti.

Območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrti se lahko pripravljajo na ravni regij za večja prostorsko zaokrožena (homogena) območja s podobnimi okoljskimi, krajinskimi, gospodarsko-proizvodnimi ali upravnimi značilnostmi, pri čemer geografske meje, kadar je to mogoče, sledijo upravnim mejam občin. Njihov namen je usmerjanje trajnostnega gospodarjenja z gozdno-pašnimi viri ter usklajevanje dejavnosti, potrebnih za njihovo varstvo in aktivno upravljanje. Zakon določa, da morajo območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrti vsebovati najmanj: a) prikaz namenske rabe gozdno-pašnih površin znotraj načrtovalnega območja ter z njimi povezane cilje in usmeritve gospodarjenja, potrebne za njihovo varstvo, upravljanje in vrednotenje; b) prednostne ukrepe za okoljsko, gospodarsko ter socialno-kulturno varstvo in razvoj gozdov ter pašnikov na območju; c) prikaz strukturnih in infrastrukturnih posegov v gozd in gozdni prostor, vključno z opredelitvijo gozdne prometne infrastrukture; d) osnovne ukrepe gospodarjenja in rabe gozdov, potrebne za njihovo varstvo, upravljanje in vrednotenje ter za razvoj lokalnih gozdnih verig in e) usmeritve za gozdno-pašniško upravljanje potrebne za določitev ukrepov v načrtih za gozdno posest. Ti načrti služijo tudi kot podlaga za usklajevanje različnih ravni prostorskega in gozdarskega načrtovanja v skladu z regionalnimi krajinskimi načrti ter upravljanjem zavarovanih območij in območij Natura 2000. Njihovo obdobje veljavnosti ni zakonsko določeno, urejanje tega zakon prepušča regijam ali avtonomnim pokrajinam.

V **Odloku ministra o določitvi minimalnih meril za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi** (2021) je podrobneje opredeljena vsebina *območnih usmerjevalnih gozdnogospodarskih načrtov*. Za vsako večje prostorsko zaokroženo (homogeno) območje se določijo usmeritve gospodarjenja z gozdovi, ki v *opisnem delu* zajemajo: a) prikaz glavnih funkcij gozdov; b) strukturne in infrastrukturne posege v gozd in gozdni prostor, vključno z usmeritvami za gradnjo in vzdrževanje gozdne in gozdno-pašne infrastrukture ter z opredelitvijo območij predvidenega odpiranja gozdov z gozdnimi prometnicami (optimizacija dostopnosti glede na funkcijo gozda); c) temeljne načine ravnanja z gozdom (gozdnogojitveni sistemi) ter prioritete za zagotavljanje varstva in krepitev gozdov, ukrepe za preprečevanje gozdnih požarov ter ukrepe za razvoj in krepitev lokalnih gozdnih verig; d) ukrepe za ohranjanje biotske raznovrstnosti in zagotavljanje ugodnega stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov na območjih Natura 2000 ter drugih regionalnih in nacionalnih naravovarstvenih območjih; e) ukrepe za varstvo občutljivih območij, obvladovanje naravnih tveganj (npr. gozdni požari, veter, nevihte, zemeljski in snežni plazovi, poplave) ter prilagajanje podnebnim spremembam; f) določitev območij, primernih za pogozdovanje negozdnih površin ter za vzpostavitev ali krepitev ekoloških koridorjev. Odlok določa tudi, da mora biti območnem usmerjevalnem gozdnogospodarskemu načrtu priložen še *kartni del* v digitalni, georeferencirani in prostorsko prekrivajoči se obliki z ustreznimi informacijskimi sloji. Priložene morajo biti naslednje karte: a) karta dejanske rabe zemljišč; b) karta omejitev (vključno s hidrogeološkimi omejitvami, okoljskimi omejitvami, povezanimi z določitvijo zavarovanih območij in območij Nature 2000, območij hidrološkega in hidrogeološkega tveganja ali varstvom voda in omejitvami kulturne in krajinske dediščine); c) karta lastništva gozdov; d) karta strnjenih gozdnih kompleksov, za katere se določijo cilji

gospodarjenja ter usmeritve in ukrepi; e) karta strukturnih in infrastrukturnih posegov v gozd in gozdni prostor, vključno z obstoječo in načrtovano gozdno in gozdno-pašno infrastrukturo; f) karta popisa staroraslih gozdov, spomeniških dreves, gozdnih semenskih objektov ter izjemnih dreves v gozdnem prostoru in g) karta gozdov z zaščitno funkcijo.

Načrti za gozdne posesti so operativni gozdnogospodarski načrti, namenjeni posameznim javnim in zasebnim lastnikom gozdov ter lastnikom skupnosti. Izdelajo se za posamezno gozdno posest ali več povezanih gozdnih posesti na lokalni ravni, ter predstavljajo ključni instrument za zagotavljanje varstva, vrednotenja in aktivnega upravljanja gozdnih in gozdno-pašnih virov. Čeprav so namenjeni ravni posameznih lastnikov gozda, morajo biti usklajeni z višjimi ravnmi gozdnogospodarskega načrtovanja. Njihovo obdobje veljavnosti in vsebina nista zakonsko določena, urejanje tega zakon prepušča regijam. Za spodbujanje njihove izdelave in s tem aktivnega in racionalnega gospodarjenja z gozdovi lahko regije predvidijo prednostni dostop do javnih sredstev gozdarskega sektorja za lastnike gozdov, ki imajo izdelane načrte za gozdne posesti ali enakovredne načrte upravljanja.

V Odloku ministra o določitvi minimalnih meril za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi je podrobneje opredeljena vsebina *načrtov za gozdno posest in enakovrednih načrtov upravljanja*, saj so le ti operativni načrti, ki na podlagi podrobne inventure gozda določajo konkretne gozdnogojitvene, sečno-sprailne, varstvene in infrastrukturne ukrepe ter zagotavljajo trajnostno upravljanje gozdne posesti v skladu z območnimi usmerjevalnimi gozdnogospodarskimi načrti in regionalnimi gozdarskimi programi.

Načrti za gozdne posesti se pripravljajo na podlagi načel, meril in metod gozdnogospodarskega načrtovanja s strani javnih in zasebnih subjektov. Njihovo obdobje veljavnosti je najmanj 10 in največ 20 let. Regije in avtonomne pokrajine same določijo roke in postopke za morebitno vmesno preverjanje načrtov ter njihovo revizijo. Prav tako določajo tudi minimalno površino za njihovo izdelavo. Odlok določa, da morajo načrti za gozdne posesti *vsebovati najmanj*: a) poročilo, ki podaja opis gozdnih in gozdno-pašnih virov, določa cilje gospodarjenja ter predstavlja merila in metode razmejitve površin na osnovne načrtovalske enote (odseke ter morebitne nadrejene enote združevanja odsekov) ter po potrebi tudi pašne enote. Vključuje metodološke in operativne načine za doseganje ciljev ter predvidene izboljšave in infrastrukturne ukrepe v obdobju veljavnosti načrta; b) pregled osnovnih načrtovalskih enot (register odsekov), tj. baza podatkov, ki vsebuje opis osnovnih enot (gozdnih odsekov ali pašnih enot) znotraj območja načrta. Za vsak gozdni odsek se navede: alfa numerična identifikacijska oznaka; skupna površina in površina gozda; dostopnost terena (dobro dostopen, slabo dostopen, nedostopen) v skladu s predpisanimi merili; usmeritev gospodarjenja glede na prevladujočo funkcijo gozdov; značilnosti sestoja (gozdni tip, drevesna sestava, gojitveni tip); podatki za proizvodno usmerjene sestoje (starost ali debelinska struktura, leto meritve, lesna zaloga in prirastek); leto zadnjega gojitvenega ukrepa; načrtovani gojitveni ukrepi v obdobju veljavnosti načrta; c) pregled gozdnogojitvenih ukrepov in sečno-sprailni načrt, ki za posamezno leto ali skupino let določa načrtovane sečnje po gozdnih odsekih, površine in predvideno količino posekanega lesa; d) pregled upravljanja pašnikov, ki določa za vsako pašniško enoto upravljaljske kriterije in morebitne izboljševalne

ukrepe za izboljšanje travne ruše v obdobju veljavnosti načrta; e) pregled infrastrukturnih in strukturnih ukrepov, ki za posamezno leto ali obdobje določa načrtovane posege za posamezne odseke; f) ukrepi za varstvo biotske raznovrstnosti na območjih Natura 2000 in zavarovanih območjih, z opredelitvijo ukrepov za posamezne odseke; g) ukrepi krajinskega varstva, vključno s posebnimi predpisi rabe iz krajinskih načrtov in odločb o razglasitvi območij posebnega pomena; h) ukrepi za varstvo občutljivih območij ter upravljanje naravnih tveganj in prilagajanje podnebnim spremembam, z opredelitvijo ukrepov po posameznih odsekih. Načrtom za gozdno posest morajo biti priložene tudi *kartne priloge* v digitalni obliki, in sicer: a) karta omejitev (hidrogeološke, okoljske, krajinske, Natura 2000, poplavna in vodovarstvena območja); b) karta načrtovalnih enot; c) karta gozdne in gozdno-pašne infrastrukture; d) karta načrtovanih gozdnogojitvenih ukrepov; e) karta infrastrukturnih in sistemskih ukrepov; f) karta načrtovanih izboljšav pašnikov in g) katastrska karta lastništva.

Enakovredni načrti upravljanja so dokumenti za načrtovanje upravljanja gozdnih posesti lastnikov gozdov, ki so pripravljeni v poenostavljeni obliki v primerjavi z načrti za gozdne posesti. Največjo površino, za katero se izdela takšen načrt določijo regije ob upoštevanju družbeno-ekonomskega in prostorskih značilnosti posameznega območja. Njihovo obdobje veljavnost je najmanj 10 in največ 20 let. Odlok določa, da morajo enakovredni načrti upravljanja *vsebovati najmanj*: a) poročilo, ki opisuje stanje gozdov, vključene v načrtovanje, določa cilje gospodarjenja ter predstavlja metodološke in operative načine za doseganje zastavljenih ciljev upravljanja, po potrebi pa tudi razdelitev površine na osnovne enote gozdarskega načrtovanja; b) pregled gozdnogojitvenih ukrepov, v katerem so za posamezno leto ali več let navedeni predvideni gozdnogojitveni ukrepi v obdobju veljavnosti načrta, njihova lokacija, površina na kateri bo izveden posamezen ukrep ter količina lesa, predvidenega za posek. Enakovrednim načrtom upravljanja morajo biti priložene tudi *kartne priloge* v digitalni obliki in sicer: a) katastrska karta lastništva; b) karta načrtovanih gozdnogojitvenih ukrepov za obdobje veljavnosti načrta in c) karta morebitnih osnovnih načrtovalnih enot in obstoječe gozdne infrastrukture (gozdne ceste in vlake).

V **Zakonu o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje** je gozdnogospodarsko načrtovanje urejeno na ravni gozdne posesti³. Zakon opredeljuje dve vrsti gozdno-pašnih načrtov in sicer: a) načrte za gozdno-pašne posesti (ital. *piani di gestione*) in b) gozdnogospodarske liste (ital. *schede boschive*). Načrt morajo biti pripravljeni v skladu s cilji Zakona o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje (glej poglavje 2.1).

Načrt za gozdno-pašne posesti je obvezen za vse gozdove, ne glede na lastništvo, katerih neto gozdna površina presega 100 hektarjev, vendar zakon dopušča izjeme. V primeru, da gospodarjenje z gozdovi ni mogoče zaradi posestnih razmer oziroma je oteženo zaradi velike razdrobljenosti gozdnih posesti, skalovitosti terena, nedostopnosti terena ali drugih razlogov se namesto načrta za gozdno-pašne posesti pripravi enakovredni načrt upravljanja – t.i. gozdnogospodarski list. Zakon določa, da mora gospodarjenje s temi gozdovi potekati v

³ Zakon dopušča, da lahko pristojni gozdarski organ izdela območne usmerjevalne gozdno-pašne načrte.

skladu z načrtom za gozdno posest. Obdobje veljavnost načrtov za gozdno posest ni zakonsko določeno⁴.

Gozdnogospodarski list je obvezen za vse gozdove ne glede na lastništvo, katerih neto gozdna površina je manjša od 100 hektarov. Vsebuje zgolj ključne podatke načrtov za gozdno posest⁵. Gospodarjenje z gozdovi mora potekati v skladu z gozdnogospodarskim listom. Vsebina gozdnogospodarskih listov in njihovo obdobje veljavnosti nista zakonsko določena.

Zakon tudi določa, da se morajo pašne površine, ki niso gospodarjenje z načrti za gozdno-pašne posesti, gospodariti v skladu z ustreznimi gorskimi listi (ital. *schede alpicole*).

⁴ Na spletni strani pokrajinske gozdarske službe (ital. *servizio forestale*) je zapisano, da je obdobje veljavnost načrtov za gozdno posest 10 let (vir: <https://servizio-forestale.provincia.bz.it/it/bosco-legno/gestione-bosco>).

⁵ Na spletni strani pokrajinske gozdarske službe (ital. *servizio forestale*) je zapisano, da gre za poenostavljene načrtovalske instrumente, ki omogočajo oceno možnega poseka ter podpirajo odločanje pri izdaji dovoljenj za sečnjo v okviru gozdarskih sej. Obdobje veljavnost gozdnogospodarskih listov je 10 let, se pa morebitne spremembe sproti posodablja v informacijskem sistemu LAFIS-Wald s pomočjo pokrajinske gozdarske službe (vir: <https://servizio-forestale.provincia.bz.it/it/bosco-legno/gestione-bosco>).

Preglednica 2: Razlike med analiziranimi državami v ureditvi načrtov za gospodarjenje z gozdovi

	Avstrija	Analizirane države in zvezne dežele/regije				
		Zvezna dežela Predarlška	Nemčija	Zvezna dežela Bavarska	Italija	Pokrajina Zgornje Poadižje
Vrste načrtov za gospodarjenje z gozdovi	Načrt razvoja gozdov Gozdarski strokovni načrt Načrt nevarnih območij	Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja	Načrt funkcij gozdov	Nacionalna gozdarska strategija Regionalni gozdarski programi Območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrti Načrti za gozdne posesti ali enakovredni načrti upravljanja	Načrti za gozdno-pašne posesti Gozdnogospodarski listi Gorski listi
Prostorsko načrtovalske enote	Odvisno od vrste načrta <i>Načrt razvoja gozdov:</i> Zvezna dežela in njeni deli <i>Gozdarski strokovni načrt:</i> gozdna posest <i>Načrt nevarnih območij:</i> občine oziroma deli občin ter prispevna območja, ki vplivajo na območje načrtovanja			Zvezna dežela	Odvisno od vrste načrta <i>Nacionalna gozdarska strategija:</i> državna raven <i>Regionalni gozdarski programi:</i> regije in avtonomni pokrajini <i>Območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrti:</i> na ravni regije ali avtonomne pokrajine; večja prostorsko zaokrožena območja s podobnimi okoljskimi, krajinskimi, gospodarsko-proizvodnimi ali upravnimi značilnostmi (kadar je to mogoče, sledijo upravnim mejam občin) <i>Načrti za gozdne posesti ali enakovredni načrti upravljanja:</i> gozdna posest ali več povezanih gozdnih posesti	<i>Načrti za gozdno-pašne posesti:</i> gozdna posest <i>Gozdnogospodarski listi:</i> gozdna posest <i>Gorski listi:</i> Pašne površine, ki niso gospodarjene z načrti za gozdno-pašne posesti
Obdobje veljavnost načrtov za gospodarjenje z gozdovi	Ni opredeljeno Načrti nevarnih območij se spremenijo v kolikor se spremenijo razmere.			Ni opredeljeno, saj so ti predmet stalnega dopolnjevanja (ažuriranja)	Nacionalna gozdarska strategija: 20 let, pregled in posodobitev po potrebi vsakih 5 let <i>Regionalni gozdarski programi:</i> posodabljaajo v skladu z Nacionalno gozdarsko strategijo (periodični pregledi) <i>Območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrti:</i> določijo regije ali avtonomne pokrajine <i>Načrti za gozdne posesti ali enakovredni načrti upravljanja:</i> natančno določijo regije ali avtonomni pokrajini (najmanj 10 let, največ 20 let); regije in avtonomni pokrajini same določijo roke za vmesno preverjanje	<i>Načrti za gozdno-pašne posesti:</i> 10 let <i>Gozdnogospodarski listi:</i> 10 let <i>Gorski listi:</i> Ni opredeljeno
Vsebina načrtov za gospodarjenje z gozdovi	Podrobno opredeljena za načrt razvoja gozdov in načrt nevarnih			Zakonsko predpisana (zelo	Podrobno opredeljena za območne usmerjevalne gozdnogospodarske načrte in načrte za gozdno posest	Ni opredeljena

	območij in vsebuje kartni in opisni del (urejo v uredbi)			splošno opredeljena)	ali enakovredne načrte upravljanja; vsebuje kartni in opisni del (urejo v odloku ministra)	
--	--	--	--	----------------------	--	--

2.2.2 Postopek priprave in sprejemanja načrtov za gospodarjenje z gozdovi

Po **Zveznem zakonu o gozdovih Republike Avstrije** in **Uredbi o načrtu razvoja gozdov**, *načrt razvoja gozdov* predstavlja podlago za dolgoročno načrtovanje in izvajanje gozdarskih ukrepov in služi kot pomoč gozdarskim strokovnjakom pri odločanju. Načrt razvoja gozdov zajema celotno ozemlje države (splošen gozdarski prostorski načrt) in je sestavljen iz delnih načrtov za posamezno zvezno deželo, za pripravo in potrjevanje katerih so odgovorni deželni glavarji zveznih pokrajin. Zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo je po zakonu odgovoren, da poskrbi za usklajenost načrtov razvoja gozdov, če se načrt nanaša na območja, ki presegajo meje ene zvezne dežele. Za izdelavo strokovne vsebine načrta pa so zadolženi usposobljeni gozdarski strokovnjaki (deželni gozdarski uradi).

Zakon določa, da mora po pridobitvi vseh soglasij (glej poglavje 2.2.3) deželni glavar z načrtom seznaniti pristojne upravne organe; ti pa morajo v svojih prostorih v času uradnih ur omogočiti splošni vpogled v ta načrt in o tem na ustrezen način obvestiti zainteresirano javnost. Načrt lahko pregleda vsakdo. V primeru sprememb, ki nastajajo z razvojem gozdov ali zaradi zunanjih vplivov na gozd, je potrebno delni načrt prilagoditi spremenjenim razmeram.

Gozdarski strokovni načrt je poenostavljen načrt za gozdno posest, za pripravo katerega (osnutek načrta) je zadolžen lastnik gozda ali pooblaščen organ (gozdarski strokovnjaki ali gradbeni tehnik za področje gozdarstva) (*nem. Ziviltechniker für Forstwirtschaft*).

Za pripravo *načrtov nevarnih območij* in njihovo spremembo je odgovoren zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo ob pomoči gozdarske inženirske službe za upravljanje hudournikov in plazov. Osnutek načrta nevarnih območij se posreduje županu, kateri zagotovi, da je osnutek načrta, ki mu je bil posredovan, javno dostopen v občini štiri tedne (potrebno obvestiti zainteresirane z objavo). Vsakdo, ki dokaže upravičen interes ima pravico, da na osnutek načrta poda pisne pripombe (v roku, ki je določen v objavi). Pravočasno vložene pripombe se upoštevajo. Osnutek načrta nevarnih območij zaradi tehnične pravilnosti pregleda komisija⁶ in ga po potrebi dopolni, nato pa ga zvezni minister potrdi. Območne enote gozdno tehnične službe za upravljanje hudournikov in nadzor plazov dajo odobrene načrte nevarnih območij na voljo za pregled in kopiranje zainteresiranim.

V okviru prostorskega gozdnogospodarskega načrtovanja se je treba prizadevati za usklajevanje vseh relevantnih in pomembnih javnih interesov.

⁶Komisijo sestavljajo predstavnik zveznega ministra za kmetijstvo, gozdarstvo, regije in vodno gospodarstvo kot predsednik, ter po en predstavnik pristojnega organa gozdno tehnične službe za upravljanje hudournikov in nadzor plazov, zvezne dežele in občine.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlske ne vsebuje člena, ki bi urejal postopek priprave in sprejemanja načrtov za gospodarjenje z gozdovi, saj ne vsebuje poglavja gozdnogospodarsko načrtovanje.

Nemški Zvezni zakon o gozdovih določa le, da morajo nosilci javnih projektov pri načrtovanju in izvajanju projektov, ki predvidevajo rabo gozdov ali gozdnih zemljišč oziroma lahko s svojimi učinki posegajo vanje: a) ustrezno upoštevati vse funkcije gozdov in b) že v fazi priprave načrtov in ukrepov obveščati in vključiti pristojne organe za področje gozdarstva.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske opredeljuje, da so gozdarski organi (Deželno ministrstvo za prehrano, kmetijstvo in gozdarstvo in uradi za prehrano, kmetijstvo in gozdarstvo kot nižji gozdarski organi) odgovorni za izdelavo načrtov funkcij gozdov. Vsi državni in lokalni organi morajo zagotoviti, da pri načrtovanju, projektih in odločitvah v zvezi z gozdovi upoštevajo splošne cilje zakona, zlasti funkcije gozdov in pomen gozdov za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Pri ukrepih, pri katerih je mogoče pričakovati negativen vpliv na gozdove, morajo pravočasno obvestiti in vključiti pristojne gozdarske organe, razen če je s tem zakonom ali drugimi predpisi predvidena širša oblika sodelovanja.

Ker načrti funkcij gozdov služijo kot strokovna podlaga za odločanje državnim in lokalnim organom (občinam), zakon ne ureja področja javne razgrnitve in javne obravnave načrta funkcij gozdov.

V italijanskem Zakonu o gozdovih in gozdnih verigah je gozdnogospodarsko načrtovanje urejeno na več ravneh ter zaradi upravne ureditve temelji na načelih decentralizacije in subsidiarnosti. Država določa normativni in strateški okvir (Nacionalno gozdarsko strategijo), medtem ko so regije in avtonomne pokrajine pristojne za pripravo, spremembo in dopolnitve ter odobritev načrtov za gospodarjenje z gozdovi, katere prilagajajo glede na svoje lokalne razmere (regionalni gozdarski programi, območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrti in načrti za gozdne posesti ali enakovredni načrti upravljanja).

Po italijanskem Zakonu o gozdovih in gozdnih lesnih veriga, *nacionalna gozdarska strategija* predstavlja temeljni strateški dokument s področja gozdov in gozdarstva. Zakon podrobno ne ureja postopka priprave nacionalne gozdarske strategije niti postopkov javne obravnave, temveč ureja samo postopek njenega sprejetja. Iz javno dostopnih informacij⁷ je razvidno, da predlog nacionalne gozdarske strategije pripravi Ministrstvo za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo v sodelovanju s tehničnim odborom (tehnični odbor sestavlja 40 strokovnjakov iz javnih in zasebnih institucij). Priprava nacionalne gozdarske strategije je vključevala javno predstavitev na devetih on-line seminarjih in javno obravnavo, v katero je bila vključena zainteresirana javnost. Nacionalna gozdarska strategija se sprejme z odlokom ministra za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo, izdanim v soglasju z ministrom pristojnim za okolje, ministrom pristojnim za kulturo in ministrom pristojnim za

⁷ <https://medforest.net/2022/02/23/italian-forestry-strategy-approved-after-long-consultation/>

gospodarstvo in finance ter v soglasju s stalno konferenco za odnose med državo, regijami ter avtonomnima pokrajinama Trento in Zgornje Poadižje.

Na ravni regije se na podlagi nacionalne gozdarske strategije, pripravijo *regionalni gozdarski programi*. Po italijanskem Zakonu o gozdovih in gozdnih verigah so za pripravo in sprejetje regionalnih gozdarskih programov pristojne regije. Zakon ne ureja podrobno, kateri organi znotraj regije so pristojni za pripravo regionalnih gozdarskih programov. To je prepuščeno regionalni zakonodaji in upravnim ureditvi posamezne regije.

Prav tako se na ravni regije lahko pripravijo *območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrti* za večja prostorsko zaokrožena (homogena) območja s podobnimi okoljskimi, krajinskimi, gospodarsko-proizvodnimi ali upravnimi značilnostmi, pri čemer geografske meje, kadar je to mogoče, sledijo upravnim mejam občin. Po italijanskem Zakonu o gozdovih in gozdnih verigah so za pripravo in sprejetje območnih usmerjevalnih gozdnogospodarskih načrtov pristojne regije. Zakon ne ureja podrobno, kateri organi znotraj regije so pristojni za pripravo regionalnih gozdarskih programov. To je prepuščeno regionalni zakonodaji in upravnim ureditvi posamezne regije.

V Odloku ministra o določitvi minimalnih meril za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi je podrobneje opredeljen postopek priprave in sprejemanja območnega usmerjevalnega gozdnogospodarskega načrta. Območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrt pripravijo regije skladno z regionalnim gozdarskim programom. Regije morajo zagotoviti sodelovanje lokalnih organov in zainteresirane javnosti pri pripravi območnih usmerjevalnih gozdnogospodarskih načrtov v skladu z **Zakonom o varstvu okolja** (2006 s spremembami in dopolnitvami) (ital. *Codice dell'Ambiente*). Zakon o varstvu okolja določa, da mora organ pristojen za pripravo načrta v elektronski obliki posredovati pristojnemu organu: a) predlog načrta; b) okoljsko poročilo; c) ne tehnični povzetek; d) informacije o morebitnih čezmejnih vplivih načrta in e) javno objavo z vsebino, ki je določena v zakonu. V roku od 45 dni od javne objave osnutka načrta lahko zainteresirana javnost pregleda osnutek načrta in z njim povezano okoljsko poročilo ter predloži svoje pripombe v pisni ali elektronski obliki, pri čemer ima pravico dostaviti tudi nove ali dodatne informacije in ocene.

Na ravni gozdne posesti, se lahko pripravijo *načrti za gozdne posesti ali drugih enakovredni načrti*, ki so operativni gozdnogospodarski načrti, namenjeni posameznim javnim, zasebnim in skupnostnim lastnikom gozdov. Izdelajo se za posamezno gozdno posest ali več povezanih gozdnih posesti na lokalni ravni. Italijanski zakon o gozdovih in gozdnih verigah ne opredeljuje kdo je odgovoren za pripravo načrtov za gozdne posesti ali drugih enakovrednih načrtov, spodbuja le njihovo pripravo. Zakon določa le, da če so načrti usklajeni z območnimi usmerjevalnimi gozdnogospodarskimi načrti, da za njihovo sprejem ni potrebno mnenje pristojnega organa za dela, ki se nanašajo na gradnjo ali prilagoditev gozdnih cest. V Odloku ministra o določitvi minimalnih meril za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi je določeno da regije, ki so sprejele območne usmerjevalne načrte, določijo poenostavljene postopke za pripravo načrtov za gozdno posest ali enakovrednih načrtov, če so le-ti skladni s cilji in usmeritvami območnega usmerjevalnega gozdnogospodarskega programa.

Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje opredeljuje, da je za izdelavo in redno pregledovanje vseh načrtov za gospodarjenje z gozdovi (načrti za gozdno-pašne posesti in gozdnogospodarske liste) odgovoren pristojni gozdarski organ ali gozdarski tehnik, ki je pooblaščen za opravljanje dejavnosti, kot samozaposlena oseba in mu gozdarski organ zaupa.

Načrti za gozdno-pašne posesti morajo biti odobreni s strani direktorja Pokrajinskega oddelka za gozdove. Načrti za gozdno-pašne posest začnejo veljati petnajsti dan po objavi na uradni oglasni deski občine. Ti načrti imajo v vseh pravnih učinkih enak status kot izvedbeni podzakonski predpisi Zakona o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje.

Gozdnogospodarski listi morajo biti odobreni s strani direktorja Pokrajinskega urada za gozdove, pristojnega za gozdnogospodarsko načrtovanje (ital. *Pianificazione forestale*).

Gorski listi morajo biti odobreni s strani direktorja Pokrajinskega oddelka za gozdove, pristojnega za gorsko gospodarstvo (ital. *l'economia montana*).

Zakon ne predvideva javne razgrnitve in javne obravnave načrtov za gospodarjenje z gozdovi. Zakon samo v delu, kjer ureja možnost izdelave območnega usmerjevalnega načrta določa, da mora pristojni gozdarski organ v izdelavo načrtov vključiti lastnike zemljišč, občine, druge organe, združenja in javnost.

Preglednica 3: Razlike med analiziranimi državami v postopkih priprave in sprejemanja načrtov za gospodarjenje z gozdovi

	Analizirane države in zvezne dežele/regije					
	Avstrija	Zvezna dežela Predarlška	Nemčija	Zvezna dežela Bavarska	Italija	Pokrajina Zgornje Poadižje
Pristojni organi odgovorni za pripravo načrtov za gospodarjenje z gozdovi	Odvisno od vrste načrta <i>Načrt razvoja gozdov:</i> deželni glavar zvezne pokrajine, usposobljeni gozdarski strokovnjak (deželni gozdarski urad) <i>Gozdarski strokovni načrt:</i> lastnik gozda ali pooblaščen organ (gozdarski strokovnjak ali gradbeni tehnik za področje gozdarstva) <i>Načrt nevarnih območij:</i> ministrstvo pristojno za gozdarstvo, gozdarska inženirska služba za upravljanje hudournikov in plazov	Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja	Deželno ministrstvo za prehrano, kmetijstvo in gozdarstvo ter uradi za prehrano, kmetijstvo in gozdarstvo	Odvisno od vrste načrta <i>Nacionalna gozdarska strategija:</i> Ministrstvo za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo v sodelovanju s tehničnim odborom (tehnični odbor sestavlja 40 strokovnjakov iz javnih in zasebnih institucij). <i>Regionalni gozdarski programi:</i> regije <i>Območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrti:</i> regije <i>Načrti za gozdne posesti ali drugi enakovredni načrti:</i> Ni urejeno v zakonodaji	<i>Načrti za gozdno-pašne posesti:</i> Pristojni gozdarski organ ali gozdarski tehnik, ki je pooblaščen za opravljanje dejavnosti, kot samozaposlena oseba in mu gozdarski organ zaupa <i>Gozdnogospodarski listi:</i> Pristojni gozdarski organ ali gozdarski tehnik, ki je pooblaščen za opravljanje dejavnosti, kot samozaposlena oseba in mu gozdarski organ zaupa <i>Gorski listi:</i> Ni opredeljeno
Sodelovanje lastnikov gozdov in zainteresirane javnosti v postopku sprejemanja načrtov za gospodarjenje z gozdovi	Da (načrt razvoja gozdov in načrt nevarnih območij) Gre za možnost javnega vpogleda v načrte			Zakon ne ureja tega področja	Da (nacionalna gozdarska strategija, območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrt)	Zakon ne ureja tega področja ⁸

⁸ Zakon samo v delu, kjer ureja možnost izdelave območnega usmerjevalnega načrta predvideva sodelovanje lastnikov zemljišč, občin, drugih organov, združenj in javnosti.

2.2.3 Potrebna soglasja oziroma mnenja na načrte za gospodarjenje z gozdovi

Po **Zveznem zakonu o gozdovih Republike Avstrije** je k delnemu *načrtu razvoja gozdov* in njegovim dopolnitvam potrebno pridobiti soglasje zveznega Ministra za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo, kateri soglasje izda le, če je delni načrt skladen z zakonodajo in upošteva obstoječe delne načrte sosednjih zveznih dežel. Pred pridobitvijo soglasja mora deželni glavar pridobiti mnenje deželnega oddelka za prostorsko načrtovanje. Po pridobitvi soglasja zveznega Ministra za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo mora deželni glavar z načrtom seznaniti pristojne upravne organe. Zakon rokov za izdajo navedenih soglasij ne ureja.

Za gozdarski strokovni načrt in načrte nevarnih območij zakon ne predvideva pridobivanja posebnih soglasij.

Celovita presoja vplivov na okolje (CPVO) je urejena v **Avstrijskem zakonu o presoji vplivov na okolje** (1993 s spremembami in dopolnitvami). Ta zakon določa kdaj je postopek CPVO obvezen, katere posege/projekte je potrebno presojati, sodelovanje javnosti, čezmejene vplive na okolje in postopke odločanja. Zakon ne določa, da je za načrte za gospodarjenje z gozdovi potrebno izvesti CPVO. Določa le, če gozdarski posegi (velike krčitve; posegi, ki lahko pomembno vplivajo na okolje; infrastrukturni posegi v gozd; posegi povezani z rabo gozdnih virov, ki lahko vplivajo na tla in hidrološki režim, biotsko raznovrstnost in krajino ali kulturno dediščino in posegi znotraj Natura 2000 območji) dosežejo prage iz tega zakona, se CPVO izvede skladno s zakonom.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlške ne vsebuje člena, ki bi urejal potrebna soglasja oziroma mnenja na načrte za gospodarjenje z gozdovi, saj ne vsebuje poglavja gozdnogospodarsko načrtovanje.

Nemški Zvezni zakon o gozdovih ne vsebuje člena, ki bi urejal potrebna soglasja oziroma mnenja na načrte za gospodarjenje z gozdovi, saj ne vsebuje poglavja gozdnogospodarsko načrtovanje.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske ne določa, da je za načrte funkcij gozdov potrebno pridobiti soglasja oziroma mnenja in izvesti CPVO. Določa le, da se CPVO v Zvezni deželi Bavarski zahteva v skladu z določbami Zakona o upravnem postopku Zvezne dežele Bavarske, za določene posege v gozdu in sicer v primeru krčitev gozdov in pogozdovanja negozdnih površin. V primeru krčitve gozda se CPVO zahteva v primeru da: a) krčitev gozda presega 10 hektarjev ali več; b) krčitev gozda presega 5 hektarjev ali več gozdov, ki so razglašeni za varovalne gozdove, zavarovane gozdove, naravne rezervate, rekreacijske gozdove, narodne parke, gozdove na območjih Nature 2000 in c) krčitev gozda presega 1 hektara, ali več gozdov, kjer se nahaja zakonsko zaščiten biotop. CPVO je potrebna tudi v primeru pogozdovanja

negozdni površini in sicer: a) če je površina večja od 50 hektarov; b) če je površina večja od 10 hektarov, če se pogoždovanje negozdni izvaja v naravnih gozdnih rezervatih, narodnem parku in na območjih Nature 2000 in c) če je površina večja od 1 hektar če se izvaja v zavarovanem biotopu.

Po Italijanskem zakonu o gozdovih in gozdnih verigah je pridobitev soglasij predpisana le za *Nacionalno gozdarsko strategijo*. Za njen sprejem je potrebno pridobiti soglasja ministra, pristojnega za okolje, ministra, pristojnega za kulturo in ministra, pristojnega za gospodarstvo ter soglasje Stalne konference za odnose med državo, regijami ter avtonomnima pokrajinama Trento in Zgornje Poadižje. Zakon rokov za izdajo navedenih soglasij ne ureja.

Za regionalne gozdarske programe, območne usmerjevalne gozdnogospodarske načrte in načrte za gozdne posesti ali druge enakovredne načrte, zakon ne predvideva pridobivanja posebnih soglasij.

CPVO je urejena v italijanskem **Zakonu o varstvu okolja** (2006). Ta določa, da je CPVO obvezna za programe in načrte, tudi na področju gozdarstva, ki lahko pomembno vplivajo na okolje ali kulturno dediščino. Poleg tega zakon določa, obveznost presoje sprejemljivosti za naravo (ital. *valutazione d'incidenza*) za programe in načrte, ki bi lahko pomembno vplivali na območja Natura 2000 ali druga zavarovana območja. Za programe in načrte, ki se nanašajo na manjša območja na lokalni ravni, ter za manjše spremembe že sprejetih programov in načrtov je CPVO potrebna le, če pristojni organ oceni, da bi lahko imeli pomembne vplive na okolje. V **Odloku ministra o določitvi minimalnih meril za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi** je izrecno določeno, da je za območne usmerjevalne gozdnogospodarske načrte obvezno izvesti CPVO.

Zakon o varstvu okolja ureja tudi CPVO, za določene posege v gozdu, in sicer v primeru krčitev gozdov in pogoždovanja negozdni površin. CPVO je potrebna pri krčitvi gozda, kadar poseg presega 5 hektarjev površin, ter pri pogoždovanju negozdni površin, kadar je površina večja od 20 hektarov.

Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje ne vsebuje člena, ki bi urejal potrebna soglasja oziroma mnenja na načrte za gospodarjenje z gozdovi in posege v gozd in gozdni prostor.

Preglednica 4: Razlike med analiziranimi državami glede urejenosti potrebnih soglasij oziroma mnenj na načrte za gospodarjenje z gozdovi

	Analizirane države in zvezne dežele/regije					
	Avstrija	Zvezna dežela Predarlška	Nemčija	Zvezna dežela Bavarska	Italija	Pokrajina Zgornje Poadižje
Potreba po soglasjih na načrte za gospodarjenje z gozdovi	Odvisno od vrste načrta <i>Načrt razvoja gozdov:</i> da (delni načrt) <i>Gozdarski strokovni načrt:</i> ni predvideno <i>Načrt nevarnih območij:</i> ni predvideno	Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja	Ne	Odvisno od vrste načrta <i>Nacionalna gozdarska strategija:</i> da <i>Regionalni gozdarski programi:</i> ni predvideno <i>Območni usmerjevalni gozdnogospodarski načrti:</i> ni predvideno <i>Načrti za gozdne posesti ali drugi enakovredni načrti:</i> ni predvideno	Zakon ne ureja tega področja
Čigava soglasja so potrebna	<i>Načrt razvoja gozdov:</i> Ministrstva pristojnega za gozdarstvo ali deželnega oddelka za prostorsko načrtovanje <i>Gozdarski strokovni načrt:</i> ni predvideno <i>Načrt nevarnih območij:</i> ni predvideno			Zakon ne ureja tega področja	<i>Nacionalna gozdarska strategija:</i> Ministra pristojnega za okolje, ministra pristojnega za kulturo in ministra pristojnega za gozdarstvo ter soglasje stalne konferenco za odnose med državo, regijami ter avtonomnimi pokrajinama Trento in Zgornje Poadižje <i>Za ostale vrste načrtov ni predvideno.</i>	
Roki za izdajo soglasij	Zakon ne ureja tega področja			Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja	

Predviden postopek CPVO na načrte za gospodarjenje z gozdovi	Ne			Ne	Da, za območne usmerjevalne gozdnogospodarske načrt in načrte ki vplivajo na okolje, območja Nature 2000, druga zavarovana območja in kulturno dediščino	
Predviden postopek CPVO za posege v gozd in gozdni prostor	Da, za posamezne posege, ki dosežejo zakonsko določen prag			Da, za posamezne posege (krčitve), ki dosežejo zakonsko določen prag	Da, za posamezne posege, ki dosežejo zakonsko določen prag	

2.2.4 Opredelitev in ovrednotenje funkcij gozdov

Zvezni zakon o gozdovih Republike Avstrije in **Uredba o načrtu razvoja gozdov** prepoznavata in opredeljujeta štiri funkcije gozdov in sicer proizvodno funkcijo, zaščitno funkcijo, okoljsko funkcijo in rekreacijsko funkcijo. Ena od teh funkcij mora biti opredeljena kot vodilna funkcija gozdov na nekem območju. Vodilna funkcija je tista, ki ima prevladujoč javni interes glede na ostale funkcije gozdov (torej ima stopnjo pomembnosti 3).

V okviru *proizvodne funkcije* gozda se posebej izpostavlja vloga gozda, ki zagotavlja trajnostno proizvodnjo lesa.

V okviru *zaščitne funkcije* gozda se posebej izpostavlja vloga gozda pri zaščiti pred naravnimi nesrečami in škodljivimi vplivi okolja ter pri preprečevanju proti eroziji in zaščiti pred vetrom, nastajanju grušča in zemeljskimi plazovi.

Okoljske funkcije gozda vključujejo ohranjanje biotske raznovrstnosti, uravnavanje podnebnih pogojev (vključno s pomenom za absorpcijo in skladiščenje ogljika) in vodnih virov ter prispevek k izboljšanju kakovosti zraka.

V okviru *rekreacijske funkcije* gozda se posebej izpostavlja zlasti učinek gozda kot rekreacijskega prostora na obiskovalce gozda.

Zakon funkcije gozdov ne razvršča v formalni sistem funkcij – t.i. skupine funkcij.

Uredba o načrtu razvoja gozdov nadalje določa podrobnejša navodila za določanje in ovrednotenje funkcij gozdov. Uredba tako določa, da so funkcije gozdov ovrednotene s štirimi stopnjami (ni funkcije oziroma je nepomembna - 0, nizka pomembnost - 1, srednja pomembnost - 2 in visoka pomembnost - 3). Funkcije gozdov se določajo na funkcijskih površinah (prostorskih enotah gozda), znotraj katere ima posamezna funkcija gozda enotno vrednost. Funkcijska površina se prikazuje, če obsega najmanj 10 hektarov. V primeru manjše površine, pa se lahko le-ta prikaže s simboli. Za vsako funkcijsko površino mora biti navedena številčna oznaka, ki je sestavljena iz števil, ki označujejo stopnjo poudarjenosti funkcije in sicer v vrstnem redu kot sledi: zaščitna, okoljska in rekreacijska funkcija gozda. Proizvodna funkcija, je prepoznana kot pogoj za zagotavljanje preostalih treh funkcij gozdov in ni predmet večstopenjske ocene ovrednotenja funkcij gozdov. Kot vodilna se določi le v primeru, če niti ena izmed preostalih treh funkcij gozdov ni ovrednotena kot pomembna. V primeru, da ima več funkcij visoko stopnjo pomembnosti se za določitev vodilne funkcije uporabi določen prioriteten vrstni red, in sicer kot sledi: zaščitna, okoljska in rekreacijska gozdov. Na karti funkcij gozdov se prikazuje le vodilna funkcija gozdov znotraj posamezne funkcijske površine. Za prikaz proizvodne funkcije se uporabi zelena barva, za prikaz zaščitne funkcije rdeča, za prikaz okoljske funkcije modra in za prikaz rekreacijske funkcije rumena barva.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlske dodatno ne opredeljuje funkcij gozdov in njihovega ovrednotenja.

Nemški Zvezni zakon o gozdovih ne vsebuje poglavja/člena, ki bi opredeljeval funkcije gozdov in njihovo ovrednotenje.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske prepozna štiri funkcije gozda, in sicer varovalno, lesnoproizvodno, rekreacijsko in funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti. Zakon določa, da je potrebno funkcije gozdov ohranjati, povečevati po obsegu in jih primerno prostorsko razporediti. Za načrte funkcij gozdov opredeljuje, da morajo le-ti vsebovati med drugim tudi predstavitev in vrednotenje varovalne, lesnoproizvodne in rekreacijske funkcije ter funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti. Bolj natančno sam sistem vrednotenja funkcij gozdov ni opredeljen v zakonu in podzakonskih predpisih. Zakon funkcije gozdov ne razvršča v formalni sistem funkcij – t.i. skupine funkcij.

Italijanski Zakon o gozdovih in gozdnih verigah izhaja iz načela večnamenskosti gozdov ter določa, da je cilj aktivnega in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi zagotavljanje okoljskih, ekonomskih in socialno-kulturnih funkcij gozdov. Tako zakon funkcije gozdov ne razvršča v formalni sistem funkcij – t.i. skupine funkcij.

V **Odloku ministra o določitvi minimalnih meril za izdelava načrtov za gospodarjenje z gozdovi** je opredeljeno, da se v območnih usmerjevalnih gozdnogospodarskih načrtih in načrtih za gozdno posest za posamezna območja oziroma odseke določi prevladujoča funkcija gospodarjenja z gozdovi (ital. *funzione prevalente*). Kot glavne funkcije navaja: a) *zaščitno funkcijo gozdov* (varovanje ljudi, premoženja in infrastrukture pred naravnimi pojavi, kot so plazovi in snežni plazovi, skalni podori, površinski zdrsi, hudourniki in drugi podobni pojavi); b) *funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti gozdov* (ohranjanje biotske raznovrstnosti ter varstvo krajine); c) *ekonomsko funkcijo gozdov* (proizvodnja lesa in drugih gozdnih proizvodov ter podpora lokalnim gozdnim verigam vrednosti); d) *socialno-kulturno funkcijo gozdov* (turistično-rekreativne, umetniške, terapevtske, znanstvene, izobraževalne funkcije in druge družbene rabe gozdov) in e) *druge funkcije gozdov* (upoštevanje posebnih lokalnih funkcij, ki jih regije v načrtih za gospodarjenje z gozdovi opredelijo kot pomembne glede na značilnost območja).

Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje ne vsebuje poglavja/člena, ki bi opredeljeval funkcije gozdov in njihovo ovrednotenje. Funkcije gozdov omenja le v ciljih zakona, kjer opredeljuje, da je potrebno spodbujati zagotavljanje vseh funkcij gozdov, predvsem varovalne, proizvodne, habitatne in higiensko-estetsko-rekreacijske funkcije gozdov. Zakon funkcije gozdov ne razvršča v formalni sistem funkcij – t.i. skupine funkcij.

Funkcije gozdov so podrobneje opredeljene v **Odloku predsednika pokrajinskega odbora** (2000 s spremembami in dopolnitvami). S sonaravnim gospodarjenjem z gozdovi se ob upoštevanju ekoloških, ekonomskih in socialnih funkcij gozdov, trajno ohranjajo in izboljšujejo predvsem habitatna, varovalna, proizvodna in kulturna funkcija gozdov. Pri tem se vsako posamezno drevo presoja glede na njegov prispevek k uresničevanju teh funkcij. Habitatna funkcija gozdov, ki je edina funkcija, ki ni neposredno povezana s človekovimi potrebami, predstavlja temelj za vse druge funkcije gozdov in jim je nadrejena. Proizvodna funkcija gozdov je praviloma podrejena varovalni funkciji gozdov.

Habitatna funkcija gozdov je prepoznana kot funkcija, ki zagotavljanja življenjski prostor rastlinskim in živalskim združbam ter njihove medsebojne povezave ter povezave z neživim okoljem kot so tla in podnebje. Habitatna funkcija gozdov vključuje: a) ohranjanje biotske raznovrstnosti; b) ohranjanje genetske raznolikosti; c) ohranjanje raznolike strukture gozdov po razvojnih fazah oziroma zgradbah sestojev; d) sukcesijski razvoja gozdov; e) ekološka omrežja in ekološko povezljivost in e) ekološke in podnebne vplive gozda na okolje.

Varovalna funkcija gozdov je prepoznana kot funkcija, ki zagotavlja učinke gozda, usmerjene v neposredno in posredno zmanjševanje nevarnosti za ekosisteme, krajino, človeka ter dobrine, ki jih ta ustvarja. Varovalna funkcija gozdov vključuje: a) varovanje naravne produktivnosti tal in njihove strukture; b) varovanje rastišča in njegove okolice pred posledicami vseh vrst erozijskih procesov; c) uravnavanje vodnega režima z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode (dežja) s površja zlasti preprečevanje in zmanjševanje poplav, varovanje, ohranjanje in čiščenje talne vode ter pitne vode; d) varovanje in izboljševanje gozdne mikroklimе ter vplivov na okoliško območje ter ohranjanje in izboljševanje sposobnosti vezave atmosferskega ogljika; e) varovanje pred obremenjevanjem okolja s hrupom; f) zakrivanje degradacijskih procesov ali drugih vizualno motečih elementov v krajini; g) zaščito infrastrukture, naselij, zemljišč in gozdov pred naravnimi pojavi, kot so zemeljski in snežni plazovi, podori in veter.

Proizvodna funkcija gozdov je prepoznana kot funkcija, ki zagotavlja rabo gozda z namenom izkoriščanja rastlinskih in živalskih organizmov ter neživih snovi, ki so prisotne v gozdu. Proizvodna funkcija gozdov vključuje: a) pridobivanje lesa kot gradbenega in predelovalnega materiala in kot vira energije in b) izkoriščanje nelesnih materialnih koristi iz gozda, vključno z divjadjo.

Kulturna funkcija gozdov je prepoznana kot funkcija doživljanja gozda, usmerjena v psihofizično dobrobit človeka ter njegov odnos z naravo, zlasti z gozdom in drevesi. Kulturna funkcija gozdov vključuje: a) omogočanje rekreacijskih aktivnosti, ki telesno ali duševno sproščajo in krepijo človeka; b) tradicionalno psihološko povezanost človeka z naravo in gozdom; c) kulturno povezanost človeka z gozdom in naravo, ki se izraža v slikarstvu, poeziji in glasbi.

Preglednica 5: Razlike med analiziranimi državami v opredelitvi in ovrednotenju funkcij gozdov

	Analizirane države in zvezne dežele/regije					
	Avstrija	Zvezna dežela Predarlška	Nemčija	Zvezna dežela Bavarska	Italija	Pokrajina Zgornje Poadižje
Število funkcij gozdov	4	Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja	4	4 (5) ⁹	4
Vrste funkcij gozdov	Proizvodna Zaščitna Okoljska Rekreacijska			Varovalna Lesnoproizvodna Rekreacijska Ohranjanje biotske raznoverstnosti	Zaščitna Ohranjanje biotske raznoverstnosti Ekonomska Socialno-kulturna	Varovalna Proizvodna Habitatna Kulturna
Razvrščanje v formalni sistem funkcij	Ne			Ne	Ne	Ne
Ovrednotenje funkcij gozdov	Da (ena mora biti opredeljena kot vodilna funkcija gozdov na nekem območju)			Da	Prevladujoča funkcija	Habitatna funkcija je nadrejena ostalim funkcijam Proizvodna funkcija je podrejena varovalni funkciji
Število stopenj poudarjenosti/pomembnosti	4			Zakon in podzakonski predpisi ne urejajo tega področja	Zakon ne ureja tega področja	Zakon in podzakonski predpisi ne ureja tega področja
Stopnje	Ni funkcije oziroma je nepomembna Nizka pomembnost Srednja pomembnost Visoka pomembnost <i>Proizvodna funkcija ni predmet ovrednotenja</i>					
Minimalna velikost za prikaz funkcije gozdov	10 hektarov					

⁹ Odlok ministra o določitvi minimalnih meril za izdelava načrtov za gospodarjenje z gozdovi dopušča določitev tudi drugih funkcij gozdov (lokalne funkcije, ki jih regije v načrtih za gospodarjenje z gozdovi opredelijo kot pomembne glede na značilnost območja).

2.3 Izvedba gozdnogospodarskih ukrepov v gozdovih

2.3.1 Financiranje in sofinanciranje vlaganj v gozdove¹⁰

Avstrijski Zvezni zakon o gozdovih in Zakon o Gozdnem skladu (2020 s spremembami in dopolnitvami) določata, da se za izvajanje ukrepov v gozdovih sredstva zagotavljajo v državnem/zveznem proračunu¹¹, Gozdnem skladu¹² (financira se iz državnega proračuna) in iz evropskih sredstev.

Zvezni zakon o gozdovih določa, da je naloga zvezne vlade in zveznih dežel, da spodbujajo gozdarstvo glede na učinke, ki so v javnem interesu. Cilji so:

- a) Ohranjanje in trajnostno gospodarjenje z gozdovi, ki zagotavlja večnamensko vlogo gozdov v smislu učinkov na življenjski prostor ljudi, živali in rastlin, zlasti glede na njihove ekonomske, ekološke in socialne funkcije v okolju, ki se spreminjajo zaradi podnebnih sprememb;
- b) Vključevanje gozdarstva v ohranjanje in trajnostni razvoj podeželskih območij;
- c) Ohranjanje, razvoj in trajnostno gospodarjenje z gozdovi, zlasti z namenom krepitev konkurenčnosti gozdno-lesne verige in zagotavljanja oskrbe z lesom.

Zvezni zakon o gozdovih predvideva naslednje podporne ukrepe, ki so namenjeni za:

- a) *Varstvo pred naravnimi nesrečami, razen tistih, ki so povezani z varstvom pred škodljivim gozdnimi organizmi;*
- b) *Ohranjanje, izboljšanje ali obnovo varovalnih gozdov ali gozdov s povečanim učinkom na blaginjo;*
- c) *Ohranjanje ali izboljšanje socialnih funkcij gozdov;*
- d) *Ohranjanje ali izboljšanje ekološke stabilnosti gozdov;*
- e) *Promocijo informacij ali inovacij, ki spodbujajo večnamensko gozdarstvo;*
- f) Nadaljnje usposabljanje in svetovanje osebam, ki delajo v gozdarstvu;
- g) *Ohranjanje ali izboljšanje gospodarske ali ekološke vrednosti gozdov;*
- h) *Razširitev ali izboljšanje gozdne infrastrukture ali za racionalizacijo gozdnega dela;*
- i) Razširitev ali izboljšanje gospodarjenja z gozdovi v Evropski uniji;
- j) Predelavo in trženje lesa ali zagotavljanje biomase;
- k) Strukturne izboljšave za ohranjanje kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu;

¹⁰ Cilj analize je pregledati državne/deželne/regijske/pokrajinske načine financiranja in sofinanciranja vlaganj v gozdove. V poglavju Financiranje in sofinanciranje vlaganj v gozdove zato nismo analizirali financiranja, ki poteka v okviru skupne kmetijske politike, kljub temu, da so lastniki in upravljavci gozdov ter njihova združenja do teh finančnih sredstev v analiziranih državah upravičeni. Prav tako smo podrobneje analizirali samo tiste ukrepe, ki so primerljivi s slovenskim sistemom financiranja in sofinanciranja vlaganj v gozdove (analizirani ukrepi so v besedilu označeni poševno).

¹¹ Višina sredstev se določa glede na razpoložljivost proračunskih sredstev.

¹² Gozdni sklad je bil ustanovljen leta 2020, za katerega je bilo iz zveznega proračuna v tem letu na voljo 450 milijonov evrov. V letu 2023 je prišlo do povečanja obsega proračunskih sredstev za 100 milijonov evrov.

- l) *Ustvarjanje in zagotavljanje usklajenih razmerij med gozdom in divjadjo;*
- m) *Povečanje sposobnosti gozdov za vezavo in skladiščenje ogljika.*

Po Zveznem zakonu o gozdovih je zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo pristojen za odobritev podpornih ukrepov, dodelitev zveznih podpornih sredstev (ali sredstev EU) in spremljanje porabe sredstev. Pri tem mora upoštevati tudi vidike prostorskega načrtovanja in varstva okolja.

Financiranje je zagotovljeno preko dodeljevanja denarnih podpor v obliki finančnih nadomestil (subvencij). Te se lahko dodelijo kot finančna nadomestila za pokrivanje nastalih stroškov pri izvajanju podpornih ukrepov ali kot finančna nadomestila za pokrivanje stroškov posojil (obresti). Obe vrsti finančnih nadomestil se lahko za isti ukrep uporabljata vzporedno. Če izvajanje ukrepa financiranja pomeni za vlagatelja ugodnosti, se financiranje lahko odobri le pod pogojem, da vlagatelj ustrezno prispeva k stroškom (sofinanciranje).

Zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo lahko z ustreznimi pravnimi subjekti, kot so kmetijske zbornice ali banke, sklene pogodbene dogovore za izvedbo financiranja. Zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo v soglasju z zveznim ministrom pristojnim za finance pripravi smernice o podrobnostih nadomestil in izvajanju podpornih ukrepov¹³, v katerih zlasti določi: a) vsebino vloge za financiranje ukrepov in izjave o zavezi izvedbe ukrepov; b) vrsto in obseg financiranja; c) upravičence in d) prednostno razvrstitev ukrepov. Prav tako je v smernicah potrebno določiti, da se prednostno podpirajo ukrepi, ki ugodno vplivajo na ohranjanje in izboljšanje zdravega okolja, in obsežni projekti, ki vključujejo celovito prenovo območja (integralni projekti). Poleg tega se lahko zaradi upravne poenostavitve financiranja manjših posameznih projektov v smernicah določijo modularne stopnje. O smernicah se obvesti Računsko sodišče in se nato objavijo v časopisu »*Amtsblatt zur Wiener Zeitung*«. Zakon predvideva tudi, zvezne subvencije za zavarovanje gozdnih požarov, kar pomeni, da zavarovalnice, ki v Avstriji ponujajo zavarovanje gozdnih požarov, prejmemo subvencijo iz zveznih sredstev. Ta sredstva se uporabijo izključno za zmanjšanje zavarovalnih premij lastnikov gozdov kot zavarovancev za gozdne požare.

Cilj Zakona o Gozdnem skladu je zagotoviti finančna nadomestila lastnikom gozdov za škode, ki so posledica podnebnih sprememb, zlasti prenamnožitve podlubnikov, za zatiranje podlubnikov, za razvoj podnebno pametnih praks gospodarjenja z gozdov in za krepitev biotske raznovrstnosti ter krepitev rabe lesa kot surovine, da bi aktivno prispevali k področju varstvu podnebja. Za doseg te ciljev se na podlagi zakona ustanovi proračunski sklad, t.i. Gozdni sklad. Sredstva se dodeljujejo lastnikom gozdov (fizičnim osebam, pravnim osebam in osebnim družbam, ki so vpisane v poslovni register) v skladu z razpoložljivostjo sredstev. Do sredstev pa niso upravičeni državni organi (zvezna vlada, dežele in občine) in njihove organizacije ter organizacije, v katerih imajo državni organi odločilen vpliv. Organizacije

¹³ Smernice o podrobnosti nadomestil in izvajanju podpornih ukrepov na spletu niso dostopne in zato niso predmet analize.

državnih organov so lahko do finančnih sredstev upravičene le v primeru, da državni organ na njihovo delovanje nima odločilnega vpliva, torej nima več kot 25 % deleža v osnovnem ali lastniškem kapitalu (delež kapitala določa delež financiranja).

Zakon predvideva naslednje ukrepe Gozdnega sklada, kateri so namenjeni:

- a) *Obnovi in negi poškodovanega gozda – sanacija gozdov;*
- b) *Spodbujanje vrstno pestrih gozdov prilagojenih podnebnim spremembam;*
- c) *Nadomestilo za materialno škodo povzročeno zaradi podlubnikov, kot posledica podnebnih sprememb;*
- d) *Vzpostavitev suhih in mokrih skladišč za poškodovani les;*
- e) *Mehanskemu odstranjevanju lubja;*
- f) *Preprečevanju gozdnih požarov;*
- g) Prednostnim raziskovalnim nalogam in raziskovalnim objektom za proizvodnjo lesnega plina in biogoriv;
- h) Povečanju rabe lesa kot surovine;
- i) Raziskovalni prednostni nalogi »Gozdovi, prilagojeni podnebnim razmeram«;
- j) *Krepitvi, ohranjanju in spodbujanju biotske raznovrstnosti v gozdovih (Priloga 1, Preglednica 1).*

Minister za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo je pristojen za dodeljevanje zveznih sredstev in za spremljanje financiranja v dogovoru z zveznim ministrom za varstvo podnebja, okolje, energijo, mobilnost, inovacije in tehnologijo. Financiranje je sestavljeno iz nepovratnih sredstev za kritje stroškov upravičenih ukrepov. Zakon zelo podrobno opredeljuje tudi pogoje, kdaj se odobri financiranje posameznih ukrepov. Pristojni zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo v soglasju z zveznim ministrom za podnebne ukrepe, okolje, energijo, mobilnost, inovacije in tehnologijo pripravi smernice za izvajanje financiranja ukrepov, v katerih določi: a) predmet financiranja; b) upravičene stroške; c) podrobnejše pogoje za dodelitev finančnega nadomestila; d) obseg in vrsto finančnih nadomestil in e) postopek dodelitev finančnega nadomestila. Pristojna zvezna ministrstva so dolžna smernice objaviti na spletnem mestu ministrstev.

Smernice za izvajanje financiranja ukrepov Gozdnega sklada (2021) določajo, da se sredstva dodeljujejo kot (so)financiranje upravičenih stroškov v višini od 60 % do 100 % stroškov ali preko pavšalnih vrednosti. Višina deleža (so)financiranja je odvisna od vrste ukrepa oziroma dodatnih pogojev. Delež sofinanciranja se pri posameznih ukrepih poveča v primeru ovrednotenja zaščitne funkcije gozdov na srednji ali visoki stopnji pomembnosti.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlske ne vsebuje poglavja/členov, ki bi se nanašali na vire financiranja in sofinanciranja vlaganj v gozdove, porabo razpoložljivih sredstev in določanje vrednosti sofinanciranja in financiranja ukrepov. V Zvezni deželi Predarlski se financiranje vlaganj v gozdove izvaja preko: a) Gozdnega sklada; b) Evropskega kmetijskega

sklada za razvoj podeželja in c) Gozdnega sklada Zvezne dežele Predarlške¹⁴ (Voralrberg, 2026). Ukrepi, ki so financirani iz Gozdnega sklada so opisani v začetku tega poglavja.

Smernice deželne vlade Zvezne dežele Predarlške za dodeljevanje subvencij za ukrepe v gozdovih (2011) navajajo, da je Gozdni sklad Zvezne dežele Predarlške v celoti financiran iz proračunskih sredstev Zvezne dežele Predarlške. Sredstva se dodeljujejo v skladu z določbami deželnega proračuna in morajo biti porabljena v skladu z njihovim namenom. Cilji gozdnega sklada Zvezne dežele Predarlške so usmerjeni v ohranjanje zdravih in odpornih gozdov, spodbujanje trajnostnih praks gospodarjenja z gozdovi, povečanje biotske raznovrstnosti, izboljšanje dostopa do gozda in pogozdovanje visokogorskih območij ter zagotavljanje lesa, kot surovine. Sredstva se dodeljujejo lastnikom gozdov in njihovim združenjem, osebam, ki izvajajo spravilo lesa s konji, osebam in združenjem in drugim institucijam, ki izvajajo inženirsko biološke ukrepe, zadrugam, ki organizirajo prevoz lesa in imetnikom lovskih pravic do uporabe lovišč (za določene ukrepe) in fizičnim in pravnim osebam za pogozdovanje negozdnih površin in pogozdovanje v varovalnih gozdovih v skladu z razpoložljivostjo sredstev.

Smernice deželne vlade Zvezne dežele Predarlške za dodeljevanje subvencij za ukrepe v gozdovih predvidevajo naslednje ukrepe Predarlškega gozdnega sklada, ki so namenjeni:

- a) *Odstranjevanju in obdelavi poškodovanega lesa ter negi gozda in sečnji gozdnega drevja v varovalnih gozdovih;*
- b) *Sečnji poškodovanega gozdnega drevja katerega pridobivanje je neekonomično ter kleščenju in lupljenju gozdnih lesnih sortimentov tega gozdnega drevja;*
- c) *Sečnji gozdnega drevja in kleščenju in lupljenju gozdnih lesnih sortimentov tega gozdnega drevja na območjih z velikim naklonom;*
- d) *Gradnji pešpoti;*
- e) *Vzpostavitvi kontrolnih ploskev za nadzor nad objedanja po divjadi;*
- f) *Ukrepom za izboljšanje biotopa za prostoživeče živali z namenom, da se prepreči škoda, ki jo povzroča divjad (vzpostavitev grmišč, travišč in polj za divjad);*
- g) *Gradnji ograj za varovanje gozdov pred pašno živino;*
- h) *Zakupu pravic pašništva pašne živine;*
- i) *Uporabi konj pri spravilu lesa;*
- j) *Ukrepom varstva gozdov (ohranitev mravljišč, postavitev gnezdilnic, vzpostavitev gnezdilnic, gojenje in naseljevanje naravnih sovražnikov škodljivih gozdnih organizmov);*
- k) *Pomlajevanju s sadnjo pod zastorom v sestojih, ki so bili prizadeti zaradi onesnaževanja ali zaradi napada škodljivih gozdnih organizmov (podlubnikov), vključno z gnojenjem in sanacijo teh gozdov;*

¹⁴ V letu 2025 je bilo v deželnem proračunu na voljo 1,98 milijona evrov za financiranje in sofinanciranje vlaganj v gozdove. V letu 2024 pa 4,78 milijona evrov
(vir: <https://transparenzportal.gv.at/tdb/tp/leistung/1014190.html>).

- l) *Pogozdovanju negozdnih površin in pogozdovanju v varovalnih gozdovih vključno s tehničnimi in pripravljalnimi ukrepi;*
- m) Ozaveščanju javnosti o pomenu pogozdovanja po naravnih ujmah in pogozdovanja negozdnih površin (demonstracijski projekti);
- n) *Ukrepi za zagotavljanje gozdov odpornih na podnebne spremembe (negozdne površine, kjer je bilo izvedeno pogozdovanje, gozdovi, kjer je potekala umetna ali naravna obnova);*
- o) *Vzdrževanje in širitev ter asfaltiranje posameznih delov gozdnih cest;*
- p) Usposabljanje vajencev v gozdarskih izobraževalnih ustanovah;
- q) Zaposlovanje brezposelnih mladih in poletnih delavcev (starih med 15 in 27 let) v gozdarstvu (Priloga 1, Preglednica 2).

Smernice deželne vlade Zvezne dežele Predarlske za dodeljevanje subvencij za ukrepe v gozdovih določajo, da se sredstva dodeljujejo kot (so)financiranje upravičenih stroškov v višini od 30 % do 100 % stroškov ali preko pavšalnih vrednosti. Višina deleža (so)financiranja je odvisna od vrste ukrepa oziroma dodatnih pogojev. Delež (so)financiranja pri posameznih ukrepih ni odvisen od ovrednotenja funkcij gozdov.

Nemški Zvezni zakon o gozdovih določa, da zvezna vlada sodeluje pri financiranju izvajanju ukrepov med drugim tudi v gozdovih v skladu z **Zakonom o skupni nalogi »Izboljšanje agrarnih struktur in zaščita obal«** (1969 s spremembami in dopolnitvami). Zvezni zakon o gozdovih določa, da so do teh sredstev upravičena: a) gozdarska združenja v smislu tega zakona in druga združenja v gozdarstvu, gozdnogospodarske zadruge, ustanovljene na podlagi deželnega prava, in podobna združenja, vključno z lastniki gozdov v skupni lasti, če je njihova naloga izboljšanje gozdarske proizvodnje ali spodbujanje prodaje gozdnih lesnih sortimentov ter če pri tem omogočajo obstoj konkurence na trgu lesa; b) nosilci kmetijskih ali gozdarskih gospodarstev oziroma lastniki zemljišč, če njihovi gozdarski projekti niso (so)financirani preko gozdarskih združenj.

V skladu z **Zakonom o skupni nalogi »Izboljšanje agrarnih struktur in zaščita obal«** se med drugimi izvajajo ukrepi¹⁵:

- a) Za izboljšanje proizvodnih in delovnih pogojev v kmetijstvu in gozdarstvu;
- b) Kmetijskih in gozdarskih gospodarstev za spremembo namembnosti njihovih objektov;
- c) Za izboljšanje tržne strukture v kmetijstvu, ribištvu in gozdarstvu s spodbujanjem združevanja proizvajalcev.

Finančna podpora lahko obsega dodeljevanje nepovratnih sredstev, posojil, subvencij za obresti in poroštva.

¹⁵ V okviru skupne naloge »Izboljšanje agrarnih struktur in zaščita obal« je za leto 2026 na voljo 1,067 milijarde evrov.

Za izpolnitev skupne naloge se za obdobje finančnega načrtovanja pripravi skupni okvirni načrt zvezne vlade in zveznih dežel, ki se vsako leto vsebinsko pregleda in prilagodi potrebam. Okvirni načrt podrobneje določa ukrepe ter njihov namen in cilje, ki jih je treba izvesti v posameznem proračunskem letu, določa splošne/posebne pogoje za dodelitev financiranja, določa upravičence do sredstev, pogoje ter vrsto in višine sredstev. Zvezna država povrne vsaki zvezni deželi denar, ki ga je namenila za izvajanje okvirnega načrta, v višini od 60-70 % vloženega denarja v odvisnosti od vrste ukrepov.

V **Okvirnem načrtu o skupni nalogi »Izboljšanje agrarnih struktur in zaščita obal« za obdobje 2026-2029** (2026) je gozdarstvo opredeljeno v petem poglavju. Financiranje ukrepov je razdeljeno na šest podskupin:

- a) *Sonaravnejše gospodarjenje z gozdovi;*
- b) *Gozdna infrastruktura;*
- c) *Gozdarska združenja (povezovanje lastnikov gozdov);*
- d) *Pogozdovanje negozdnih površin;*
- e) *Pogodbeno varstvo narave v gozdovih in*
- f) *Sofinanciranje ukrepov za obvladovanje posledic ekstremnih vremenskih dogodkov v gozdovih (Priloga 2, Preglednica 1).*

Sredstva se dodeljujejo kot (so)financiranje upravičenih stroškov v višini od 30 % do 90 % stroškov oziroma so določene pavšalne vrednosti na enoto. Višina deleža sofinanciranja je odvisna od vrste ukrepa in od načina izvedbe del (lastnik gozda sam oziroma v okviru medsosedske pomoči oziroma v okviru združenja lastnikov gozdov ali ponudnik gozdarskih storitev). Delež (so)financiranja pri posameznih ukrepih ni odvisen od ovrednotenja funkcij gozdov.

Vlaganja v gozdove na zvezni ravni pa so opredeljena tudi v **Zveznem zakonu o podnebnih spremembah** (2019) in **Zveznem akcijskem programu za varstvo podnebja in ohranjanje biotske raznovrstnosti** (2023). Program financiranja je bil vzpostavljen leta 2022 (leta 2023 so nekoliko dopolnili smernice)¹⁶. V petem poglavju je opisano gozdarstvo, kjer se sredstva namenjajo za podnebnim spremembam prilagojeno gospodarjenje z gozdovi preko programa plačil za ekosistemske storitve na lokalni ravni. Do finančnih sredstev so upravičene fizične in pravne osebe, ki zakonito gospodarijo z gozdovi na ozemlju Zvezne republike Nemčije. Izjema so nasadi božičnih dreves in kulture okrasnega zelenja.

(So)financira se 12 ukrepov, ki se nanašajo na:

- a) *Pripravo sestojev na obnovo;*
- b) *Naravno obnovo;*
- c) *Umetno obnovo z določenimi drevesnimi vrstami;*
- d) *Sukcesijski razvoj gozdov;*
- e) *Ohranjanje gozdov;*

¹⁶ Ob vzpostavitvi programa je bilo za predvidene ukrepe na razpolago 4 milijarde evrov.

- f) Zmanjšanje deleža posekov na golo;
- g) Zvišanje deleža odmrle lesne mase v gospodarskih gozdovih;
- h) Vzpostavitev mreže habitatnih dreves;
- i) Gradnja novih vlak v neodprtih gozdovih, kjer je razdalja med njimi vsaj 30 m (oziroma 40 m, kjer so tla zbita);
- j) Zmanjšanje uporabe pesticidov;
- k) Ukrepi za povečanje kapacitete tal za zadrževanje vode;
- l) Ne gospodarjenje z gozdovi na vsaj 5 % gozdne površine (Priloga 2, Preglednica 2).

Sredstva se dodeljujejo v obliki subvencij, ki imajo določene pavšalne vrednosti glede na velikost gozdne posesti prosilca. Višine subvencij znašajo od 55 €/ha/letno do 85 €/ha/letno in se dodeljujejo za obdobje 10 ali 20 let. V primeru, da so bila sredstva dodeljena že v okviru katerega drugega financiranja se znesek ustrezno zniža. Delež (so)financiranja pri posameznih ukrepih ni odvisen od ovrednotenja funkcij gozdov.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske določa, da se iz proračuna Zvezne dežele Bavarske dodeljuje finančna pomoč zasebnim in korporativnim lastnikom gozdov za gospodarjenje z varovalnimi gozdovi, če so le ti vpisani v register varovalnih gozdov, ali če je varovalni gozd dobil status zaradi preprečevanja zemeljskih plazov, skalnih zdrsov, sklanih podorov in podobnih nevarnosti ter za gospodarjenje z gozdovi ki so namenjeni rekreaciji. Za izvajanje ukrepov, ki so skladni s cilji zakona in so potrebni za ohranjanje primerne gospodarjenja z gozdovi in vseh funkcij gozdov ter ohranjanje biotske raznovrstnosti, in za katere financiranje ni predvideno ali dodeljeno v Okvirnem načrtu za skupno nalogo »Izboljšanje agrarnih struktur in zaščita obal«, se lahko dodelijo finančne pomoči glede na razpoložljiva proračunska sredstva. Ukrepi, ki so upravičeni do dodelitve finančne pomoči se določijo v okviru Deželnega podpornega programa za gozdarstvo (nem. *Landesförderungsprogramm*)¹⁷. Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske določa, da naj se v Deželnem podpornem programu za gozdarstvo zagotovijo finančna sredstva predvsem za:

- a) Pomoč za zatiranje škodljivih gozdnih organizmov;
- b) Pomoč za odpravo škode, nastale zaradi naravnih nesreč;
- c) Pomoč za ukrepe varstva gozdov v primeru če stroški niso pokriti;
- d) Pomoč za melioracijo gozdnih sestojev na primernih rastiščih;
- e) Pomoč za osnivanje gozdov, ki so primerni rastišču in so čim bolj sonaravni;
- f) Pomoč za naravne gozdne rezervate;
- a) Pomoč organizacijam za samopomoč v gozdarstvu.

Za zagotavljanje posebnih javnih potreb v državnih gozdovih, ki presegajo zahteve določene v zakonu, se nepovratna finančna sredstva zagotavljajo v skladu z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi. Takšne javne potrebe so zlasti obnova varovalnih gozdov, vzdrževanje varovalnih

¹⁷ Višina razpoložljivih sredstev je odvisna od skupnih proračunskih sredstev. Za (so)financiranje vlaganj v gozdove je Zvezna dežela Bavarska v obdobju 2024-2027 namenila 350 milijonov evrov (vir: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202407186).

gozdov, renaturacija degradiranih barij, zagotavljanje posebej označenih kolesarskih in pohodniških poti ter projekti povezovanja biotopov v gozdu.

Zasebni lastnik gozda je upravičen tudi do finančnega nadomestila ali povračila stroškov, ki jih zagotavlja Zvezna dežela Bavarska iz proračuna, če ima zasebni lastnik gozda zaradi določenih ukrepov gospodarjenja z gozdom v smislu zagotavljanja varovalne in rekreacijske funkcije zmanjšane prihodke ali dodatne stroške, ki jih pri običajnem gospodarjenju ne bi imel. Do nadomestila je lastnik gozda upravičen tudi v primeru, da ti ukrepi ne pomenijo razlastitve ali niso enakovredni razlastitvi.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske podrobneje ne ureja višine razpoložljivih sredstev, porabe razpoložljivih sredstev in načina določanja vrednosti financiranja ali sofinanciranja posamezne aktivnosti.

Financiranje ukrepov v gozdovih poteka v okviru štirih deželnih programov podpore in sicer: a) *Program za gozdnogojitvene ukrepe v gozdovih* (nem. *Waldbauliches Förderprogramm – WALDFÖPR*); b) *Program za izboljšanje odprtosti gozdov* (nem. *Förderung von forstlicher Infrastruktur – FORSTWEGR*); c) *Program za gozdarska združenja* (nem. *Förderung forstwirtschaftlicher Zusammenschlüsse – FORSTZUSR*) in d) *Program pogodbeno varstva v gozdovih* (nem. *Vertragsnaturschutzprogramm Wald – WNP-Wald*).

V okviru **Programa za gozdnogojitvene ukrepe v gozdovih (2025) (WALDFÖPR)** so določeni pogoji za koriščenje finančnih sredstev za:

- a) *Pogozdovanje s sadnjo;*
- b) *Pogozdovanje s setvijo;*
- c) *Naravno obnovo;*
- d) *Nego mladih sestojev;*
- e) *Varstvo gozdnih tal;*
- f) *Ukrepe varstva gozdov;*
- g) *Gozdnogospodarsko načrtovanje;*
- h) *Nadomestila v primeru škode zaradi gozdnih požarov ali poplav;*
- i) *Nadomestila v primeru škode zaradi naravnih ujm (ekstremnih vremenskih dogodkov)*
(Priloga 2, Preglednica 3).

Namen (so)financiranja je a) ohraniti in povečati gozdno površino; b) doseči rastišču primerne, na podnebje odporne in čimbolj naravne gozdne sestoje; c) okrepiti varstvo podnebja in prilagajati gozdove podnebnim spremembam; d) izboljšati trajnost gospodarjenja z gozdovi v zasebnih in korporativnih gozdovih; e) zagotoviti vse funkcije gozdov; f) trajno ohranjati in izboljšati naravno ravnovesje in podobo krajine; g) ohraniti in izboljšati biotsko raznovrstnost gozda in njegove ekosistemske storitve; i) ohraniti gozdne genske vire; j) prispevati k oskrbi z energijo iz obnovljivih virov in k) doseči usklajenost interesov javnosti in lastnikov gozdov.

Do (so)financiranja so upravičeni lastniki in upravljavci gozdov ter izvajalci ukrepov (lastniki gozdov, ki sodelujejo pri izvajanju ukrepov, občine in gozdarska združenja). Do (so)financiranja niso upravičeni država, zvezna dežela in pravne osebe, katerih kapitalsko premoženje je v vsaj 25 % lasti države ali zvezne dežele.

(So)financiranje se izvaja v obliki finančnih nadomestil (subvencij), kjer so določeni zneski za posamezen ukrep. Finančno nadomestilo se dodeljuje v obliki pavšalnih zneskov ali pa v obliki povrnitve nastalih stroškov. Določen je tudi prag *de minimis*, ki za ukrepe naravne obnove, nege mladih sestojev in ukrepe varstva gozdov znaša 300 €, za druge ukrepe pa 700 €. Izjemo predstavljajo dopolnilne sadnje in setve ter zalivanja sadik, kjer praga *de minimis* ni. Omejitve višine subvencij obstajajo v obliki največje površine, za katero lahko posamezen prijavitelj zaprosi ali v obliki najvišjega zneska (so)financiranja. Delež (so)financiranja pri posameznih ukrepih ni odvisen od ovrednotenja funkcij gozdov - predvideno je le 50 % povišanje (so)financiranja pri nekaterih ukrepih v primeru, če se ukrepi izvajajo v varovalnih gozdovih.

V okviru **Programa za izboljšanje odprtosti gozdov (2025) (FORSTWEGR)** so določeni pogoji za koriščenje finančnih sredstev za *gradnjo in obnovo gozdne infrastrukture* (Priloga 2, Preglednica 4), ki je potrebna za a) trajnostno, sonaravno in večnamensko gospodarjenje z gozdovi, kar vključuje tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti in prilagoditev gozdov na podnebne spremembe; b) zagotavljanje varne in zanesljive oskrbe z lesom ter podporo diverzifikaciji gospodarstva na podeželju, s čimer se krepi lokalna dodana vrednost; c) izvajanje funkcij gozdov v javnem interesu, zlasti povečanje rekreacijske in turistične vrednosti gozdov ter izboljšanje prometne varnosti v podeželskem prostoru; d) varovanje zaščitnih funkcij gozdov ter izvajanje ukrepov za preprečevanje, obvladovanje in sanacijo posledic ekstremnih naravnih dogodkov, nesreč in gozdnih požarov, vključno z obnovo gozdov po ujmah in gradnjo dostopne infrastrukture za izvajanje nujnih ukrepov varstva gozdov in e) prilagoditev gozdov na podnebne spremembe, saj gozdne prometnice omogočajo izvedbo ukrepov za zatiranje škodljivih gozdnih organizmov, sanacijo po ujmah ter obnovo gozdnih sestojev. Pri dodeljevanju sredstev se lahko oblikujejo prednostne naloge. V ta namen lahko pristojno ministrstvo prilagodi višino subvencij ali začasno ustavi financiranje posameznih ukrepov.

Do (so)financiranja so upravičena gozdarska združenja, upravljavci gozdov in lastniki kmetijskih in gozdarskih gospodarstev ali zemljišč, v kolikor niso prejeli finančnih sredstev v okviru gozdarskega združenja, lovsko združenja in upravljavci gozdov ter izvajalci projektov na manj razvitih območjih. Do (so)financiranja niso upravičeni država, zvezna dežela, upravljavci gozdnih površin v lasti zvezne države in dežel in pravne osebe, katerih kapitalsko premoženje je v vsaj 25 % lasti države ali zvezne dežele.

(So)financiranje se izvaja v obliki subvencij, ki pokrijejo od 70 % do 80 % upravičenih stroškov. Višina deleža sofinanciranja je odvisna od vrste ukrepa, prosilca in razmer, kjer se bo gradnja in širitev ali obnova gozdnih infrastrukture izvajala. Zvišanje višine subvencije lahko znaša med 10 in 20 % v primerih gradnje in širitve ali obnove gozdne infrastrukture v območjih gorskih gozdov ali v primerih zahtevnih projektnih ali gradbenih pogojev in v primerih gradnje,

širitve ali obnove v varovalnih gozdovih. Najvišji znesek subvencije pa je omejen na 90 %. Vloge za sofinanciranje projektov, kateri skupni stroški ne presegajo 5 000 € niso upravičeni do sofinanciranja. Delež (so)financiranja pri posameznih ukrepih ni odvisen od ovrednotenja funkcij gozdov.

Italijanski zakon o gozdovih in gozdnih verigah ne vsebuje poglavja/členov, ki bi urejal financiranje in sofinanciranje vlaganj v gozdove. Določa le, da lahko regije za spodbujanje izdelave gozdnogospodarskih načrtov in aktivnega ter racionalnega upravljanja z gozdovi predvidijo prednostni dostop do javnih sredstev gozdarskega sektorja v korist javnih in zasebnih lastnikov gozdov ter lastnikov skupnosti, ki imajo izdelane načrte za gozdne posesti ali enakovredne načrte upravljanja. V **Odloku Ministrstva za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo o koriščenju sredstev Nacionalnega gozdnega sklada** (2024) je določeno, da se za doseganje ciljev Nacionalne gozdarske strategije v Nacionalnem gozdnem skladu zagotavljajo sredstva za pripravo regionalnih gozdarskih programov in načrtov za gospodarjenje z gozdovi¹⁸.

Zakon o gozdovih in gozdnih verigah nalaga regijam, da morajo v skladu s EU Strategijo za gozdove spodbujati *vzpostavitev plačilnih shem za ekosistemske in okoljske storitve*, ki izhajajo iz trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in izvajanja posebnih gozdarsko-okoljskih ukrepov. Pri tem zagotavljajo informiranje in podporo lastnikom gozdov, upravljavcem ter uporabnikom teh storitev pri oblikovanju, spremljanju in nadzoru pogodbenih ureditev. Merila za določanje nadomestil za ekosistemske storitve so urejene v **Okoljskih določbah za spodbujanje ukrepov zelene ekonomije in za omejevanje prekomerne rabe naravnih virov** (2015 s spremembami in dopolnitvami). Določbe pooblašajo vlado, da v šestih mesecih od začetka veljavnosti tega predpisa, brez novih ali večjih obremenitev za javne finance, sprejme enega ali več zakonodajnih odlokov za uvedbo sistema plačevanja za ekosistemske in okoljske storitve¹⁹.

Na podlagi **Zakona o proračunu** (2022) se z namenom zagotavljanja izvajanja Nacionalne gozdarske strategije, ki vključuje tudi usmeritve za razvoj gozdarskega sektorja in njegovih verig vrednosti, v okviru proračuna Ministrstva za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo, ustanovi sklad za izvajanje Nacionalne gozdarske strategije (ital. *Fondo per l'attuazione della Strategia Forestale Nazionale*)²⁰. Z Odlokom ministra za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo, sprejetim v soglasju z ministrom pristojnim za gospodarstvo in finance ter v soglasju s stalno konferenco za odnose med državo, regijami ter avtonomnima pokrajinama Trento in Zgornje Poadižje, se določijo merila in načini uporabe sredstev sklada za izvajanje Nacionalne gozdarske strategije.

¹⁸ Ker ne gre za neposredna vlaganja v gozdove, ukrep, ki je financiran iz Nacionalnega gozdnega sklada ni podrobneje analiziran.

¹⁹ Glavni cilj uvedbe sistema plači je, da se nagradi lastnike zemljišč za zagotavljanje ekosistemskih storitev (prehod od brezplačnega zagotavljanja storitev preko trajnostnega gospodarjenja z gozdovi k tržnem nagrajevanju).

²⁰ V letih 2022 in 2023 je bilo v okviru financiranja Nacionalne gozdarske strategije namenjenih 30 milijonov evrov letno, med leti 2024 in 2032 pa se bo namenilo 40 milijonov evrov letno. Višina sredstev se razdeli med regije.

Odlok Ministrstva za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo o financiranju ukrepov Nacionalne gozdne strategije (2022) navaja, da se prednostno financirajo ukrepi, ki so namenjeni:

- a) Gozdnogospodarskemu načrtovanju in politikam upravljanja in ohranjanja krajine in prostora;
- b) Ohranjanju biotske raznovrstnosti gozdnih ekosistemov;
- c) Obnovi gozdov poškodovanih v naravnih ujmah ali zaradi drugih dejavnikov;
- d) Trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi;
- e) Izobraževanju in usposabljanju delavcev v gozdni proizvodni in povečanje operativne zmogljivosti gozdarskih podjetij;
- f) Gozdnimi genetskimi virom in gozdnem reprodukcijskem materialom;
- g) Obnovi, zaščiti in upravljanju obrečnih, nižinskih in obalnih (borovih) gozdov;
- h) Spremljanju socialno-ekonomskih in okoljskih kazalnikov ter usklajevanje in izmenjava informacij in statističnih podatkov.

Odlok določa, da se finančna sredstva razdelijo med regije ter avtonomni pokrajini Trento in Zgornje Poadižje²¹ po naslednjem ključu delitev sredstev: a) 85 % sredstev glede na površino gozdov posamezne regije oziroma avtonomne pokrajine; b) 7,5 % sredstev v enakih deležih med vse regije in avtonomne pokrajine in c) 7,5 % sredstev sorazmerno s skupno površino ozemlja posamezne regije oziroma avtonomne pokrajine. Vsaka regija oziroma avtonomna pokrajina samostojno odloča o razporeditvi dodeljenih finančnih sredstev in jih lahko nameni vsem ali samo posameznim ukrepom. Pri tem upošteva prioritete, določene na lokalni ravni, ter teritorialne, ekološke, socialno-ekonomske in krajinske značilnosti posameznega območja. Razporeditev sredstev se prilagaja tudi razpoložljivosti drugih virov financiranja, bodisi iz rednih proračunskih sredstev ali dodatnih nacionalnih ali evropskih finančnih instrumentov, ki namenjeni istim področjem ukrepanja. Prejemniki sredstev letno poročajo o izvedenih ukrepih in ukrepih v izvajanju ter morebitnih problemih.

Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje določa, da se sredstva za izvajanje ukrepov v gozdovih zagotavljajo v pokrajinskem proračunu in Pokrajinskem gozdnem skladu. Poleg tega zakon kot ključni ukrep za varstvo podnebja predvideva ustanovitev Sklada za lesene gradnje²².

²¹ Avtonomni pokrajini Trento in Zgornje Poadižje se na podlagi posebnega finančnega dogovora z državo (z dne 25. 9. 2023) odpovedujeta prejemu sredstev in ukrepe financirata iz lastnih proračunov. To je izrecno navedeno v Odloku o razdelitvi sredstev za leta 2024–2026.

²² Sklad je ustanovljen za obdobje 2023-2030, kateri ima na letni ravni na voljo 1,2 milijona evrov. Namen sklada je spodbujati uporabo lesa kot gradbenega materiala, ki ima sposobnost vezave ogljika, ter hkrati nadomeščati gradbene materiale z visokimi emisijami. Sklad se izvaja v okviru podnebne načrta Piano Clima 2040 pokrajine Zgornje Poadižje.

Pokrajinski gozdni sklad²³ je bil ustanovljen leta 2024 z namenom ozaveščanja prebivalstva o pomenu gozda, zlasti o njegovi varovalni funkciji in habitatni funkciji. Sklad omogoča finančno sodelovanje državljanov in podjetij pri izboljševanju stanja gozdov. Pokrajinski gozdni sklad se financira izključno s prejemki, ki jih v proračun vplačajo pravne in fizične osebe. Sredstva Pokrajinskega gozdnega sklada se uporabljajo izključno na ozemlju pokrajine Zgornje Poadižje za financiranje projektov javnega interesa, namenjene obnovi varovalnih gozdov, pogozdovanju, povečanju biotske raznovrstnosti ter izboljšanju stanja habitatov. Gozdarska inšpekcija pripravi predloge financiranih projektov na podlagi meril, ne glede na lastništvo zemljišča. Zakon določa, da kdor financira projekt, ne pridobi nobenih pravic iz naslova certifikata CO₂ ali ogljičnih kreditov. Ti ostanejo v lasti lastnika zemljišča, na katerem se izvaja projekt, financiran iz Pokrajinskega gozdnega sklada. Pokrajinski oddelek za gozdove je dolžan po zakonu objaviti na svoji spletni strani informacije o porabi finančnih sredstev, napredkih na projektih ter po končanih projektih celotno dokumentacijo o izvedenih delih.

Ukrepi (so)financiranja vlaganj v gozdove iz pokrajinskega proračuna so opredeljeni v različnih členih Zakona o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje in v **Sklepu pokrajinske vlade o smernicah za dodeljevanje subvencij na področju gozdarstva** (2026). Zakon in sklep opredeljujeta, da se finančna sredstva namenjajo za financiranje oziroma sofinanciranje²⁴:

- a) *Ukrepov varstva gozdov pred škodljivimi gozdnimi organizmi;*
- b) *Ukrepov izvajanja nujnih sanacijskih ukrepov po naravnih nesrečah;*
- c) *Ukrepov izvajanja gozdnogojitvenih del;*
- d) *Ukrepov izvajanja varstvenih del in varstva gozdnih habitatov;*
- e) *Ukrepov gradnje in izboljšanja gozdne in gozdno-pašne infrastrukture;*
- f) *Ukrepov pogozdovanja in obnove gozdnih sestojev;*
- g) Za pripravo in revizijo načrtov za gospodarjenje z gozdovi in pašniki;
- h) *Naložb v gozdarsko mehanizacijo*²⁵
- i) Ukrepov odprave škode na stavbah in drugi infrastrukturi pretežno kmetijske in gozdarske rabe, ki so jo povzročile naravne nesreče, kot so potresi, snežni plazovi, zemeljski plazovi ali poplave²⁶ (Priloga 3, Preglednica 1).

²³ V letu 2024 je bilo v Pokrajinskem gozdnem skladu na voljo 18.496.700,00 eurov za financiranje in sofinanciranje vlaganj v gozdove (Vir: <https://issuu.com/landsuedtirol-provinciabolzano/docs/agrar-und-forstbericht-2024>).

²⁴ Ukrepi zapisani pod točkami a), b), c), d), e) in f) so podrobneje opredeljeni v Sklepu pokrajinske vlade o smernicah za dodeljevanje subvencij na področju gozdarstva in so zato opisani v Prilogi 3, Preglednica 1.

²⁵ Ukrep zapisan pod točko h) je opredeljen samo v Zakonu o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje, kjer je določeno, da lahko Pokrajinska uprava za potrebe izvajanja ukrepov pod točkami a), b), c), d), f) in g) dodeli subvencije v višini do 40 % upravičenih stroškov za naložbe v posodobitev gozdarske mehanizacije (za sečnjo gozdnega drevja, spravilo lesa in predelavo lesa).

²⁶ Ukrep zapisan pod točko i) je opredeljen samo v Zakonu o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje, kjer je določeno da občine, medobčinske skupnosti, zadruga, konzorciji, druga združenja in fizične osebe lahko prejmejo nepovratna sredstva v višini do 70 % upravičenih stroškov za odpravo škode odprave škode na stavbah in drugi infrastrukturi pretežno kmetijske in gozdarske rabe, ki so jo povzročile naravne nesreče, kot so potresi, snežni plazovi, zemeljski plazovi ali poplave. Najvišji znesek se določi s sklepom Pokrajinske vlade.

Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje določa tudi, da Pokrajinski oddelek za gozdove zagotavlja brezplačno strokovno pomoč in svetovanje posameznim lastnikom gozdov ter izvajalcem gozdarskih dejavnosti za: a) varstvo majhnih gorskih gospodarstev in spodbujanje ustanavljanja združenj lastnikov gozdov in konzorcijev lastnikov gozdov za preprečevanje in gašenje gozdnih požarov, za zaščito in preprečevanje škode, ki jo povzročijo abiotski in biotski dejavniki ter za rabo, prodajo in trženje gozdnih proizvodov; b) izboljšanje stanja gozdov in pašnikov, obnovo gozdov, pogozdovanje negozdnih površin in vzpostavitev manjših lesnopredelovalnih obratov in podjetij za izkoriščanje gozdov; c) izboljšanje upravljanja in rabe gozdov, prilagoditev izkoriščanja gozdov ekološkim značilnostim gozdnih sestojev in prodajo ter trženje gozdnih proizvodov. Nastali stroški navedenih dejavnosti se krijejo z neposredno izvedbo v režiji Pokrajinskega oddelka za gozdove.

V Sklepu pokrajinske vlade o smernicah za dodeljevanje subvencij na področju gozdarstva je opredeljeno, da so do finančnih sredstev upravičeni lastniki gozdov, in sicer tako fizične kot pravne osebe javnega in zasebnega prava, ki so vpisani v pokrajinski register kmetijskih gospodarstev. Izjema so le ukrepi gradnje in izboljšanja gozdne ter gozdno-pašne infrastrukture, kjer so do finančnih sredstev upravičene občine, medobčinske skupnosti, samoupravne lokalne skupnosti, ki imajo preužitkovne pravice, interesne skupnosti in konzorciji za izboljšanje zemljišč in nosilci kmetijskih gospodarstev.

(So)financiranje se izvaja v obliki finančnih nadomestil (subvencij). V Sklepu pokrajinske vlade o smernicah za dodeljevanje subvencij na področju gozdarstva je določeno, da se sredstva dodeljujejo kot (so)financiranje upravičenih stroškov v višini od 35 % do 100 % stroškov oziroma določenih pavšalnih vrednosti. Pri večini ukrepov je določen tudi minimalni znesek subvencije, ki za ukrepe varstva gozdov pred škodljivimi gozdnimi organizmi, ukrepe izvajanja nujnih sanacijskih ukrepov po naravnih nesrečah in ukrepe izvajanja gozdnogojitvenih del (urejanje lovskih stez in obdelava tal) znaša 300 €. Pri ukrepih gozdnogojitvenih del (gozdnogojitvena dela v mlajših razvojnih fazah gozda in grmičevjih ter panjevskih gozdovih), ukrepih izvajanja varstvenih del in varstva gozdnih habitatov in pri ukrepih pogozdovanja in obnove gozdnih sestojev pa je določena minimalna površina 0,5 hektarja za katero se lahko dodelijo sredstva. Za ukrepe se lahko izplačajo tudi predplačila in predujmi v višini do 50 % odobrenega zneska (so)financiranja. Izplačajo se lahko tudi predujmi skladni s sorazmernim deležem dela, ki je bilo že opravljeno (predujme potrjujejo pristojni uradniki pokrajinske uprave). Delež (so)financiranja pri posameznih ukrepih ni odvisen od ovrednotenja funkcij gozdov.

Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje določa, da se za izvedbo različnih zaščitnih in varstvenih del (*ital. opere in economia*) s strani Pokrajinskega oddelka za gozdove (glej poglavje 2.3.4), sredstva zagotavljajo v pokrajinskem proračunu ali s finančno udeležbo subjektov, ki imajo od tega korist. Z namenom zagotavljanja sredstev, zakon določa, da morajo osebe javnega prava²⁷ v pokrajinski proračun (z namenom izboljšanja stanja gozdov) vplačevati nadomestilo za sečnjo gozdnega drevja v višini najmanj 10 % neto prihodka od

²⁷ Osebe javnega prava so pravni subjekti, ki uresničujejo javni interes in izvajajo javne naloge ali službe.

rednih in izrednih sečenj gozdnega drevja. V primeru, da bo oseba javnega prava posekan les porabila za lastno rabo, se višina nadomestila določi na podlagi cene lesa na panju, ki jo določi direktor pristojnega gozdarskega inšpektorata.

2.3.2 Izvedba gozdnogojitvenih del

Po **Avstrijskem Zveznem zakonu o gozdovih** je lastnik gozda dolžan izvesti *obnovo gozdov* (t.i. pogozdovanje). Lastnik gozda mora pravočasno obnoviti gozd – pogozditi površine posekane na golo in čistine z gozdnim reprodukcijskim materialom primernim za rastišče. Obnovo gozda je potrebno izvesti najpozneje v petih letih od poseka gozdnega drevja (obdobje izvedbe obnove gozda se lahko podaljša)²⁸. Prednost se daje naravnemu načinu obnove gozda. Zakon ureja tudi varščino, ki jo je pristojni organ zavezan predpisati, če obstaja utemeljen dvom o tem, ali bodo izpolnjene obveznosti obnove gozda. Varščino lahko pristojni organ predpiše tudi za nazaj, takrat kadar je prekoračen rok za izvedbo obnove gozda. Varščina se določi v višini, ki ustreza stroškom obnove gozda. Sečnja gozdnega drevja se ne sme začeti izvajati, dokler ni vplačana varščina. Predpisane so možne oblike te varščine (npr. v obliki pologa gotovine, državnih obveznic, hipoteke). Iz varščine se poravnajo stroški obnove gozda v kolikor le-ta ni bila izvedena (izda se račun in vrne morebitno neporabljeno vrednost varščine), oziroma se v primeru izvedbe vrne lastniku vplačana varščina.

Avstrijski Zvezni zakon o gozdovih določa, da je lastnik gozda dolžan upoštevati vse predpise, ki narekujejo gospodarjenje z gozdom. V primeru, da lastnik gozda ne upošteva vseh predpisov, ki narekujejo gospodarjenje z gozdovi, je pristojni organ dolžan sprejeti vse možne ukrepe za vzpostavitev stanja gozda, ki je v skladu s predpisi. V tem primeru lahko pristojni organ izda odločbo v skladu z **Zakonom o upravnem postopku** (1991) ali pa, v primeru neposredne nevarnosti, izda izvršbo po drugi osebi, kjer stroške krije lastnik gozda. To lahko pristojni organ naredi tudi v primeru, da površine niso bile ustrezno ali pravočasno pogozdene.

Avstrijski Zvezni zakon o gozdovih *nego gozda* prepoznava, kot temeljno osnovo za zagotavljanje večnamenskih gozdov v smislu zagotavljanja proizvodnih, zaščitnih in rekreacijskih učinkov ter učinkov na blaginjo. Nege gozda zakon samostojno in podrobno ne opredeljuje kot pravni institut.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlške obveznosti *obnove* in *nege gozda* neposredno ne ureja. Ureja le *pogozdovanje negozdnih površin* in določa, da je za pogozdovanje negozdnih površin, ki so oddaljena manj kot 15 metrov od sosednjih kmetijskih površin potrebno pridobiti dovoljenje pristojnega organa. Pristojni organ izda dovoljenje za pogozdovanje negozdnih površin, če njeni vplivi na sosednja kmetijska zemljišča ne nasprotujejo javnemu interesu ohranjanja učinkovitega kmetijstva. Šteje se zlasti, da je ta javni interes prizadet, kadar je mogoče pričakovati, da določena površina zaradi senčenja, razraščanja korenin ali drugih škodljivih vplivov, ob upoštevanju vrste kmetijskega gospodarstva, ne bo več primerna za kmetijsko proizvodnjo ali pa bo uporabna le z bistveno zmanjšanim donosom, zaradi česar bi kmetijskemu gospodarstvu nastala znatna gospodarska škoda. Če pogoji niso izpolnjeni mora pristojni organ dovoljenje omejiti na del zemljišča za katerega je bilo zaproseno pogozdovanje

²⁸ Rok za izvedbo obnove gozda se lahko podaljša v primeru, ko je naravna obnova zaradi visokih nadmorskih višin otežena, ko lastnik gozda zaradi izrednih razmer – bolezen ali izredne razmere na kmetiji, kot so požar ali epidemije pri živini potrebuje več časa za izvedbo obnove gozda in v primeru naravnih ujm.

ali pa ga vezati na pogoje ali obveznosti, npr. glede vrste mladja ali trajanja obhodnje. Če pogoji niso izpolnjeni in ni mogoče zagotoviti z omejitvami, pogoji ali obveznostmi se dovoljenje ne izda. V kolikor so bile kršene določbe zakona glede začetnega pogozdovanja negozdnih površin mora pristojni organ po uradni dolžnosti ali na zahtevo stranke (lastnika zemljišč) z odločbo v upravnem postopku odrediti vzpostavitev prvotnega stanja.

Nemški Zvezni zakon o gozdovih določa, da se z gozdovi v okviru svoje namembnosti odgovorno in trajnostno gospodari. Deželni zakon nalaga, da morajo določiti obveznost *obnove* (t.i. pogozdovanja) (v razumnem roku) lastnikom gozdov, na golo posekanih gozdnih površin in močno presvetljenih sestojev oziroma dopolnilno sadnjo sadik gozdnega drevja, če naravna obnova ni bila popolnoma uspešna.

Zakon *nego gozda* prepoznava, kot del trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, vendar je ne ureja kot samostojen, podrobno opredeljen pravni institut. Le-to prepušča zakonodaji zveznih dežel.

V skladu z zakonom je potrebno za *pogozdovanje zemljišč* druge vrste rabe (npr. kmetijska zemljišča), ki se s spremembo namembnosti spremenijo v gozdne površine, pridobiti dovoljenje pristojnega deželnega gozdarskega organa. Dovoljenje se lahko zavrne le, če so zahteve prostorskega načrtovanja ali deželnega načrtovanja v nasprotju s pogozdovanjem negozdnih površin in jih ni mogoče izvesti kljub določitvi pogojev. Zakon tudi določa, da je potrebno zagotoviti, da se zemljišče ustrezno pogozdi v razumnem roku. Zvezne dežele lahko določijo, da se za pogozdovanje negozdnih površin ne potrebuje dovoljenja, če je bilo pogozdovanje negozdnih površin zakonsko določeno na podlagi drugih predpisov javnega prava ali če to ne vpliva na zahteve prostorskega in deželnega načrtovanja. Zvezne dežele lahko predpišejo tudi, da za pogozdovanje negozdnih površin veljajo dodatne omejitve in predpišejo pogoje oziroma okoliščine, ko je pogozdovanje negozdnih površin prepovedano.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske poleg obveze strokovnega in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi nalaga lastnikom gozdov tudi obveznost izvajanja ukrepov predvidenih v zakonu. Tako je lastnik gozda obvezan, da z gozdom ustrezno gospodari in ga varuje pred poškodbami.²⁹ Če lastnik gozda ne izpolnjuje obveznosti, ki jih ima po tem zakonu, lahko pristojni nižji gozdarski organ odredi potrebne ukrepe s prisilno izvršitvijo³⁰.

Zakon ureja *obnovo gozda* in določa, da mora lastnik gozda izvesti pogozdovanje (v treh letih) na gozdnih površinah, ki so bile posekane na golo ali poškodovane zaradi naravnih

²⁹ To pomeni, da mora lastnik gozda: a) pri obnovi gozda izbrati drevesne vrste, ki ustrezajo rastišču in v obnovo gozda ustrezno vključiti avtohtone drevesne vrste ter izkoristiti možnost naravnega pomlajevanja gozda; b) zagotavljati odprtost gozdov na potrebam prilagojen in naravi prijazen način; c) pri gospodarjenju z gozdovi skrbno ravnati z gozdnimi tlemi in gozdnimi sestoji; d) ne uporabljati gnojil za povečanje proizvodne sposobnosti rastišča in se čim bolj izogibati uporabi kemičnih sredstev; e) skrbeti za ohranjanje biotske raznovrstnosti in f) se izogibati izsekavanju semenskih sestojev.

³⁰ Ukrepe opisane v sproti opombi 29 je mogoče lastniku gozda naložiti le, če so ti ukrepi za njega ekonomsko smotni in razumni. V nasprotnem primeru lahko pristojni nižji gozdarski organ izvede potrebne ukrepe sam; lastnik gozda pa mora dopustiti njihovo izvajanje. Če nižji gozdarski organ odredi izvršbo ukrepov po drugi osebi, za njeno izvedbo pooblasti ustrezne tretje osebe, zlasti kmetijske in gozdarske obrate ali njihova združenja.

nesreč ter zagotoviti da se na površinah, ki niso primerno pomlajene izvede dopolnilna sadnja v roku petih let od izkrčenosti gozda. Rok se lahko v posebnih primerih na zahtevo lastnika gozda podaljša. Če obnova površin ni bila uspešna zaradi sosednjega sestoja, rok za izvedbo obnove gozda začne teči, ko razlog za oviro preneha obstajati. Lastnik gozda je zavezan, da pri obnovi gozda izbere drevesne vrste, ki ustrezajo rastiščem, ustrezno uporabi avtohtone drevesne vrste ter izkoristi možnost naravne obnove.

Zakon *nego gozda* prepozna, kot del obveze strokovnega in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, vendar je ne ureja kot samostojen, podrobno opredeljen pravni institut.

Dodatno zakon ureja tudi *pogozdovanje negozdnih površin* in določa, da je zanj potrebno pridobiti dovoljenje nižjega gozdarskega organa; to velja tudi za sajenje rastlin za proizvodnjo božičnih dreves in okrasno grmičevje. Izdaja dovoljenja se lahko zavrne ali omeji le pod pogoji, če je pogozdovanje negozdnih površin v nasprotju s prostorskim načrtovanjem iz **Zakona o varstvu narave Zvezne dežele Bavarske** (2011 s spremembami in dopolnitvami), če so ogroženi bistveni interesi kulturne krajine na regionalni ravni ali interesi varstva narave in urejanja krajine, ali če se zmanjša rekreacijska vrednost krajine ali če je pričakovati znatne slabe učinke na okoliške nepremičnine. Če so območja za pogozdovanje negozdnih površin predvidena v načrtih za gospodarjenje z gozdovi, za to pogozdovanje negozdnih površin ni potrebno pridobiti dovoljenja. V takih primerih je treba o zaključku pogozdovanja negozdnih površin obvestiti nižji gozdarski organ. Če je pogozdovanje negozdnih površin potrebno zaradi nujnih razlogov javnega interesa, morajo lastniki in upravljavci gozdov pogozdovanje negozdnih površin dopustiti. Če je bilo negozdno zemljišče pogozdano brez dovoljenja ali v nasprotju z izdanim dovoljenjem, se lahko odredi odstranitev gozda.

Dovoljenje, ki ga izda nižji gozdarski organ je v obliki odločbe v upravnem postopku, ki je izdano v skladu z Zakonom o upravnem postopku Zvezne dežele Bavarske (1976). Skladno z Zakonom o gozdovih Zvezne dežele Bavarske je veljavnost teh odločb v upravnem postopku pet let (če roki niso drugače določeni v dovoljenju) in preneha veljati, če se ukrep ne začne izvajati v petih letih od izdaje odločbe. Če pristojni organ prejme vlogo s strani lastnika gozda pred iztekom veljavnosti odločbe, se veljavnost le-te lahko podaljša za največ tri leta. Odločbo mora nižji gozdarski organ izdati v treh mesecih od prejema vloge. Če se to ne zgodi, se odločba šteje za izdano. V primeru, da je potrebna CPVO (glej poglavje 2.2.3) ta rok ne velja.

Italijanski zakon o gozdovih in gozdnih verigah določa, da država in regije v okviru svojih pristojnosti podpirajo in spodbujajo trajnostno, večnamensko in aktivno gospodarjenje z gozdovi z *gozdnogojitvenimi ukrepi* (ital. *interventi selvioculturali*). Zakon ureja gozdnogojitvene ukrepe skupaj z drugimi dejavnostmi gospodarjenja z gozdovi³¹, pri čemer pomemben del pristojnosti za podrobnejšo opredelitev in izvedbo le-teh prelaga na

³¹Med druge dejavnosti gospodarjenja z gozdovi spadajo tudi sečnja gozdnega drevja, ukrepi varstva gozdov, ukrepi za preprečevanje gozdnih požarov, ukrepi pogozdovanja in pogozdovanja negozdnih zemljišč, ukrepi gradnje in vzdrževanja gozdne infrastrukture ter biotehnični ukrepi. Med dejavnostmi gospodarjenja z gozdovi zakon vključuje tudi prodajo gozdno lesnih sortimentov ter vse dejavnosti, ki so namenjene varovanju, ohranjanju, povečevanju in vrednotenju nelesnih gozdnih proizvodov.

regionalno raven. Na regionalni ravni morajo biti, skladno s cilji in problemi gospodarjenja z gozdovi opredeljene in izvajane ustrezne usmeritve in prakse gospodarjenja z gozdovi. Pri njihovem opredeljevanju morajo regije upoštevati zahteve varstva okolja, krajine in tal, kot tudi lokalne družbeno-ekonomske potrebe za zagotavljanje funkcije gozdov, povezane s proizvodnjo lesnih in nelesnih dobrih gozda, rekreacijo in javno rabo gozda. Poseben poudarek zakon namenja tudi ohranjanju tradicionalnih gozdarsko-pašniških praks, ki so prepoznane kot pomemben del lokalne rabe prostora in kulturne krajine.

Poleg tega zakon prelaga na regije pristojnost, da le te v skladu z javnim interesom zagotovijo izvajanje načrtov za gospodarjenje z gozdovi in nadomestno (subsidiarno) upravljanje gozdov s strani regij v primerih, ko lastniki z njimi ne gospodarijo aktivno ali opustijo gospodarjenje, ter v primeru kršitve predpisov (povezanih z izvedbo gozdnogospodarskih ukrepov) določijo obvezne sanacijske ukrepe.

Zakon tako regijam omogoča, da v primeru, ko lastniki z gozdovi ne gospodarijo aktivno ali gospodarjenje opustijo, lahko regije v skladu s predpisi o javnem naročanju, izvedejo potrebne ukrepe gospodarjenja z gozdovi. Ti ukrepi se lahko izvajajo neposredno ali preko prenosa upravljanja na javne ali zasebne subjekte, pri čemer zakon daje prednost mladim podjetnikom. Za namene nadomestnega (subsidiarnega) upravljanja gozdov s strani regij, zakon nalaga regijam, da: a) določijo merila in postopke za izvedbo ukrepov, potrebnih za obnovo in izboljšanje stanja gozdov ter njihovih funkcij v skladu z načrti za gospodarjenje z gozdovi; b) določijo postopke dogovarjanja z lastniki gozdov in najprimernejše načine izvedbe ukrepov; c) določijo merila in postopke za izračun ter priznanje donosov, zmanjšanih za nastale stroške, ki so nastali z izvedbo ukrepov in d) določijo postopke določanja in priznavanja prihodkov, na zemljiščih, kjer lastništva ni mogoče ugotoviti³². Enako zakon omogoča regijam, da v zakonodaji uredijo postopke izvedbe del, v primeru kršitve predpisov (povezanih z izvedbo gozdnogospodarskih ukrepov) in da obvezne sanacijske ukrepe izvajajo neposredno ali preko prenosa upravljanja na javne ali zasebne subjekte v skladu s predpisi o javnem naročanju. Obvezni sanacijski ukrepi se lahko izvedejo tudi ob predhodni začasni rabi zemljišča, pri čemer lastniku ne pripada odškodnina. Posledično morajo v regionalni zakonodaji opredeliti postopke izvedbe del.

Zakon *obnove gozda* ne ureja v posebnem členu, temveč jo obravnava kot enega temeljnih ciljev trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Zakon zahteva zagotovitev naravne ali umetne obnove gozda po izjemoma dovoljenih posekih na golo ter med dobro prakso gospodarjenja z gozdovi uvršča gozdnogojitvene ukrepe, namenjene spodbujanju naravne obnove gozda (glej poglavje 2.3.3).

Zakon *pogozdovanja negozdnih površin* ne ureja v posebnem členu, temveč ga uvršča med dejavnosti gospodarjenja z gozdovi.

³²Regije lahko dobiček, ki nastane pri nadomestnem upravljanju gozdov s strani regij po dveh letih, če se zakoniti lastniki niso javili in zahtevali izplačila, uporabi za izvedbo ukrepov namenjenih zagotavljanju funkcij gozdov na območju, kjer je dobiček nastal. Ukrepi za katere je upravičeno koriščenje teh sredstev se morajo nanašati na preprečevanje hidrogeoloških nesreč, preprečevanje gozdnih požarov ter sanacijo škode po gozdnih požarih, sanacijo škode po naravnih nesrečah ali ukrepe za zatiranje škodljivih gozdnih organizmov.

Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Padižje ne ureja posebej gozdnogojitvenih del. V zakonu je opredeljeno, da mora gospodarjenje z gozdovi, torej tudi izvedba gojitvenih del, potekati v skladu z načrti za gospodarjenje z gozdovi. Za izvedbo gozdnogojitvenih del, pridobitev dovoljenja ni potrebna, saj je osnova za njihovo izvedbo načrt za gospodarjenje z gozdovi.

Zakon gozdnogojitvena dela prepoznava tudi kot prostovoljni ukrep, ki prispeva k učinkovitejšemu uresničevanju ciljev zakona. Zakon v členu, ki se nanaša na prostovoljna gozdnogospodarska dela določa, da lahko pokrajine, občine, drugi javnopravni subjekti ter zasebni lastniki gozdov, vključno z njihovimi združenji z namenom učinkovitega uresničevanja ciljev zakona samostojno ali v sodelovanju izvajajo ukrepe pogozdovanja zemljišč pod varstvenim režimom, obnovo gozdov ter z njimi povezane gozdnogojitvene in druge negovalne posege. Izvedba navedenih ukrepov mora biti skladno s tehničnimi in operativnimi smernicami, ki jih določa Pokrajinski oddelek za gozdove. Izdelava projektov, vodenje del in njihova izvedba se lahko zaupajo Pokrajinskemu oddelku za gozdove, ki lahko ta dela izvede, kadar za to obstaja javni interes. Če pokrajinska uprava oceni, da je smiselno, lahko brezplačno zagotovi potrebno seme in sadike ali dodeli finančna sredstva.

Zakon obveznosti *obnove gozda* neposredno ne ureja, obnovo gozda prepozna kot prostovoljni ukrep, ki prispeva k učinkovitejšemu uresničevanju ciljev zakona.

V splošnih načelih gospodarjenja z gozdovi, ki so del **Odloka predsednika pokrajinskega odbora** je navedeno, da gojenje gozdovi (ital. *selvicoltura*) obsega osnivanje gozda, vsa gojitvena dela v posameznih fazah sestaja, sečnjo gozdnega drevja povezano z obnovo gozda, ter zavestno opuščanje izkoriščanja gozdov. Pri načrtovanju gozdnogojitvenih ukrepov se upoštevajo potrebe lastnika gozda. V Odloku je opredeljeno, da naravni prijazno gojenje gozdov temelji na naravni drevesni sestavi, ohranjanju ekološkega ravnovesja gozdnega ekosistema ter naravni obnovi gozda; umetna obnova se izvaja le v primerih, ko je to potrebno pri čemer se izbere avtohtone drevesne vrste, ki ustrezajo rastiščem.

Ker Italijanski zakon o gozdovih in gozdnih verigah prelaga na regije pristojnost, da le te v skladu z javnim interesom zagotovijo izvajanje načrtov za gospodarjenje z gozdovi in nadomestno (subsidiarno) upravljanje gozdov s strani regij v primerih, ko lastniki z njimi ne gospodarijo aktivno ali opustijo gospodarjenje. Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Padižje omogoča, da Pokrajinski oddelek za gozdove in gozdarska inšpekcija neposredno izvedejo različna zaščitna in varstvena dela (ital. *opere in economia*³³), med katere sodijo tudi pogozdovanje, pogozdovanje negozdnih površin in izboljšanje gozdnih sestojev. Zakon določa, da je za ta dela, potrebno pridobiti mnenje: a) direktorja pokrajinskega oddelka za gozdove, če vrednost projekta ne presega zakonsko določenega praga oziroma mnenje tehnične komisije, če vrednost projekta presega prag ali če direktor zahteva, da mnenje poda komisija; b) mnenje tehnične komisije, katero sestavljajo trije uradniki iz pokrajinskega oddelka za vode in hidravlična dela, dva uradnika iz pokrajinskega oddelka za kmetijstvo, dva uradnika iz

³³*Opere in economia* je pomemben upravni in pravni izraz v italijanski (zlasti pokrajinski) zakonodaji, ki pomeni neposredno izvedbo del javnega interesa ter hitre in učinkovite intervencije v gozdovih in gorskih območjih (npr. po neurjih, plazovih, požarih) s strani javne uprave.

pokrajinskega oddelka za gozdove in uradnik iz pokrajinskega oddelka pristojnega za naravo, krajino in prostorski razvoj (vse člane imenuje pokrajinska vlada). Pokrajinski oddelek za gozdove dela izvaja po pooblastilu pokrajinskega odbora, praviloma brez razpisov o javnih naročilih. Dela se financirajo iz pokrajinskega proračuna ali s finančno udeležbo subjektov, ki imajo od tega korist. Za izvedbo del se zahteva prosto razpolaganje z zemljišči, zato morajo lastniki zemljišč podati soglasje. Odlok predsednika pokrajinskega odbora ureja, da morajo biti gozdna zemljišča pred izvedbo gozdnogospodarskih ukrepov s strani pristojnega gozdarskega organa prosto na razpolago. Lastniki gozdov zagotovijo njihovo razpolaganje s podpisom izjave o soglasju za izvedbo del (v skladu z vzorcem, ki je del Odloka). Izjava ni potrebna za nujne gozdnogospodarske ukrepe, sanacijska dela po naravnih nesrečah ali redno vzdrževanje gozdnih prometnic. Po končanih delih direktor gozdarske inšpekcije izda potrdilo o pravilno izvedenih delih in lastnika gozda o tem obvesti s posebnim odlokom (v skladu z vzorcem, ki je del Odloka). Zakon tudi določa, da kadar je za izvedbo del v javnem interesu, nujno potrebno, lahko pokrajinska uprava izvede razlastitev ali nujno zasedbo zadevnih zemljišč, in sicer po postopkih in načinih ter ob plačilu odškodnine, kot jih določa veljavna zakonodaja na tem področju.

Preglednica 6: Razlike med analiziranimi državami v ureditvi izvedbe gozdnogojitvenih del

	Analizirane države in zvezne dežele/regije					
	Avstrija	Zvezna dežela Predarlška	Nemčija	Zvezna dežela Bavarska	Italija	Pokrajina Zgornje Poadižje
Obnova gozda						
Obveznost izvedbe obnove gozda	Da (samo za površine posekane na golo in čistine)	Zakon ne ureja tega področja	Da (samo za površine posekane na golo in močno presvetljene sestoje) vendar obveznost urejanja nalaga zakonodaji zveznih dežel	Da (samo za površine, ki so bile posekane na golo ali poškodovane zaradi naravnih nesreč)	Da (po izjemoma dovoljenih posekih na golo)	Ne (prostovoljni ukrep, ki prispeva k učinkovitejšemu uresničevanju ciljev zakona)
Prednostni način obnove	Naravna obnova		Naravna obnova	Naravna obnova	Med dobro prakso gospodarjenja z gozdovi uvršča gozdnogojitvene ukrepe, namenjene spodbujanju naravne obnove gozda	Naravna obnova
Potrebna dovoljenja za izvedbo obnove gozda	Ne Samo v primeru nepravočasne ali neustrezne obnove gozda pristojni organ izda odločbo		Zakon ne ureja tega področja	Ne	Zakon ne ureja tega področja	Ne Osnova za njihovo izvedbo je načrt za gospodarjenje z gozdovi
Veljavnost izdanih dovoljenj	Zakon ne ureja tega področja			Zakon ne ureja tega področja		Zakon ne ureja tega področja
Rok za izvedbo obnove gozda	Najpozneje v 5 letih (predpisane izjeme, ki podaljšujejo rok)		V razumnem roku (podrobnejšo urejanje nalaga zveznim deželam)	Najpozneje v 3 letih (možnost podaljšanja roka) Dopolnilna sadnja na neprimerno pomlajenih površinah (v 5 letih)		
Izvršbena narava izdanih dokumentov	Da V primeru neposredne nevarnosti		Zakon ne ureja tega področja	Če lastnik ne izpolnjuje obveznosti po zakonu se mu lahko odredi potrebne ukrepe s prisilno izvršitvijo (izvede		

	Izvršba po drugi osebi (stroške krije lastnik)			lastnik sam če je za njega ekonomsko smotrno oziroma v nasprotnem primeru sledi izvršba po drugi osebi)		
Dodatne zahteve pristojnih organov glede obnove gozda	Varščina Raba gozdnega reprodukcijskega materiala primerneza za rastišča		Zakon ne ureja tega področja	Raba rastišču primerne drevesnih vrst Raba avtohtonih drevesnih vrst		Raba rastišču primerne drevesnih vrst pri umetni obnovi Raba avtohtonih drevesnih vrst pri umetni obnovi
Nega gozda						
Obveznost izvedbe nege gozda	Ne (prepoznano kot temeljna osnova za zagotavljanje večnamenskih gozdov)		Ne (prepoznava kot del trajnostnega gospodarjenja z gozdovi)	Ne (prepoznava kot del obveze strokovnega in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi)	Ne (prepoznava kot del gozdnogospodarskih ukrepov)	Da (prepoznava kot del gozdnogospodarskih ukrepov)
Potrebna dovoljenja za izvedbo nege gozda		Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja	Ne
Veljavnost izdanih dovoljenj						Zakon ne ureja tega področja
Roki za izvedbo nege gozda					Nadomestno (subsidiarno) upravljanje gozdov s strani regij v primerih, ko lastniki z njimi ne gospodarijo aktivno ali gospodarjenje opustijo, ter v primeru kršitve predpisov (povezanih z izvedbo gozdnogospodarskih ukrepov) določijo obvezne sanacijske ukrepe	Gozdnogojitvena dela so prepoznana tudi kot prostovoljni ukrep, ki prispeva k učinkovitejšemu uresničevanju ciljev zakona
Dodatne zahteve pristojnih organov glede nege gozda	Zakon ne ureja tega področja		Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja		

Druga gozdnogojitvena dela						
Vrsta gozdnogojitvenih del	Zakon ne ureja tega področja	Pogozdovanje negozdnih površin	Pogozdovanje negozdnih površin	Pogozdovanje negozdnih površin	Pogozdovanje negozdnih površin ³⁴	Pogozdovanje, pogozdovanje negozdnih površin, izboljšanje gozdnih sestojev
Potrebna dovoljenja za izvedbo del		Dovoljenje pristojnega organa (oddaljenost manj kot 15 metrov od sosednjih kmetijskih površin) Dovoljenje pogojujejo z zahtevami	Dovoljenje pristojnega deželnega gozdarskega organa (izjeme kdaj dovoljenje ni potrebno lahko določijo zvezne dežele)	Dovoljenje nižjega gozdarskega organa v obliki odločbe v upravnem postopku (izdati se mora v roku treh mesecev); izjeme ko dovoljenje ni potrebno	Zakon ne ureja tega področja	Ne Potrebno pridobiti mnenje direktorja pokrajinskega oddelka za gozdove oziroma tehnične komisije v odvisnosti od vrednosti projekta
Veljavnost izdanih dovoljenj		Ni opredeljeno	Ni opredeljeno	5 let, če ni v dovoljenju drugače določeno (preneha veljati, če se z izvajanjem ukrepa ne začne) Možnost podaljšanje na podlagi vloge lastnika za največ 3 leta		Zakon ne ureja tega področja
Roki za izvedbo del		Ni opredeljeno	V razumnem roku (podrobnejšo urejanje nalaga zveznim deželam)	V skladu z izdanim dovoljenjem		Ni opredeljeno
Izvršbena narava izdanih dokumentov		Če so kršene določbe mora pristojni organ po uradni dolžnosti ali na zahtevo stranke z odločbo v upravnem postopku odrediti	Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja		Neposredna izvedba del s strani javne uprave

³⁴ Zakon ne ureja tega področja. Pogozdovanje negozdnih površin uvršča med dejavnosti gospodarjenja z gozdovi.

		vzpostavitev prvotnega stanja				
Dodatne zahteve pristojnih organov glede izvedbe del		Zakon ne ureja tega področja	Zvezne dežele lahko predpišejo dodatne omejitve in pogoje/okolščine, ko je pogozdovanje zemljišč prepovedano	Če dovoljenje ni potrebno je potrebno po zaključku pogozdovanja negozdnih površin obvestiti pristojni organ.		Zakon ne ureja tega področja

2.3.3 Izkoriščanje gozdov – izvedba sečnje gozdnega drevja

Avstrijski Zvezni zakon o gozdovih prepoveduje posek na golo³⁵ in sečnjo posameznih ali skupin dreves v gozdnih sestojih, ki niso sečno zreli za posek in podrobno določa meje sečne zrelosti za različne vrste sestojev.³⁶

Za izkoriščanje gozdov je potrebno pridobiti *dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja* le v določenih primerih, in sicer v primeru, da gre za:

- a) Posek na golo in sečnjo posameznih dreves³⁷ na skupni površini večji od 0,5 hektarja;
- b) Posek na golo in sečnjo posameznih dreves, če predvidena površina za posek, ne glede na lastniške meje, neposredno meji na gole površine ali površine, kjer je oteženo pomlajevanje in bi bila v primeru sečnje skupna površina večja od 0,5 hektarja;
- c) Sečnjo v gozdovih, kjer se zaradi kršitev lastnika gozda zahteva poseben uradni nadzor določen z odločbo s strani pristojnega organa (za kršitev se šteje, če lastnik gozda povzroči opustošenje gozda, ne izvaja obnove gozda, ali če se pojavljajo kršitve zahteve za pridobitev dovoljenja za sečnjo ali pogojev iz tega dovoljenja ali če od pravnomočnosti odločbe do začetka predvidene sečnje še ni preteklo pet let).

V zakonu je urejena tudi *sečnja gozdnega drevja brez potrebnega dovoljenja* in sicer za: a) sečnjo gozdnega drevja, po kateri je zanesljivo zagotovljeno pomlajevanje; b) sečnjo gozdnega drevja zaradi višje sile, ki se izvede zaradi potrebne izdelave podrtega gozdnega drevja (poškodovanega v ujmi); c) sečnjo posameznih dreves in skupin dreves na gozdnih površinah, na katerih je v skladu z Zakonom o blagovnih in žičniških poteh podeljena pravica spravila lesa in d) vso drugo sečnjo gozdnega drevja, za katero ni potrebno pridobiti dovoljenja. Drugače pa je urejeno vprašanje sečnje brez dovoljenja v varovanih in zaščitnih gozdovih in v gozdovih na zgornji gozdni meji, kjer omejitve sečnje ostajajo. Med sečnjo gozdnega drevja in spravilom lesa je potrebno v največji možni meri preprečiti kakršne koli poškodbe na stoječih drevesih in mladju.

V zvezi s sečnjo gozdnega drevja zakon določena pooblastila prenaša na *raven deželne zakonodaje* in sicer na zvezne dežele: Tirolsko, Predarlško, Gornjo Avstrijo in deželo Salzburg. Tako lahko na deželni ravni zakonodajalec določi mejo sečne zrelosti sestoja, skrajša obdobje veljavnosti dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja in določi register evidenc sečenj.

³⁵Posek na golo je prepovedan le v primeru če: a) trajno zmanjšuje proizvodno sposobnost gozdnih tal; b) bistveno ali trajno poslabša vodno bilanco gozdnih tal; c) povzroča večji odtok ali odnašanje gozdnih tal; d) ogrozi učinke varovalnih gozdov ali zaščitnih gozdov.

³⁶Enomerni gozdni sestoji ne hitrorastočih drevesnih vrst so sečno nezreli pri povprečni starosti manj kot 60 letih, raznodobni gozdni sestoji ne hitrorastočih drevesnih vrst so sečno nezreli pri povprečni starosti manj kot 60 let in ko več kot polovica dreves v sestoji ni starejših od 60 let.

³⁷Sečnja posameznih dreves je enakovredna sečnji na golo, če bi po njeni izvedbi ostalo manj kot 5/10 celotnega zelenega pokrova drevesnih krošenj.

Po **Zakonu o gozdovih Zvezne dežele Predarlške** je za izkoriščanje gozdov potrebno pridobiti *dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja* v primeru, da gre za: a) sečnjo v sečno zrelih sestojih; b) sečnjo v zaščitnih in varovalnih gozdovih in c) sečnjo v sestojih panjevcov.

Pri tem pa zakon določa tudi izjeme, ko *dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja ni potrebno* in sicer za:

- a) Sečnjo v sečno zrelih sestojih, kadar ta ne presega 30 m³/ha v enem koledarskem letu, če ti sestoji niso zaščitni ali varovalni gozdovi ali pod zaščito v skladu z naravovarstveno zakonodajo;
- b) Kadar gre za sečnjo, ki je posledica naravne nesreče oziroma sanitarno sečnjo gozdnega drevja;
- c) Sečnjo na žičniških trasah, ki je potrebna za postavitve žičnice in spravilo lesa.

Za pridobitev dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja mora lastnik gozda po **avstrijskem Zveznem zakonu o gozdovih** in **Zakonu o gozdovih Zvezne dežele Predarlške** zaprositi preko *oddane pisne vloge* pri pristojnem organu. Vloga za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja mora po avstrijskem **Zveznem zakonu o gozdovih** vsebovati podatke, kot so lokacija sečnje gozdnega drevja, površino poseka in obdobje izvajanja sečnje gozdnega drevja. Poleg tega pa **Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlške** dodatno določa še, da mora vloga za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja vsebovati še podatke o predvideni količini poseka in načinu odvoza lesa.

Po **avstrijskem Zveznem zakonu o gozdovih** in **Zakonu o gozdovih Zvezne dežele Predarlške**, lahko oseba, ki je upravičena do razpolaganja z gozdom (v primeru, da pravica do izkoriščanja gozdov, ki so predmet postopka izdaje dovoljenja, ne pripada lastniku gozda), vloži vlogo za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja. Vlogo za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja lahko poleg lastnika gozda podajo tudi drugi upravičenci, če je za izvrševanje njihovih lastninskih pravic sečnja gozdnega drevja potrebna. Če je dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja izdano drugemu upravičencu, ki ni lastnik gozda, ima ta ne glede na morebiti drugačne civilnopravne dogovore – glede pravic in obveznosti, v postopku položaj stranke (lastnika gozda). Vendar pa more – če drugi upravičenec ne izpolnjuje določenih obveznosti – izpolnjevanje le-teh zagotoviti lastnik gozda. Izvajalci gozdarskih del in kupci lesa na panju so, enako kot lastnik gozda, odgovorni za spoštovanje določb povezanih s sečnjo gozdnega drevja in pravilom lesa. Zakon od njih zahteva, da se pred začetkom sečnje gozdnega drevja pozanimajo pod kakšnimi pogoji in zahtevami je bilo izdano dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja.

Po **avstrijskem Zveznem zakonu o gozdovih** se dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja izda, če sečnja gozdnega drevja, za katero se zaprosi ni v nasprotju z določbami zakona. Če vlagatelj za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja večkrat ni izpolnil obveznosti obnove gozda (v skladu z zakonom), se dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja, za katero je vložil vlogo, zavrne, dokler vlagatelj te obveznosti ne izpolni. V primeru, da obveznosti povezanih z obnovo gozda ni izpolnil do konca, se lahko dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja izda z zahtevo, da se

obnova gozdov izvede v razumnem roku. Po potrebi se z dovoljenjem za sečnjo gozdnega drevja določijo še druge zahteve ravnanja oziroma pogoji, ki so potrebni za zagotavljanje gospodarjenja z gozdovi v skladu z zakonom (določijo se potrebna dela za obnovo gozdov, usmeritve in pogoji za spravilo lesa, potrebni ukrepi za varstvo gozdov, izkazovanje dovoljenih sečenj sestojev in dreves, za katerega je dovoljenje izdano). **Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlske** določa, da se dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja izda, če je le-ta skladna z Zveznim zakonom o gozdovih. Dodatno pa določa, da je potrebno za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja zagotoviti: a) ugodno sestavo po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredov glede na sestojne razmere; b) ustrezno sestavo drevesnih vrst, ki so primerne za rastišče in se jo zagotovi preko naravne obnove; c) ugoden sklep krošenj v skladu z razmerami v sosednjih sestojih; d) preprečitev poškodovanja sestoja pri spravilu in transportu lesa in e) posek dreves, katerih posek vpliva ugodno na nadaljnji razvoj sestoja.

Avstrijski Zvezni zakon o gozdovih, z določeno izjemo (vremenske razmere), predpisuje šest tedenski rok, da pristojni organ odloči o vlogi za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja. Če v tem roku pristojni organ ne sprejme odločitve o vlogi za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja, lahko prosilec izvede zahtevano sečnjo gozdnega drevja v skladu z določbami zakona. Če vremenske razmere preprečujejo izvedbo potrebnega pregleda lokacije sečnje gozdnega drevja na kraju samem, lahko pristojni organ podaljša rok, dokler se ne pričakuje, da bodo ovire prenehale. O tem se vlagatelj za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja obvesti z uradnim obvestilom (odločbo). **Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlske**, z določeno izjemo (vremenski pogoji), predpisuje dva tedenski rok, da pristojni organ odloči o vlogi za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja. Če vremenske razmere preprečujejo izvedbo potrebnega pregleda lokacije sečnje gozdnega drevja na kraju samem, lahko pristojni organ podaljša rok, vendar o tem vlagatelj za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja pisno obvesti z uradnim obvestilom. Če v zakonskem roku pristojni organ ne sprejme odločitve o vlogi za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja, lahko prosilec izvede zahtevano sečnjo gozdnega drevja v skladu z določbami zakona.

Dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja je po **avstrijskem Zveznem zakonu o gozdovih** veljavno pet let od pravnomočnosti in preneha veljati, če se sečnja gozdnega drevja ne začne izvajati v petih letih od izdaje dovoljenja. Pristojni organ na deželni ravni lahko spremeni obdobje veljavnosti dovoljenja do enega leta. Dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja preneha veljati v primeru spremembe lastništva gozda, razen v primeru prenosa lastništva gozda zaradi smrti ali ob prenosu na podlagi sporazuma o prenosu. Na deželni ravni **Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlske** ne skrajšuje obdobja veljavnosti dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja, kot to dopušča zveznim deželam Zvezni zakon o gozdovih.

Avstrijski **Zvezni zakon o gozdovih** določa, da je pristojni organ za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja organ na prvi stopnji, kjer so zaposleni tudi gozdarski strokovnjaki, ki so pristojni za izdajo tovrstnih dovoljenj. Gozdarski strokovnjak mora imeti zaključeno univerzitetno izobrazbo prve ali druge stopnje ali visokošolsko izobrazbo iz smeri gozdarstva in opravljen državni izpit iz gozdarstva. **Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlske** določa

izjeme pri izbiri in označevanju drevja za posek za gozdarske obrate, ki imajo zaposlene tudi gozdarje ali gozdarske strokovnjake. Gozdarski obrat mora pristojnemu organu sporočiti, da ima zaposlenega usposobljenega gozdarskega delavca ali gozdarskega strokovnjaka. V tem primeru lahko izbiro in označitev drevja za posek opravijo poleg gozdarskega strokovnjaka, tudi drugi strokovno usposobljeni zaposleni v obratu po navodilih in ob nadzoru gozdarskega strokovnjaka, zaposlenega v obratu. Izbiro in označevanje drevja za posek lahko izvajajo le v gozdovih, ki so v njihovi lasti. Če so ti gozdovi razglašeni za zaščitne ali varovalne gozdove, označevanja drevja za posek ne smejo izvajati sami in morajo slediti postopku, ki velja za druge osebe. Za gozdarske obrate s površino gozdov manjšo od 1 000 hektarov veljajo zgoraj zapisane določbe tudi če ima vodja gozdarskega obrata strokovno usposobljenost za delo gozdarskega nadzornika³⁸.

Avstrijski Zvezni zakon o gozdovih določa tudi, da je lastnik gozda dolžan upoštevati vse predpise, ki narekujejo gospodarjenje z gozdom. V primeru, da lastnik gozda ne upošteva vseh predpisov, ki narekujejo gospodarjenje z gozdovi, je pristojni organ dolžan sprejeti vse možne ukrepe za vzpostavitev stanja gozda, ki je v skladu z predpisi. V tem primeru lahko pristojni organ izda odločbo ali pa, v primeru neposredne nevarnosti, izda izvršbo po drugi osebi, kjer stroške krije lastnik gozda. To lahko pristojni organ naredi tudi v primeru, da je potrebno odstraniti sečne ostanke ali odmrlo lesno maso, ker ta ogroža vodotoke; da se sanira poškodovana gozdna tla ali vegetacijo in da se preneha nezakonita sečnja ali druga nedovoljena raba gozda.

V kolikor je dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja potrebno, se v **avstrijskem Zveznem zakonu o gozdovih** predvideva označevanje gozdnega drevja za posek z gozdarskim označevalnim kladivom. Gozdarsko označevalno kladivo je potrebno uporabljati za uradno označevanje dreves, katerega znamko z uradnim odlokom določi deželni glavar. **Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlške** določa, da se morajo vsa drevesa označiti za možni posek, neglede nato ali je za sečnjo gozdnega drevja potrebno dovoljenje (obstajajo pa izjeme)³⁹. Poleg tega **Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlške** določa, da se lahko s pisnim obvestilom opusti uradna izbira in označitev gozdnega drevja za posek.

Nemški Zvezni zakon o gozdovih v povezavi z izkoriščanjem gozdov vsebuje samo člene, ki delno urejajo posek na golo; in sicer da je potrebno površine posekane na golo obnoviti in da je za posek na golo ali za sečnjo gozdnega drevja, ki ima enak učinek v varovalnih gozdovih potrebno dovoljenje pristojnega organa na ravni zveznih dežel. Prav tako zakon določa, da je dovoljenje lahko povezano s pogoji za izvedbo del ali obveznostmi, če so le-te

³⁸ Gozdarski nadzorniki so lahko zaupanja vredne polnoletne osebe, ki so fizično in psihično sposobne za delo, so usposobljene za gozdarske ali nadzorne organe ali so opravile ustrezno dodatno usposabljanje v obsegu 40 ur ali so opravile izobraževanje gozdarske ali kmetijske smeri.

³⁹ Označevanje drevja za možni posek ni potrebno v primeru, ko gre za sečnjo panjevske gozdov, sečnjo, ki je posledica naravne nesreče oziroma sanitarno sečnjo gozdnega drevja in sečnjo gozdnega drevja na žičniških trasah.

potrebne za ohranitev funkcije gozda. Bolj podrobno urejanje izkoriščanja gozdov prepušča zakonodaji zvezdnih dežel. Izvršbena narava izdanih dokumentov za izkoriščanje gozdov ni urejena v Zveznem zakonu o gozdovih.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske vsebuje samo člene, ki urejajo posek na golo. Po zakonu je lastnik gozda obvezan, da z gozdom ustrezno gospodari in ga varuje pred poškodbami. To med drugim pomeni, da mora lastnik gozda pri gospodarjenju z gozdovi skrbno ravnati z gozdnimi tlemi in gozdnimi sestoji ter se izogibati poseka na golo semenskih sestojev. Za posek na golo v varovalnih gozdovih je potrebno pridobiti dovoljenje. Zakon določa, da se dovoljenje za posek na golo ne izda v primeru znatno oslabiljene ali ogrožene varovalne funkcije gozda ali v primeru, da bi nastala nesorazmerna škoda za sosednje gozdne sestoj ali v primeru, da je sečnja gozdnega drevja v nasprotju z zakonskimi določbami drugih zakonov.

Zakon tudi določa, da je splošna veljavnost vseh dovoljenj (vključno z dovoljenjem za posek na golo) pet let. Dovoljenje preneha veljati, če se sečnja ne začne izvajati v petih letih od izdaje dovoljenja. Če pristojni organ prejme vlogo s strani lastnika gozda pred iztekom veljavnosti dovoljenja, se veljavnost dovoljenja lahko podaljša za največ tri leta.

Označevanje drevja za možni posek ni predvideno v Zakonu o gozdovih Zvezne dežele Bavarske. Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske ne predvideva izvršbene narave izdanih dokumentov za izkoriščanje gozdov.

Italijanski Zakon o gozdovih in gozdnih verigah ureja *sečnjo gozdnega drevja* skupaj z drugimi dejavnostmi gospodarjenja z gozdovi pri čemer pomemben del pristojnosti za njihovo podrobnejšo opredelitev in izvajanje prelaga na regionalno raven (glej poglavje 2.3.2).

Poleg tega zakon prelaga na regije pristojnost, da le-te v skladu z javnim interesom zagotovijo izvajanje načrtov za gospodarjenje z gozdovi in nadomestno (subsidiarno) upravljanje gozdov s strani regij v primerih, ko lastniki z njimi ne gospodarijo aktivno ali opustijo gospodarjenje, ter v primeru kršitve predpisov (povezanih z izvedbo gozdnogospodarskih ukrepov) določijo obvezne sanacijske ukrepe (glej poglavje 2.3.2).

V okviru praks gospodarjenja z gozdovi zakon:

- a) Prepoveduje *posek na golo* in določa izjeme, ko je ta dovoljena (v primeru potrebe izvedbe ukrepov varstva gozdov, obnove po gozdnem požaru ali drugih razlogov pomembnega in priznanega javnega interesa). V tem primeru poseka na golo je potrebno zagotoviti naravno ali umetno obnovo gozda.
- b) Prepoveduje *posek na golo* v gozdovih nad gozdno mejo in panjevske gozdovih brez matičnih dreves, razen v primeru, ko so ti odobreni na regionalni ravni ali pa so predvideni v načrtih za gospodarjenje z gozdovi in je od zadnjega poseka na golo preteklo najmanj 5 let, ter v primeru da je zagotovljena ustrezna prostorska razporeditev območij poseka na golo (ob upoštevanju Zakona o kulturni dediščini in krajini).

- c) Prepoveduje premeno visokega gozda v panjevske gozdove, razen v primeru, ko je to odobreno na regionalni ravni zaradi okoljskih, krajinskih in fitosanitarnih razlogov ter boljše stabilnosti pobočij.

Dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja Zakon o gozdovih in gozdni verigah ne ureja, saj je to urejeno na ravni regij.

Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Padiže definira *redno sečnjo gozdnega drevja* (ital. *taglio ordinario*), kot možno količino poseka, ki se določi na podlagi 10-letnega prirastka določenega v načrtih za gospodarjenje z gozdovi. Zakon definira tudi *izredno sečnjo gozdnega drevja* (ital. *tagli straordinari*) kot izreden posek, ki presega 10-letni prirastek – t.j. obseg rednih sečenj gozdnega drevja. Izvedba izrednih sečenj je pogojena z odobritvijo direktorja Pokrajinskega oddelka za gozdove.

Kdor namerava izvesti sečnjo gozdnega drevja, mora svojo namero sporočiti pristojnemu gozdarskemu organu. Sečnja gozdnega drevja se lahko izvede šele po izdanem dovoljenju za sečnjo (odobritev pristojnega organa), izjema je izvedba nujnih in neodložljivih ukrepov v javnem interesu. Zakon tudi določa, da pristojni gozdarski organ lahko v dovoljenju za sečnjo gozdnega drevja določi posebne pogoje za izvedbo sečnje gozdnega drevja. O izdaji vseh dovoljenj (tudi dovoljenj za sečnjo gozdnega drevja), ter novostih, ciljih in letnih programih se odloča na gozdarskih sejah. Gozdarske seje so javne in se praviloma organizirajo enkrat letno v vsaki občini. Podrobno so gozdarske seje opredeljene v Odloku predsednika pokrajinskega odbora.

Izvedba sečnje gozdnega drevja je podrobneje urejena v **Odloku predsednika pokrajinskega odbora**. V Odloku je določeno, da je pri izbiri drevja za posek in njegovi označitvi potrebno upoštevati ekološke dejavnike, spodbujati naravno obnovo in ohraniti zdravje sestojev. Pri izbiri drevja za posek se posebno pozornost namenja gozdnemu robu in stabilnosti preostalega sestoja, zaradi nevarnosti, ki izhajajo iz sončnega sevanja, vetra in snega. Pri sečnji gozdnega drevja se lahko odstranijo le nadzemni deli dreves in grmovnic (na območjih, namenjenih za krčitve v kmetijske namene pa dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja vključuje tudi odstranjevanje panjev in koreninskega sistema). Sečnja gozdnega drevja se mora izvajati tako, da se ne poškodujejo gozdna tla in gozdni sestoj, gozdne vlake, poti in ceste ter da se ne poslabša odtok površinske vode. Pristojni gozdarski organ⁴⁰ lahko odredi pogozdovanje površin, na katerih je gozd uničen ali kjer presodi, da naravna obnova ne bo uspešna ali bi trajala predolgo. Odlok tudi določa, da je za redno sečnjo gozdnega drevja potrebno podati pisno vlogo za izdajo dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja. Izdaja dovoljenja za redno sečnjo gozdnega drevja se obravnava na gozdarskih sejah ali pa o tem odloča direktor gozdarske inšpekcije (v primeru, da gozdarska seja v času oddaje vloge ne poteka). V Odloku je bolj podrobno opredeljeno, da je gozdarska seja javna in se praviloma skliče enkrat letno v vsaki občini. Gozdarsko sejo skliče pristojna inšpekcija za gozdarstvo, katera mora poslati pristojni občini obvestilo o sklicu gozdarske seje vsaj en mesec pred sejo, z namenom da

⁴⁰ Gozdarski organ predstavljajo zaposleni Pokrajinskega oddelka za gozdove.

občina objavi obvestilo o sklicu gozdarske seje na občinski oglasni deski vsaj 10 dni pred sejo. Na gozdarski seji direktor pristojne gozdarske inšpekcije odloča med drugim tudi o pisnih vlogah v zvezi z rednimi sečnjami gozdnega drevja. Ker gozdarske seje potekajo le enkrat letno, se dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja izdajajo tudi izven gozdarskih sej in sicer v roku tridesetih dneh od datuma vložitve vloge. V tem primeru o vlogah prav tako odloča direktor gozdarske inšpekcije. V primeru, da se vloge za sečnjo gozdnega drevja nanašajo na izredne sečnje, direktor gozdarske inšpekcije pošlje vlogo direktorju Pokrajinskega oddelka za gozdove skupaj s svojim mnenjem. Le-ta odloča o odobritvi izredne sečnje gozdnega drevja in svojo odločitev sporoči v roku tridesetih dneh od datuma prejema vloge. Vse odločitve iz gozdarskih sej ali po prejetju vloge za redno ali izredno sečnjo gozdnega drevja, gozdarski inšpektorat posreduje občini v roku petih dni, ki poskrbi za njihovo objavo na oglasni deski. Na oglasni deski so odločitve objavljene deset dni. Po poteku deset dnevnega roka se sečnja gozdnega drevja lahko izvede (odločitve postanejo izvršljive). Veljavnost dokumentov za izvedbo sečnje gozdnega drevja ni opredeljena.

Preglednica 7: Razlike med analiziranimi državami v ureditvi izkoriščanja gozdov (sečnje gozdnega drevja)

	Analizirane države in zvezne dežele/regije					
	Avstrija	Zvezna dežela Predarlška	Nemčija	Zvezna dežela Bavarska	Italija	Pokrajina Zgornje Padižje
Predpogoji za sečnjo gozdnega drevja	Dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja, katero je potrebno le v določenih primerih (izdajo dovoljenja pogojujejo z zahtevami) Oddana pisna vloga (vsebina določena) Označevanje drevja za možni posek, če je dovoljenje za sečnjo potrebno	Dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja, katero je potrebno le v določenih primerih (izdajo dovoljenja pogojujejo z zahtevami) Oddana pisna vloga (vsebina določena) Označevanje drevja za možni posek ne glede na to ali je za sečnjo gozdnega drevja potrebno dovoljene (obstajajo izjeme)	Za posek na golo ali sečnjo gozdnega drevja, ki ima enak učinek v varovalnih gozdovih je potrebno dovoljenje pristojnega organa zvezne dežele	Opređeljuje le, da je potrebno dovoljenje za posek na golo v varovalnih gozdovih (izdajo dovoljenja pogojujejo z zahtevami)	Zakon ne ureja tega področja (pristojnosti za njihovo podrobnejšo opredelitev in izvajanje prelaga na regionalno raven)	Dovoljenje za sečnjo gozdnega drevja, katero je v skladu z načrti za gospodarjenje z gozdovi (ločijo redno in izredno sečnjo gozdnega drevja) Oddana pisna vloga (vsebina ni določena) Označevanje drevja za možni posek
Izjeme glede predpogojev za sečnjo gozdnega drevja	Da Opređeljuje sečnjo gozdnega drevja brez dovoljenja Določena pooblastila prenešana na raven zveznih dežel	Da Opređeljuje sečnjo gozdnega drevja brez dovoljenja	Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja		Zakon ne ureja tega področja
Omejitve glede izvajanja sečnje gozdnega drevja	Z dovoljenjem za sečnjo gozdnega drevja se lahko določijo še druge zahteve ravnanja oziroma pogoji, ki so potrebni za zagotavljanje gospodarjenja z gozdovi v skladu z zakonom	Z dovoljenjem za sečnjo gozdnega drevja se lahko določijo še druge zahteve ravnanja oziroma pogoji, ki so potrebni za zagotavljanje gospodarjenja z gozdovi v skladu z zakonom	Z dovoljenjem za sečnjo gozdnega drevja se lahko določijo še pogoji za izvedbo del ali obveznostmi, če so le-te potrebne za ohranitev funkcije gozda (urejanje prepušča zveznim deželam)	Na splošno zakon določa, da je lastnik gozda obvezan, da z gozdom ustrezno gospodari in ga varuje pred poškodbami. To med drugim pomeni, da mora lastnik gozda pri gospodarjenju z gozdovi skrbno ravnati z gozdnimi tlemi in		Z dovoljenjem za sečnjo gozdnega drevja se lahko določijo še pogoji za izvedbo del

				gozdnimi sestoji ter se izogibati poseka na golo semenskih sestojev.		
Roki za izdajo potrebnih dokumentov	6 tednov Rok se lahko podaljša v primer slabih vremenskih pogojev	2 tedna Rok se lahko podaljša v primer slabih vremenskih pogojev	Zakon ne ureja tega področja	Ni opredeljen		Odložajo na gozdarski seji ali v roku 30 dni, če seja ne poteka
Veljavnost dokumentov potrebnih za izvedbo sečnje gozdnega drevja	Veljavnost dovoljenja za sečnjo je 5 let (pristojni organ na deželni ravni lahko spremeni trajanje veljavnosti dovoljenja na eno leto) Dovoljenje preneha veljati v primeru spremembe lastništva gozda	Veljavnost dovoljenja za sečnjo je 5 leti skladno z Zveznim zakonom		Veljavnost dovoljenja za sečnjo je 5 let (na podlagi vloge lastnika gozda se lahko podaljša za največ 3 leta) Dovoljenje preneha veljati, če se sečnja ne začne izvajati v 5 letnih od izdaje dovoljenja		Ni opredeljeno
Izvršbena narava izdanih dokumentov	Zakon ne ureja tega področja	Da (s prisilitvijo ali po drugi osebi na stroške lastnika)		Ne	Nadomestno (subsidiarno) upravljanje gozdov s strani regij v primerih, ko lastniki z njimi ne gospodarijo aktivno ali gospodarjenje opustijo	Zakon ne ureja tega področja

2.3.4 Izvedba ukrepov varstva gozdov

V **avstrijskem Zveznem zakonu o gozdovih** so ukrepi varstva gozdov razdeljeni na varstvo pred požari, *varstvo pred škodljivimi gozdnimi organizmi* in varstvo pred atmosferskimi onesnaževanjem. Ukrepi za preprečevanje širjenja in zatiranja prenamnožitve populacije žuželk, kot so podlubniki in druge škodljive vrste, so obravnavani v sklopu varstva pred škodljivimi gozdnimi organizmi. Lastniku gozda, njegovim pooblaščenim gozdarskim strokovnjakom in pristojnemu organu za varstvo gozdov zakon nalaga, da morajo posebno pozornost namenjati spremljanju pojava škodljivih gozdnih organizmov in obvezo takojšnjega obveščanja pristojnemu organu, če pride do pojava škodljivih gozdnih organizmov, ki bi lahko pomenili nevarnost. Škodljive gozdne organizme opredeljuje kot živalske škodljive organizme (to so zlati žuželke in miši), rastlinske škodljive organizme, glive in viruse, ki bi ob povečani pojavnosti lahko ogrozili ali bistveno razvrednotili gozdne lesne sortimente.

V primeru pojava škodljivih gozdnih organizmov ali njihovega nevarnega širjenja, zakon predvideva ukrepe. Lastnik gozda mora na primeren in razumen način preprečiti nevarnost škode, ki jo povzročajo škodljivi gozdni organizmi in učinkovito zatreti škodljive gozdne organizme, ki se nevarno širijo. V primeru, da nevarnost škodljivih organizmov ogroža tudi druge gozdove in je to potrebno za uspešno preprečevanje ali zatiranje škodljivih gozdnih organizmov, pristojni organ z uradnim dokumentom predpiše ukrepe lastnikom gozdov⁴¹ na ogroženem območju, ki jih morajo le-ti izvajati skupaj ali sočasno. Deželni glavar lahko v primeru obsežnega napada škodljivih gozdnih organizmov in narave ukrepov, ki jih je treba sprejeti, odredi pripravo in izvedbo posebnega operativnega načrta za varstvo gozdov in preprečitev nadaljnje škode. Med drugimi ukrepi varstva gozdov pred škodljivimi gozdnimi organizmi, je določeno, da je prepovedano z dejanji ali opustitvami spodbujati nevarno širjenje škodljivih gozdnih organizmov; to velja tudi v primeru, da ni neposredne nevarnosti množičnega širjenja škodljivih gozdnih organizmov. Gozdne lesne sortimente, ki so že bili posekani in so napadeni s škodljivimi gozdnimi organizmi do te mere, da bi to lahko predstavljalo nevarnost ali bi služili za razmnoževanje škodljivih gozdnih organizmov, je treba pravočasno obdelati, ne glede na to, kje se nahajajo, z namenom, da se prepreči širjenje škodljivih gozdnih organizmov. To obveznost zakon nalaga lastniku gozda ali lastniku gozdnih lesnih sortimentov.

Zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo izda podrobnejše predpise o ukrepih, ki so ustrezni in potrebni za zatiranje ali preprečevanje nevarnega širjenja škodljivih gozdnih organizmov. V predpisu se lahko določi, da se:

- a) Napadena drevesa ali drevesa, pri katerih obstaja nevarnost, da so napadena, posekajo, tak les pa se čim hitreje predela, odstrani iz gozda, obeli ali kako drugače naredi neprimeren za namnožitev škodljivih gozdnih organizmov, in sicer v roku, ki ustreza

⁴¹Predpisane ukrepe, če ni na voljo posebnih javnih sredstev, krijejo lastniki prizadetih gozdov v sorazmernem deležu glede na površino gozda oziroma na podlagi drugega najcenejšega kriterija delitve. Kmetijska zbornica pripravi strokovno mnenje o kriteriju delitve stroškov.

zahtevi po najboljšem možnem preprečevanju namnožitve škodljivih gozdnih organizmov;

- b) Skladiščenje napadenih gozdnih lesnih sortimentov izven gozda se dovoli le če so le-ti predmet določene kemične ali mehanske obdelave, kot sta uporaba fitofarmacevtskih sredstev ali lupljenje.

Podrobnejše zatiranje in preprečevanje nevarnega širjenja škodljivih gozdnih organizmov ureja **Uredba o varstvu gozdov** (2003). Uredba določa, da je potrebno v primeru nevarnosti za množično širjenje škodljivih gozdnih organizmov: a) napadene lesnate rastline ali gozdne lesne sortimente obdelati z ustreznimi ukrepi za preprečitev in zatiranje škodljivih gozdnih organizmov; b) gozdno drevje, ki je bilo zaradi vetra, snega, žleda ali drugih abiotских dejavnikov poškodovano nemudoma posekati in odpeljati iz gozda. V primeru, da ni bilo posekani gozdni lesni sortimenti niso bili odpeljani iz gozda dokler niso napadeni s škodljivimi gozdnimi organizmi, jih je potrebno obdelati z ustreznimi ukrepi za preprečitev in zatiranje škodljivih gozdnih organizmov in c) posekane gozdne lesne sortimente dokler niso napadeni s škodljivimi gozdnimi organizmi je potrebno obdelati z ustreznimi ukrepi za preprečitev in zatiranje škodljivih gozdnih organizmov. Ukrepi za preprečitev in zatiranje morajo biti izvedeni v času, da se prepreči razmnoževanje in širjenje škodljivih gozdnih organizmov. Med ukrepe za preprečevanje in zatiranje škodljivih gozdnih organizmov spadajo lupljenje skorje, namakanje ali zalivanje napadenih delov dreves ali gozdnih lesnih sortimentov, mletje napadenih delov dreves, sežiganje napadenih delov dreves, umetno sušenje napadenih delov dreves ali gozdnih lesnih sortimentov, uporaba fitofarmacevtskih sredstev v skladu z Zveznim zakonom o gozdovih⁴² ali zaplinjevanje napadenih delov dreves ali gozdnih lesnih sortimentov. Izбира in uporaba ukrepov za preprečitev in zatiranje škodljivih gozdnih organizmov mora biti prilagojena obsegu in značilnostim pojava škodljivih gozdnih organizmov ter razvojni stopnji škodljivca. Dokler obstaja nevarnost za množično razmnoževanje in širjenje škodljivih gozdnih organizmov je potrebno ukrepe izvajati sočasno, zaporedno ali jih po potrebi ponavljati. Gozdne lesne sortimente, ki so bili napadeni v nevarnem obsegu s škodljivimi gozdnimi organizmi in niso bili obdelani z ustreznimi ukrepi za preprečitev in zatiranje škodljivih gozdnih organizmov, je potrebno odpeljati na primerno in ustrezno opremljeno mesto za takojšnjo obdelavo (skladišče). Začasno skladiščenje teh gozdnih lesnih sortimentov je prepovedano. Na skladišču je potrebno gozdne lesne sortimente napadene s škodljivimi organizmi nemudoma obdelati na način, da se prepreči razmnoževanje in širjenje škodljivih gozdnih organizmov. V vegetacijski dobi je obdelava potrebna najpozneje v 48 urah. Pristojni organ lahko po uradni dolžnosti odobri izjeme, če ne obstaja nevarnost za okoliške gozdove.

Avstrijski Zvezni zakon o gozdovih *sanitarno sečnjo gozdnega drevja* omenja le v določbah, ki se sicer nanašajo na gozdove na zgornji gozdni meji in objekte za zaščito pred vetrom. Glede

⁴² Fitofarmacevtska sredstva se lahko po zakonu uporabljajo v gozdu, če so le-ta vpisana v register fitofarmacevtskih sredstev v skladu z Zakonom o fitofarmacevtskih sredstvih, ob upoštevanju roka uporabe (46. člen). Fitofarmacevtska sredstva se morajo uporabljati v skladu z načeli dobre prakse varstva rastlin v skladu z Uredbe (ES) št. 1107/2009.

na določbe je kljub prepovedi sečnje gozdnega drevja v teh gozdovih brez dovoljenja, sanitarna sečnja gozdnega drevja dovoljena. Posledično Zvezni zakon o gozdovih ne opredeljuje rokov za izvedbo sanitarne sečnje. Zakon pa navaja, da zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo izda podrobnejše predpise o ukrepih, ki so ustrezni in potrebni za zatiranje ali preprečevanje nevarnega širjenja škodljivih gozdnih organizmov. Sanitarno sečnjo gozdnega drevja ureja **Uredba o varstvu gozdov**. Na podlagi uredbe je potrebno gozdno drevje, ki je bilo zaradi vetra, snega, žleda ali drugih abiotičnih dejavnikov poškodovano nemudoma posekati in odpeljati iz gozda.

V skladu z Avstrijskim Zveznim zakonom o gozdovih pristojni organ izda uradni dokument (odločbo v upravnem postopku) za izvajanje ukrepov za preprečitev in zatiranje škodljivih gozdnih organizmov le v primeru, da nevarnost škodljivih gozdnih organizmov ogroža tudi druge gozdove in je potrebno za uspešno preprečevanje ali zatiranje škodljivih gozdnih organizmov, da dela izvajajo lastniki gozdov skupaj ali sočasno. Odločba v upravnem postopku za izvedbo preventivnih varstvenih del se v skladu z Zveznim zakonom o gozdovih izdaja še za varstvo gozdov pred požari v bližini železnic. Vse odločbe za izvedbo preventivnih varstvenih del so izdane v skladu z **Zakonom o upravnem postopku** (1991 s spremembami in dopolnitvami). To pomeni, da so izdane po uradni dolžnosti in so izvršljive narave. Če je v odločbi določeno, da se mora dejanje, ki je predmet izvršbe opraviti v določenem roku, postane odločba izvršljiva s pretekom tega roka (rok trajanja ni določen). Če oseba, ki je dolžna opraviti neko delo ali storitev, te obveznosti ni izpolnila ali jo je izpolnila le delno ali ne v predpisanem roku, se lahko po predhodnem opozorilu odredi izvršba odločbe s prisilitvijo ali po drugi osebi na stroške lastnika.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Predarlške ne vsebuje poglavja/členov, ki bi določali ukrepe varstva gozdov in izvedbo sanitarne sečnje gozdnega drevja.

Nemški Zvezni zakon o gozdovih ne vsebuje poglavja/členov, ki bi določali ukrepe varstva gozdov in izvedbo sanitarne sečnje gozdnega drevja.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske vsebuje samo določbe, ki se nanašajo na varstvo gozdov pred požari in varstvo gozdov pred atmosferskim onesnaževanjem. Zakon ne vsebuje poglavja/člena, ki bi urejal varstvo pred *škodljivimi gozdnimi organizmi* in *sanitarno sečnjo gozdnega drevja*. Preprečevanje in zatiranje škodljivih žuželk je urejeno v **Uredbi o zatiranju škodljivih žuželk v gozdovi** (1965). Uredba navaja, da se v primeru pojava škodljivih gozdnih žuželk območje razglasi za napadeno. Za izvajanje ukrepov v primeru pojava škodljivih gozdnih žuželk na napadenem območju se izda upravni akt. Upravni akt je opredeljen v Zakon o upravnem postopku Zvezne dežele Bavarske (1976) in je izvršljive narave. Organ, ki je pristojen za izdajo upravnih aktov lahko za boj proti škodljivimi gozdnimi žuželkami določi, da so določena območja napadena ali ogrožena s škodljivimi gozdnimi žuželkami in določijo rok, v

katerem je lastnik gozda dolžan izvesti ukrepe za zatiranje. Razglasitev in določitev roka se objavi v uradnem listu pristojnega organa.

Lastnik gozda je dolžan ukrepe za preprečevanje in zatiranje škodljivih gozdnih žuželk izvesti sam ali pa izvedbo prepustiti tretji osebi. Če lastnik gozda do roka, ki ga določi pristojni organ, po objavi napadenega ali ogroženega območja, ne obvesti pristojni organ, da bo zatiranje izvedel sam ali bo za to najel tretje osebe, se ukrepi izvedejo po drugi osebi na stroške lastnika gozda.

Italijanski zakon o gozdovih in gozdnih verigah določa, da država in regije v okviru svojih pristojnosti usklajeno spodbujajo varstvo gozdov (ital. *protezione delle foreste*). V ta namen zakon spodbuja ukrepe za: a) preprečevanje naravnih in antropogenih tveganj; b) hidrogeološko zaščito; c) za zaščito pred požari ter škodljivimi biotskimi in abiotskimi dejavniki; d) blaženje in prilaganje na podnebne spremembe; e) obnovo degradiranih in poškodovanih območij; f) vezavo ogljika in zagotavljanje drugih ekosistemskih storitev, ki izhajajo iz trajnostnega gospodarjenja z gozdovi.

Ukrepe varstva gozdov zakon ureja skupaj z drugimi dejavnostmi gospodarjenja z gozdovi pri čemer pomemben del pristojnosti za njihovo podrobnejšo opredelitev in izvajanje prelaga na regionalno raven.

Poleg tega zakon prelaga na regije pristojnost, da le-te v skladu z javnim interesom zagotovijo izvajanje načrtov za gospodarjenje z gozdovi in nadomestno (subsidiarno) upravljanje gozdov s strani regij v primerih, ko lastniki z njimi ne gospodarijo aktivno ali opustijo gospodarjenje, ter v primeru kršitve predpisov (povezanih z izvedbo gozdnogospodarskih ukrepov) določijo obvezne sanacijske ukrepe.

Zakon ne vsebuje poglavja/člena, ki bi podrobno urejal varstvo pred *škodljivimi gozdnimi organizmi* in *sanitarno sečnjo gozdnega drevja*. Zakon dopušča sicer prepovedan posek na golo, kadar gre za potrebo po izvedbi ukrepov varstva gozdov, obnove po gozdnem požaru, če je zagotovljena naravna ali umetna obnova gozda.

V Zakonu o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje so ukrepi varstva gozdov razdeljeni na varstvo pred požari, *varstvo pred škodljivimi gozdnimi organizmi* in varstvo pred rastlinojedo parkljasto divjadjo. Ukrepi za preprečevanje širjenja in zatiranja prenamnožitve populacije žuželk, kot so podlubniki in druge škodljive vrste, so obravnavani v sklopu varstva pred škodljivimi gozdnimi organizmi. Za varstvo gozdov pred škodljivimi gozdnimi organizmi, lahko direktor krajevno pristojne gozdarske inšpekcije lastnikom gozda predpiše ustrezne ukrepe za preprečevanje širjenja in zatiranje škodljivih organizmov ter lupljenje lubja in beljenje panjev. Če upravljavec infrastrukture v javnem interesu, kot so elektroenergetski vodi, železniške proge ali ceste, zahteva izvedbo sečnje gozdnega drevja, je le-ta dolžan na svoje stroške izvesti lupljenje lubja in beljenje panjev, če tako odredi gozdarski inšpektor. Pokrajinski oddelek za gozdove se po zakonu lahko pooblasti za izvajanje ukrepov varstva gozdov za preprečevanje in zatiranje škodljivih organizmov v lastni režiji ter za izvajanje nadzora in spremljanje zdravstvenega stanja gozdov, tudi v zvezi z vplivi atmosferskega onesnaževanja.

Zakon podrobneje ureja izvedbo ukrepov v lastni režiji ter določa, da je za izvajanje ukrepov za preprečevanje širjenja in zatiranja rastlinskih bolezni in škodljivih organizmov, v kolikor se zato pooblasti, pristojen Pokrajinski oddelek za gozdove in njemu podrejeni gozdarski inšpektorji⁴³. Zakon vzpostavlja tudi finančno podlago za izvedbo varstvenih ukrepov ter nabavo potrebnih sredstev za njihovo izvedbo. Pokrajinski odbor lahko lastnikom gozdov za izvajanje ukrepov varstva gozdov (ukrepi varstva gozdov pred škodljivimi gozdnimi organizmi) sofinancira stroške ukrepov z dodelitvijo subvencije v višini do 80 % upravičenih stroškov (glej poglavje 2.3.1). Za izvedbo ukrepov pristojni organi zahtevajo prosto razpolaganje z gozdnimi zemljišči, potrebnimi za izvedbo ukrepov. Lastniki gozdov morajo v ta namen podpisati izjavo o soglasju za izvedbo del. Izjava ni potrebna za nujne gozdnogospodarske ukrepe, sanacijska dela po naravnih nesrečah ali redno vzdrževanje gozdnih prometnic. Po končanih delih direktor gozdarske inšpekcije izda potrdilo o pravilno izvedenih delih in lastnika gozda o tem obvesti s posebnim odlokom (v skladu z vzorcem, ki je del odloka). Zakon tudi določa, da kadar je za izvedbo del v javnem interesu, nujno potrebno, lahko pokrajinska uprava izvede razlastitev ali nujno zasedbo zadevnih zemljišč, in sicer po postopkih in načinih ter ob plačilu odškodnine, kot jih določa veljavna zakonodaja na tem področju.

Zakon *sanitarne sečnje gozdnega drevja* ne ureja kot samostojen pravni institut. Med gozdnogospodarska dela, ki jih lahko pristojni organ lahko izvede v lastni režiji, pa zakon uvršča tudi nujne intervencijske ukrepe zaradi izjemnih vremenskih dogodkov ali naravnih nesreč za odpravo oziroma sanacijo nastale škode na gozdni infrastrukturi in objektih⁴⁴.

⁴³ Ukrepe predhodno odobri pokrajinski odbor, ko pridobi ustrezna mnenja (glej poglavje 2.3.2).

⁴⁴ V primeru takšnih intervencij mora uradnik Pokrajinskega oddelka za gozdove sestavi zapisnik, v katerem na kratko opiše nastalo škodo, njene posledice, potrebne sanacijske ukrepe in predvidene stroške. Direktor Pokrajinskega oddelka za gozdove po predhodni odobritvi pristojnega pokrajinskega svetnika odredi začetek del ter določi način njihove izvedbe. Zakon hkrati dopušča uporabo trajnih sanacijskih rešitev, če so te gospodarsko učinkovitejše ali bolje služijo javnemu interesu.

Preglednica 8: Razlike med analiziranimi državami v ureditvi izvedbe ukrepov varstva gozdov

	Analizirane države in zvezne dežele/regije					
	Avstrija	Zvezna dežela Predarlška	Nemčija	Zvezna dežela Bavarska	Italija	Pokrajina Zgornje Poadižje
Obveznost izvajanja ukrepov varstva gozdov	Da (varstvo pred požari, varstvo pred škodljivimi gozdnimi organizmi, varstvo pred atmosferskim onesnaževanjem)	Zakon ne ureja tega področja	Zakon ne ureja tega področja	Da (varstvo pred požari, varstvo pred atmosferskim onesnaževanjem in varstvo pred škodljivimi žuželkami)	Da (spodbuja ukrepe varstva gozdov in jih prepozna kot del gozdnogospodarskih ukrepov) Pristojnosti za njihovo podrobnejšo opredelitev in izvajanje prelega na regionalno raven	Da (varstvo pred požari, varstvo pred škodljivimi gozdnimi organizmi, varstvo pred rastlinojedo parkljasto divjadjo)
Dolžnost izvajanja ukrepov	Lastnik gozda in njegovi pooblaščen gozdarski strokovnjaki Pristojni organ za varstvo gozdov			Lastnik gozda ali najeta tretja oseba	Nadomestno (subsidiarno) upravljanje gozdov s strani regij v primerih, ko lastniki z njimi ne gospodarijo aktivno ali gospodarjenje opustijo	Lastnik gozda Pristojni organ (Pokrajinski oddelek za gozdove in njemu podrejeni gozdarski inšpektorji)
Obveznost lastnika gozda povezana z izvedbo ukrepov varstva gozdov	Nadzor v gozdovih in obveščanje pristojnih organov v primeru pojava škodljivih gozdnih organizmov Izvedba ukrepov Za uspešno preprečevanje ali zatiranje škodljivih gozdnih organizmov, ki ogrožajo druge gozdove morajo lastniki gozdov izvajati ukrepe skupaj ali sočasno			Izvedba ukrepov na napadenem območju	Zakon ne ureja tega področja	Ni opredeljeno
Potrebna dovoljenja za izvedbo ukrepov varstva gozdov	Da Uradni dokument v primeru, da nevarnost škodljivih organizmov ogroža tudi druge gozdove in je to potrebno za uspešno preprečevanje ali zatiranje škodljivih gozdnih			Da (upravni akti)		Zakon ne ureja tega področja

	organizmov; skupno ali sočasno izvajanje del ter za varstvo gozdov pred požari v bližini železnic; gre za odločbo v upravnem postopku					
Roki za izdajo potrebnih dokumentov				Zakon ne ureja tega področja		
Veljavnost dokumentov potrebnih za izvedbo ukrepov varstva gozdov	Zakon ne ureja tega področja					
Predpisana obveznost lastnika gozda, da izvede sanitarno sečnjo gozdnega drevja	Da			Da		
Roki za izvedbo sanitarne sečnje gozdnega drevja	Nemudoma posekat in odpeljati iz gozda (ukrepi za preprečitev in zatiranje škodljivih gozdnih organizmov morajo biti izvedeni v času, da se prepreči razmnoževanje in širjenje škodljivih gozdnih organizmov)			Da (določijo jih organi ki so pristojni za izdajo upravnih aktov) Razglasitev in določitev roka se objavi v uradnem listu pristojnega organa.		
Dolžnost obveščanja o nastanku razlogov za izvedbo sanitarne sečnje gozdnega drevja	Da			Ni opredeljeno		
Dolžnost obveščanja o izvedeni sanitarni sečnji gozdnega drevja	Ni opredeljeno			Ni opredeljeno		
Izvršbena narava izdanih dokumentov	Da (izvršba s prisilitvijo ali po drugi osebi na stroške lastnika) v primeru izdaje odločbe v upravnem postopku			Da (če lastnik ne obvesti pristojni organ, da bo ukrepe izvedel sam ali bo za to najel tretje osebe, se ukrepi izvedejo po drugi osebi na stroške lastnika)	Zakon ne ureja tega področja	Da (izvedbo ukrepov v lastni režiji s strani pristojnega Pokrajinskega oddelka za gozdove in njemu podrejeni gozdarski inšpektorji v kolikor jih zato pooblastijo)

2.4 Evidence poseka

Po **avstrijskem Zveznem zakonu o gozdovih in Zakonu o gozdovih Zvezne dežele Predarlške** se drevje za možni posek, v zakonsko določenih primerih označi z gozdarskim označevalnim kladivom (glej poglavje 2.3.3).

Po **avstrijskem Zveznem zakon o gozdovih** mora lastnik gozda v primeru, ko gre za sečnjo gozdnega drevja brez potrebnega dovoljenja (glej poglavje 2.3.3), najpozneje en teden pred začetkom izvedbe del prijaviti pristojnemu organu in navesti podatke o lokaciji sečnje gozdnega drevja, površini poseka in obdobju izvajanja sečnje gozdnega drevja. Prav tako mora lastnik gozda v primeru, ko je potrebno pridobiti dovoljenje za sečnjo, pristojnemu organu v pisni vlogi navesti podatke o lokaciji sečnje gozdnega drevja, površini poseka in obdobju izvajanja sečnje gozdnega drevja. Lastnik gozda po zakonu nima opredeljene dolžnosti glede poročanja po izvedeni sečnji gozdnega drevja; torej ni dolžan poročati o (dodatnih) količinah in strukturi posekanih dreves.

Vsi gozdovi so podvrženi uradnemu nadzoru, zato zakon določa: a) da mora lastnik gozda, pristojnemu organu, ki izvaja gozdarski nadzor, dopustiti vstop v gozd in v ta namen tudi dopustiti uporabo gozdnih prometnic ter vožnjo po njih in b) da lahko od lastnika gozda pristojni organi zahtevajo informacije in dokazila, ki so pomembna za izvajanje nadzora.

Zakon določa tudi, da morajo pristojni organi med drugim periodično zbirati podatke o količini posekanega lesa in za to voditi ustrezne evidence (vrsto in obliko evidenc mora z uredbo urediti zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in vodno gospodarstvo za statistične namene in izvajanje nadzora v gozdovih). Pri ugotavljanju periodične količine posekanega lesa so pristojni organi upravičeni od lastnika gozda ali njegovih pooblaščenih organov zahtevati vse potrebne informacije o posekani količini lesa in dokazila. Podatki o količini posekanega lesa se pridobijo preko ankete v katero so vključeni:

- a) Vsi zasebni lastniki gozda, ki imajo v lasti več kot 200 hektarjev gozda;
- b) Naključno izbrani zasebni lastniki gozdov, ki imajo v lasti manj kot 200 hektarjev gozda (v raziskavo je letno vključenih približno 5400 zasebnih lastnikov gozdov)⁴⁵.

Avstrijsko družba Österreichische Bundesforste d. d. poroča o količini posekanega lesa neposredno zveznemu ministrstvu pristojnemu za gozdarstvo (Bundesministerium..., 2025).

Zvezni zakon o gozdovih pooblastila glede evidenc sečnje gozdnega drevja prenese tudi na raven deželne zakonodaje.

Po **Zakonu o gozdovih Zvezne dežele Predarlške** mora lastnik gozda v primeru, ko gre za sečnjo gozdnega drevja, za katero je potrebno pridobiti dovoljenje, dolžan pisno vlogo za sečnjo gozdnega drevja⁴⁶ vložiti pri gozdarskemu nadzorniku ali neposredno pri pristojnem

⁴⁵ Izjema sta zvezni deželi Tirolska in Predarlška, ki v anketo vključita vse zasebne lastnike gozdov, ki imajo v lasti manj kot 200 hektarjev gozda.

⁴⁶ V pisni vlogi mora navesti podatke o lokaciji sečnje gozdnega drevja, površini poseka, obdobju izvajanja sečnje gozdnega drevja, predvideni količini dreves za posek in načinu odvoza lesa.

organu (t.i. prijava sečnje gozdnega drevja). Vloge se vnesejo v gozdarsko bazo podatkov. Po zakonu je deželna vlada dolžna vzpostaviti gozdarsko bazo podatkov za namene vodenja evidenc. V gozdarski bazi podatkov se zbirajo osebni identifikacijski podatki, kontaktni podatki, podatki o gozdnih parcelah, podatki o poseku gozdnega drevja in količini posekanega lesa ter podatki o drugih gozdarskih ukrepih.

Lastnik gozda po zakonu nima opredeljene dolžnosti glede poročanja po izvedeni sečnji gozdnega drevja; torej ni dolžan poročati o (dodatnih) količinah in strukturi posekanih dreves.

Vsi gozdovi so že po Zveznem zakonu o gozdovih podvrženi uradnemu nadzoru, zato mora deželna vlada za izvajanje uradnega gozdarskega nadzora z odlokom določiti gozdne regije⁴⁷. Nadzor opravljajo gozdarski nadzorniki, ki so organi javnega nadzora.

Nemški Zvezni zakon o gozdovih ne opredeljuje podrobno izkoriščanja gozdov (glej poglavje 2.3.3) in urejanje prepušča Zveznim deželam. Zakon opredeljuje le, da morajo fizične in pravne osebe ter druga združenja oseb na zahtevo pristojnih organov posredovati informacije, potrebne za izvajanje zakona.

Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske v povezavi z izkoriščanjem gozdov ureja samo posek na golo in določa, da je za posek na golo v varovalnih gozdovih potrebno pridobiti dovoljenje. Po zakonu se lastnik gozda lahko sam odloča o izkoriščanju gozdov, pri čemer ima obvezo strokovnega in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Označevanje drevja za možni posek ni predvideno v zakonu, prav tako zakon ne opredeljuje dolžnosti lastnika gozda glede poročanja po izvedeni sečnji gozdnega drevja; torej ni dolžan poročati o količinah in strukturi (dodatno) posekanih dreves. Vsi gozdovi so podvrženi uradnemu nadzoru, zato zakon določa, da je lastnik gozda dolžan pristojnim organom zagotoviti vse informacije, potrebne za izvajanje tega zakona in da imajo organi nadzora pravico vstopati v gozd. Zakon ne predvideva vodenja evidenc o izdanih dovoljenjih ter sečnjah gozdnega drevja. Podatki o količini posekanega lesa se zbirajo v okviru uradne statistike na podlagi Zakona o kmetijski statistiki. Raziskavo od leta 1999 izvaja LWF (Bavarski gozdarski inštitut) po naročilu Zveznega ministrstva za prehrano, kmetijstvo, gozdarstvo in turizem. Podatki o količini posekanega lesa v zasebnih in občinskih gozdovih se pridobijo preko ankete, ki se izvaja letno. Sodelovanje v anketi je za lastnike gozdov prostovoljno, kljub temu da Zakon o kmetijski statistiki določa obveznost poročanja (LWF, 2026).

Italijanski Zakon o gozdovih in gozdnih verigah v povezavi z izkoriščanjem gozdov prelagja pristojnost na regije, da le-te v skladu z javnim interesom zagotovijo izvajanje načrtov za gospodarjenje z gozdovi ter v okviru praks gospodarjenja prepoveduje posek na golo (obstajajo izjeme, ko je posek na golo dovoljen) in premeno visokega gozda v panjevske gozdove (glej poglavje 2.3.3). Zakon podrobneje ne opredeljuje evidenc poseka, niti ne določa

⁴⁷ V okrajih se lahko določi več gozdnih regij, če se to zdi smiselno zaradi velikosti gozdnih površin ali topografskih razmer.

poročanja po izvedeni sečnji gozdnega drevja niti ne opredeljuje poročanja o (dodatnih) količinah in strukturah posekanih dreves.

Po Zakonu o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje in Odloku predsednika pokrajinskega odbora se sečnja gozdnega drevja lahko izvede šele po izdanem dovoljenju za sečnjo (na podlagi vloge) in izbiri drevja za posek ter njegovi označitvi. Izjema je izvedba nujnih in neodložljivih ukrepov v javnem interesu (glej poglavje 2.3.3).

Lastnik gozda po zakonu nima opredeljene dolžnosti glede poročanja po izvedeni sečnji gozdnega drevja; torej ni dolžan poročati o (dodatnih) količinah in strukturi posekanih dreves.

Vsi gozdovi so po Zakonu o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje podvrženi uradnemu nadzoru. Pokrajinski oddelek za gozdove in gozdarski inšpektorji izvajajo nadzor nad celotno gozdarsko dejavnostjo.

Zakon ureja tudi možnost t.i. »merjenja gozdnih lesnih sortimentov« za preverjanje dejansko posekanih količin lesa. Zakon opredeljuje, da krajevno pristojni gozdarski inšpektor lahko na zahtevo lastnika gozda izvede merjenje gozdnih lesnih sortimentov pridobljenih s sečnjo. Odlok predsednika pokrajinskega odbora ureja, da lahko pristojni gozdarski inšpektor na zahtevo javne ustanove, izjemoma tudi zasebnega lastnika gozda, izvede merjenje posekanega lesa na podlagi pisne vloge. Direktor gozdarske inšpekcije obvesti prosilca o svoji odločitvi v zvezi z merjenjem posekanega lesa in določi ustrezne pogoje izvedbe. Meritve posekanega lesa izvede pristojni gozdarski organ, prosilec pa pri tem zagotovi, da se meritve lahko izvede hitro in varno. Stroške povezane z merjenjem posekanega lesa nosijo prosilci, izjema so javne ustanove. V 30 dneh po zaključku merjenja prosilci v Pokrajinski gozdni sklad vplačajo 2 % od cene lesa na panju, ki jo določi gozdarski organ.

Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Poadižje in Odlok predsednika pokrajinskega odbora ne vsebujeta odločbe, ki bi opredeljevala ali zahtevala vzpostavitev gozdarske baze podatkov za namene vodenja evidenc. Evidence o izdanih dovoljenjih za sečnjo gozdnega drevja vodi Pokrajinski oddelek za gozdove za namene analiz. Dovoljenja za sečnjo gozdnega drevja se periodično vnašajo v podatkovno bazo (Servizio forestale, 2026).

Preglednica 9: Razlike med analiziranimi državami v ureditvi evidence poseka

	Analizirane države in zvezne dežele/regije					
	Avstrija	Zvezna dežela Predarlška	Nemčija	Zvezna dežela Bavarska	Italija	Pokrajina Zgornje Padižje
Dolžnost lastnika gozda, da prijavi sečnjo gozdnega drevja⁴⁸	Da (le v določenih primerih)	Da (le v določenih primerih)	Da (le v določenih primerih)	Da (le v določenih primerih)	Zakon ne ureja tega področja	Da
Katere podatke povezane s sečnjo gozdnega drevja mora posredovati pristojnemu organu	Lokacija sečnje gozdnega drevja, površini poseka in obdobje izvajanja sečnje gozdnega drevja	Lokacija sečnje gozdnega drevja, površini poseka, obdobju izvajanja sečnje gozdnega drevja, predvideni količini dreves za posek in načinu odvoza lesa	Zakon ne ureja tega področja	Ni opredeljeno		Zakon ne ureja tega področja
Dolžnost lastnika gozda, da poroča o izvedeni sečnji gozdnega drevja	Ne	Ne		Ne		
Izvedba uradnega nadzora	Da	Da	Da	Da		Da
Dolžnost lastnika gozda, da posreduje podatke potrebne za izvajanje nadzora	Da Lastnik gozda mora vse potrebne posredovati informacije in dokazila ter dopustiti vstop v gozd	Ni opredeljeno	Da Fizične in pravne osebe ter druga združenja oseb morajo na zahtevo pristojnih organov posredovati informacije, potrebne za izvajanje zakona	Da Lastnik gozda je dolžan pristojnim organom zagotoviti vse informacije, potrebne za izvajanje zakona in dopustiti vstop v gozd		Ni opredeljeno
Način zbiranja podatkov o posekanih količinah lesa	Periodično zbiranje podatkov preko ankete Dolžnost lastnika da posreduje vse potrebne informacije in dokazila	Gozdarska baza podatkov (za vodenje evidenc)	Zakon ne ureja tega področja	V okviru nacionalne statistike (anketa) Sodelovanje je za lastnike gozdov prostovoljno		Evidence o izdanih dovoljenjih za sečnjo gozdnega drevja se vodijo za namene analiz

⁴⁸ Podrobnosti so opisane v poglavju 2.3.3.

3 SEZNAM ANALIZIRANIH PREDPISOV

Država	Dokument	Veljavno od	Povezava do dokumenta
Avstrija	Zvezni zakon o gozdovih	1975	https://www.ris.bka.gv.at/geltendefassung.wxe?abfrage=bundesnormen&gesetzesnummer=10010371
	Zakon o Gozdnem skladu	2020	https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20011241
	Zakon o presoji vplivov na okolje	1993	https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10010767
	Zakon o upravnem postopku	1991	https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10005768
	Uredba o načrtu razvoja gozdov	1977	https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10010384
	Uredba o načrtu nevarnih območij	2021	https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20011506
	Uredba o varstvu gozdov	2003	https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20002457
	Smernice za izvajanje financiranja ukrepov Gozdnega sklada	2021	https://www.bmluk.gv.at/dam/jcr:47cc28f4-d4c3-4d55-8b23-72555ba61ea0/Nat_SRL_LW_dritte_%C3%84nd_20210222.pdf
Zvezna dežela Predarlška	Zakon o gozdovih Predarlške zvezne dežele	1978	https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=LrVbg&Gesetzesnummer=20000564
	Smernice deželne vlade Zvezne dežele Predarlške za dodeljevanje subvencij za ukrepe v gozdovih	2011	https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://transparenzportal.gv.at/tdb/tp/leistung/1014190/21603829.pdf&ved=2ahUKEwiltvSy6uTAxUhxQIHbZkL74QFnoECBgQAQ&usg=AOvVaw3URVKDn8r_8P3VqXOW5TNq
Nemčija	Zvezni zakon o gozdovih	1975	https://www.gesetze-im-internet.de/bwaldg/BJNR010370975.html
	Zakon o skupni nalogi »Izboljšanje agrarnih struktur in zaščita obal« (GAKG)	1969	https://www.gesetze-im-internet.de/agrstruktg/BJNR015730969.html

	Zvezni zakon o podnebnih spremembah	2019	https://www.gesetze-im-internet.de/ksg/BJNR251310019.html
	Okvirni načrt za skupno nalogo – Izboljšanje agrarnih struktur in zaščito obal za obdobje 2026-2029	2026	https://www.bmleh.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/gak-rahmenplan-2026-2029.pdf?__blob=publicationFile&v=3
	Zvezni akcijski program za varstvo podnebja in ohranjanje biotske raznovrstnosti	2023	https://www.klimaanpassung-wald.de/fileadmin/Projekte/2023/F%C3%96SL/rl_klimaanpassung_2023.pdf
Zvezna dežela Bavarska	Zakon o gozdovih Zvezne dežele Bavarske	2005	https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayWaldG
	Zakon o upravnem postopku Zvezne dežele Bavarske	1976	BayVwVfG: Bayerisches Verwaltungsverfahrensgesetz (BayVwVfG) Vom 23. Dezember 1976 (BayRS II S. 213) BayRS 2010-1-I (Art. 1–99) - Bürgerservice
	Zakon o varstvu narave Zvezne dežele Bavarske	2011	https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayNatSchG
	Uredba o zatiranju škodljivih žuželk v gozdovih (Bavarska)	1965	true">https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayInsektBekV>true
	Program za gozdnogojitvene ukrepe v gozdovih (WALDFÖPR)	2025	https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayVV_7904_L_15148
	Program za izboljšanje odprtosti gozdov (FORSTWEGR)	2025	https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayVV_7904_L_14926
Italija	Nacionalna gozdarska strategija	2021	https://www.reterurale.it/foreste/StrategiaForestaleNazionale
	Zakon o gozdovih in gozdnih verigah	2018	https://www.normattiva.it/atto/caricaDettaglioAtto?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2018-04-20&atto.codiceRedazionale=18G00060&tipoDettaglio=multivigenza&qId=
	Zakon o varstvu okolja	2006	https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2006-04-03;152
	Zakon o proračunu	2022	https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2021-12-30;234

	Okoljska določba za spodbujanje ukrepov zelene ekonomije in za omejevanje prekomerne rabe naravnih virov	2015	https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2015;221~art55
	Odlok ministra o določitvi minimalnih meril za izdelavo načrtov za gospodarjenje z gozdovi	2021	https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2021/12/01/21A06999/SG
	Odlok Ministrstva za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo o financiranju ukrepov Nacionalne gozdne strategije	2022	https://www.masaf.gov.it/flex/cm/pages/ServeAttachment.php/
	Odlok Ministrstva za kmetijstvo, prehransko suverenost in gozdarstvo o koriščenju sredstev Nacionalnega gozdnega sklada	2024	https://www.masaf.gov.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/22022
Pokrajina Zgornje Padižje	Zakon o gozdovih pokrajine Zgornje Padižje	1996	https://www.legislazionetecnica.it/system/files/fonti/allegati/621915/Bzlp21_1996.pdf
	Odlok predsednika pokrajinskega odbora	2000	https://faolex.fao.org/docs/pdf/ita32352.pdf
	Sklep pokrajinske vlade o smernicah za dodeljevanje subvencij na področju gozdarstva	2026	https://assets-eu-01.kc-usercontent.com/e705ccf7-e606-0153-8112-2688ed406044/e32df372-b833-42d6-8e02-862f6974c5b5/Beschluss_51_23.01.2026%20Forstlicher%20Bereich.PDF

4 VIRI

Bundesministerium Land- und Forstwirtschaft, Klima- und Umweltschutz, Regionen und Wasserwirtschaft, 2025. Holzeinschlagsmeldung 2025 - Rückgang beim Schadholz und Gesamteinschlag. Dostopno na: <https://www.bmluk.gv.at/themen/wald/wald-in-oesterreich/wald-und-zahlen/holzeinschlagsmeldung-2025.html> (13. 3. 2026)

LWF, 2024. Holzeinschlag. Dostopno na: <https://www.lwf.bayern.de/forsttechnik-holz/holzmarkt/051095/index.php> (12. 2. 2026)

Servizio forestale, 2026. Utilizzazioni forestali. Dostopno na: <https://servizio-forestale.provincia.bz.it/it/bosco-legno/utilizzazioni-forestali> (8. 6. 2026)

Voralrberg, 2026. Forstliche Förderungen für Waldeigentümer:innen. Dostopno na: <https://vorarlberg.at/-/forstliche-foerderungen-fuer-waldeigentuemer> (10. 2. 2026)

5 PRILOGE

Priloga 1: Ukrepi (so)financiranja vlaganj v gozdove v Avstriji in Zvezni deželi Predarlški

Preglednica 1: Pregled vrednosti financiranja in sofinanciranja ukrepov iz Gozdnega sklada (državna raven)

Ukrep	Vrsta in obseg podpore	Dodatni pogoji
Obnova in nega poškodovanega gozda – sanacija gozdov (obnova s sadnjo ali setvijo poškodovanega gozda, obžetev, nega mladja, gošče, letvenjaka, zaščita sadik gozdnega drevja pred divjadjo)	Sofinanciranje v višini 60 % investicijskih in materialnih stroškov (vključno s stroški dela).	V primeru ovrednotenja zaščitne funkcije gozdov na srednji ali visoki stopnji pomembnosti se delež sofinanciranja zviša na 80 %. Če so bili ugotovljeni pavšalni stroški, se obračun izvede na podlagi te vrednosti.
Spodbujanje vrstno pestrih gozdov prilagojenih podnebnim spremembam (pogozdovanje, premene sestojev, pomlajevanje mladih sestojev, obnova s sadnjo ali setvijo, obžetev, nega mladja, gošče, letvenjaka, vzdrževanje semenskih sestojev in semenskih plantaž)	Sofinanciranje v višini 60 % investicijskih in materialnih stroškov (vključno s stroški dela).	V primeru ovrednotenja zaščitne funkcije gozdov na srednji ali visoki stopnji pomembnosti se delež sofinanciranja zviša na 80 %. V višini 30 % stroškov se sofinancira nakup zaščitne opreme (npr. mehanske zaščite za posamezna drevesa – tulci, mreže, ograje). V višini 90 % se sofinancirajo ukrepi povezani s proizvodnjo gozdnega reprodukcijskega materiala. Skupna višina nadomestila za pogozdovanje in povezanih ukrepov (priprava tal, obžetev in nega mladja, redčenja, vzdrževanje gozdnega roba) ne sme preseči 200 000 € na prosilca.
Nadomestilo za materialno škodo povzročeno zaradi podlubnikov, kot posledica podnebnih sprememb	Izplačuje se pavšalna vrednost, 3 500 €/ha za lastnike gozdov, ki so utrpeli škodo zaradi napada podlubnikov. Ta vrednost predstavlja 30 % povprečne hektarske vrednosti gozdnih zemljišč ob uveljavitvi zakona.	Skupna višina tega nadomestila ne sme preseči 200 000 € na prosilca. Spodnja meja subvencije je 1000 €.

Vzpostavitev suhih in mokrih skladišč za poškodovani les (študije povezane z logistiko poškodovanega lesa, naložbe v infrastrukturne objekte za skladiščenje lesa ali prevoz in ravnanje s poškodovanim lesom)	Financiranje v višini 100 % za študije povezane z logistiko poškodovanega lesa. Sofinanciranje v višini 80 % investicijskih in materialnih stroškov (vključno s stroški dela) se zagotovi za naložbe v infrastrukturne objekte za skladiščenje lesa ali pa za prevoz in ravnanje z lesom.	Če so bili ugotovljeni pavšalni stroški, se obračun izvede na podlagi te vrednosti.
Mehansko odstranjevanje lubja (nakup posebne opreme za motorno žago, strojno luščenje lesa na suhih ali mokrih skladiščih, preventivni ukrepi – postavitve lovni dreves, mulčenje, drobljenje in drugi ukrepi za preprečevanje podlubnikov)	Sofinanciranje v višini 80 % investicijskih in materialnih stroškov (vključno s stroški dela).	Sofinanciranje za pravne osebe z registrirano dejavnostjo gozdarstvo se dodeli v obliki <i>de minimis</i>. Če so bili ugotovljeni pavšalni stroški, se obračun izvede na podlagi te vrednosti.
Preprečevanje gozdnih požarov (nacionalna ocena tveganja gozdnih požarov in vzpostavitev sistemov zgodnjega opozarjanja, preventivna dela v ogroženih gozdovih, gradnja in vzdrževanje protipožarne infrastrukture, ozaveščanje javnosti, strateško in operativno načrtovanje ukrepov za gašenje požarov na ogroženih območjih in programi usposabljanja za gašenje gozdnih požarov)	Sofinanciranje v višini 80 % investicijskih in materialnih stroškov (vključno s stroški dela).	Financiranje v višini 100 % je namenjeno ozaveščanju javnosti, strateškemu in operativnemu načrtovanju ukrepov za gašenje požarov na ogroženih območjih in za programe usposabljanja za gašenje gozdnih požarov. Sofinanciranje za ukrepe gradnje in vzdrževanja protipožarne infrastrukture ter za nakup posebne opreme se zagotavlja v obliki <i>de minimis</i>. Sofinanciranje za ukrepe ozaveščanja javnosti, strateškega in operativnega načrtovanja ukrepov za gašenje požarov na ogroženih območjih in za programe usposabljanja za gašenje gozdnih požarov se zagotavlja v obliki <i>de minimis</i>.
Krepitev, ohranjanje in spodbujanje biotske raznovrstnosti v gozdovih (ohranjanje in obnova površin, ki so pomembne z vidika varstva narave na katerih se nahajajo ogroženi habitatni tipi in vrste,	Financiranje v višini 100 % investicijskih in materialnih	Če so bili ugotovljeni pavšalni stroški, se obračun izvede na podlagi te vrednosti.

priprava znanstvenih in strokovnih temeljev za ohranjanje ogroženih habitatnih tipov in vrst, razvoj kompetenc za upravljanje naravnih območij in ustvarjanje ugodnih pogojev za ustvarjanje dodane vrednosti s storitvami na področju varstva narave, motivacija in ozaveščanje za podporo lokalnim akterjem in zainteresiranim stranem ter širši javnosti, da se cilji varstva narave in okolja, trajnostnega izboljševanja kulturne in naravne dediščine podeželskih območij ali okoljske ozaveščenosti utrdijo kot družbeno priznane vrednote, upravljanje in razvoj zavarovanih območij)	stroškov (vključno s stroški dela).	
--	--	--

Preglednica 2: Pregled vrednosti financiranja in sofinanciranja ukrepov iz Gozdnega sklada Zvezne dežele Predarlške

Ukrep	Vrsta in obseg podpore	Dodatni pogoji
Odstranjevanje in obdelava poškodovanega lesa ter nega gozda in sečnja gozdnega drevja v varovalnih gozdovih	Subvencije v višini od 3,00 €/m ³ do 31,00 €/m ³ . Višina subvencije je odvisna od vrste spravila lesa (ročno, s konji, žičniško, helikoptersko) in od organizacije dela (sam ali v okviru medsosedske pomoči oziroma s pomočjo izvajalcev gozdarskih storitev).	V primeru da gre žičniško spravilo v varovalnih gozdovih obstajajo posebni pogoji (višina subvencije je nižja).
Sečnja poškodovanega gozdnega drevja katerega pridobivanje je neekonomično ter kleščanje in lupljenje gozdnih lesnih sortimentov tega gozdnega drevja	Nadomestilo in njegova višina se določa glede na količino posekanega drevja in količino okleščenih in olupljenih gozdnih lesnih sortimentov, ter glede na organizacijo dela. 25,00 €/m ³ se dodeli, če delo opravi izvajalec gozdarskih storitev, 18,00 €/m ³ se dodeli, če delo opravi lastnik gozda in 21,50 €/m ³ se dodeli če delo opravi lastnik gozda v okviru medsosedske pomoči.	Predpogoj za pridobitev subvencije je, da se lupljenje gozdnih lesnih sortimentov izvaja.
Sečnja gozdnega drevja in kleščanje in lupljenje gozdnih lesnih sortimentov tega gozdnega drevja na območjih z velikim naklonom	Sofinanciranje v višini 50 % stroškov sečnje, kleščanja in lupljenja. Dodatno nadomestilo v višini 47,00 €/m ³ lesa, če se le-ta uporablja za stabilizacijo pobočij in preprečevanje snežnih plazov.	
Ukrepi za izboljšanje biotopa za prostoživeče živali z namenom, da se prepreči škoda, ki jo povzroča divjad (vzpostavitev grmišč, travišč in polj za divjad)	Sofinanciranje v višini 70 % materialnih stroškov (vključno s stroški dela).	
Uporaba konj pri spravilu lesa	Nadomestilo za uporabo konja pri spravilu lesa v višini 145,00 € na leto za konja, ki je spravil iz gozda med 100 in 200 m ³ lesa in 291,00 € za konja, ki je iz gozda spravil več kot 200 m ³ lesa.	Lastniki gozdov, ki izvajajo spravilo lesa s konji prejmejo še nadomestilo v višini med 4,00 €/m ³ in 11,00 €/m ³ . Višina nadomestila je odvisna od pravilne razdalje. Daljša kot je pravilna razdalja, do višjega nadomestila je lastnik gozda upravičen.
Ukrepi varstva gozdov (ohranitev mravljišč, postavitve gnezdilnic, vzpostavitev gnezdilnic, gojenje in naseljevanje naravnih sovražnikov škodljivih gozdnih organizmov)	Sofinanciranje v višini 100 % materialnih stroškov (vključno s stroški dela).	

Pomlajevanje s sadnjo pod zastorom v sestojih, ki so bili prizadeti zaradi onesnaževanja ali zaradi napada škodljivih gozdnih organizmov (podlubnikov), vključno z gnojenjem in sanacijo teh gozdov	Sofinanciranje v višini 80 % materialnih stroškov (vključno s stroški dela).	Pogoj za pridobitev sofinanciranja so, da vsaj 30 % drevesnih vrst pri pomlajevanju s sadnjo predstavlja jelka (razen na visokih nadmorskih višinah, kjer je pomlajevanje s smreko primernejše).
Pogozdovanje negozdnih površin in pogozdovanje v varovalnih gozdovih vključno s tehničnimi in pripravljalnimi ukrepi	Sofinanciranje v višini 80 % materialnih stroškov (vključno s stroški dela).	Pogoj za pridobitev sofinanciranja so, da vsaj 30 % drevesnih vrst pri pomlajevanju s sadnjo predstavlja jelka (razen na visokih nadmorskih višinah, kjer je pomlajevanje s smreko primernejše).
Ukrepi za zagotavljanje gozdov odpornih na podnebne spremembe (negozdne površine, kjer je bilo izvedeno pogozdovanje, gozdovi, kjer je potekala umetna ali naravna obnova)	Subvencija se namenja za nego mladja, za nego gošče in prva redčenja v letvenjaki. Višina subvencije je odvisna od deleža listavcev (nižji od 50 % in višji od 50 %). Za nego mladja se dodeljuje subvencija v višini 145,00 €/ha/leto za sestoje, kjer je delež listavcev nižji od 50 % in 218,00 €/ha/leto za sestoje, kjer je delež listavcev višji od 50 %. Za nego gošče se dodeljuje subvencija v višini 872,00 €/ha/leto za sestoje, kjer je delež listavcev nižji od 50 % in 1235,00 €/ha/leto za sestoje, kjer je delež listavcev višji od 50 %. Za prva redčenja v letvenjaki se dodeljuje subvencija v višini 581,00 €/ha/leto za sestoje, kjer je delež listavcev nižji od 50 % in 581,00 €/ha/leto za sestoje, kjer je delež listavcev višji od 50 %.	
Vzdrževanje in širitev ter asfaltiranje posameznih delov gozdnih cest	Sofinanciranje v višini največ 40 % investicijskih in materialnih stroškov (vključno s stroški dela).	Višina deleža sofinanciranja je odvisna od finančnega stanja prosilca.

Priloga 2: Ukrepi (so)financiranja vlaganj v gozdove v Zvezni Republiki Nemčiji in Zvezni deželi Bavarski

Preglednica 1: Pregled vrednosti financiranja in sofinanciranja ukrepov iz Okvirnega načrta za skupno nalogo »Izboljšanje agrarnih struktur in zaščita obal« za obdobje 2026-2029

Ukrep	Vrsta in obseg podpore	Dodatni pogoji
<i>Sonaravnejše gospodarjenje z gozdovi</i>		
Premene gozdov v stabilne, rastišču prilagojene	Subvencija v višini 75 % dokumentiranih stroškov.	V primeru izbire avtohtonih drevesnih vrst v višini 85 % dokumentiranih stroškov. Neplačano, prostovoljno delo, ki ga opravijo prejemniki subvencije in njihovi družinski člani je upravičeno do sofinanciranja v višini do 80 % stroškov, ki bi nastali, če bi najemali izvajalcev gozdarskih del. Nedenarne prispevke upravičencev je mogoče priznati kot upravičen strošek do največ 80 % njihove tržne vrednosti.
Nega gozdov v mlajših razvojnih fazah z namenom vzgajanja podnebnim spremembam prilagojenih sestojev, ki bodo stabilni in odporni	Subvencija v višini 50 % dokumentiranih stroškov.	Neplačano, prostovoljno delo, ki ga opravijo prejemniki subvencije in njihovi družinski člani je upravičeno do sofinanciranja v višini do 80 % stroškov, ki bi nastali, če bi najemali izvajalcev gozdarskih del.
Ohranjanje in varovanje gozdnih tal	Subvencija v višini 90 % dokumentiranih stroškov za apnenje in zaščito tal. Subvencija v višini 65 % dokumentiranih dodatnih stroškov zaradi uporabe tlom prijazne tehnologije sečnje in spravila gozdnega drevja.	Subvencija v višini 100 % dokumentiranih stroškov za zasebne lastnike gozdov, ki imajo v lasti največ 30 ha gozdnih zemljišč, kjer je potrebno apnenje gozdnih tal.
<i>Gozdna infrastruktura</i>		
Gradnja gozdnih cest v nezadostno odprtih območjih	Subvencija v višini do 70 % dokumentiranih stroškov.	V primeru, da gre za gradnjo gozdnih cest v posebej ekonomsko šibkih predelih (npr. visokogorja) se lahko odobri subvencija v višini do 90 % dokumentiranih stroškov.
Mokro skladiščenje lesa za namene varstva pred škodljivimi	Subvencija v višini do 30 % dokumentiranih stroškov (izdatki za prvo naložbo ter potrebna tehnična oprema).	

gozdnimi organizmi (predvsem podlubniki)		
Gradnja požarnih presek in protipožarnih gozdnih cest ter poti	Subvencija v višini do 65 % dokumentiranih stroškov.	Zasebni lastniki manjših gozdnih posesti (<20 ha) lahko prejmejo subvencijo v višini 75 % dokumentiranih stroškov. Neplačano, prostovoljno delo, ki ga opravijo prejemniki subvencije in njihovi družinski člani je upravičeno do sofinanciranja v višini do 65 % stroškov, ki bi nastali, če bi najemali izvajalcev gozdarskih del.
<i>Pogozdovanje negozdnih površin</i>		
Pogozdovanje negozdnih površin, ki se ne uporabljajo več v kmetijske namene.	Subvencija v višini do 100 % dokumentiranih stroškov.	Neplačano, prostovoljno delo, ki ga opravijo prejemniki subvencije in njihovi družinski člani je upravičeno do sofinanciranja v višini do 80 % stroškov, ki bi nastali, če bi najemali izvajalcev gozdarskih del. Nedenarne prispevke upravičencev je mogoče priznati kot upravičen strošek do največ 80 % njihove tržne vrednosti.
<i>Sofinanciranje ukrepov za obvladovanje posledic ekstremnih vremenskih dogodkov v gozdovih</i>		
Ukrepi za okolju prijazno sanacijo površin, prizadetih zaradi ujm ali škodljivih gozdnih organizmov	Subvencija v višini do 70 % dokumentiranih stroškov.	Neplačano, prostovoljno delo, ki ga opravijo prejemniki subvencije in njihovi družinski člani je upravičeno do sofinanciranja v višini do 80 % stroškov, ki bi nastali, če bi najemali izvajalcev gozdarskih del. Nedenarne prispevke upravičencev je mogoče priznati kot upravičen strošek do največ 80 % njihove tržne vrednosti.
Ukrepi varstva gozdov poškodovanih v ekstremnih vremenskih dogodkih	Subvencija v višini do 80 % dokumentiranih stroškov.	Zasebni lastniki manjših gozdnih posesti (<20 ha) lahko prejmejo subvencijo v višini 90 % dokumentiranih stroškov. Neplačano, prostovoljno delo, ki ga opravijo prejemniki subvencije in njihovi družinski člani je upravičeno do sofinanciranja v višini do 80 % stroškov, ki bi nastali, če bi najemali izvajalcev gozdarskih del. Nedenarne prispevke upravičencev je mogoče priznati kot upravičen strošek do največ 80 % njihove tržne vrednosti.

Pogozdovanje gozdov, ki so bili poškodovani v ekstremnih vremenskih dogodkih	Subvencija v višini do 80 % dokumentiranih stroškov.	Zasebni lastniki manjših gozdnih posesti (<20 ha) lahko prejmejo subvencijo v višini 90 % dokumentiranih stroškov. V primeru uporabe avtohtonih drevesnih vrst v višini 90 % dokumentiranih stroškov. Neplačano, prostovoljno delo, ki ga opravijo prejemniki subvencije in njihovi družinski člani je upravičeno do sofinanciranja v višini do 80 % stroškov, ki bi nastali, če bi najemali izvajalcev gozdarskih del. Nedenarne prispevke upravičencev je mogoče priznati kot upravičen strošek do največ 80 % njihove tržne vrednosti.
---	---	--

Preglednica 2: Pregled vrednosti financiranja in sofinanciranja ukrepov iz Zveznega akcijskega programa za varstvo podnebja in ohranjanje biotske raznovrstnosti

Ukrep	Vrsta in obseg podpore	Dodatni pogoji
Priprava sestojev na obnovo (predhodno pomlajevanje z umetno obnovo najmanj 5 do 7 let pred sečnjo sestojaja)	Subvencija v višini 85,00 €/ha/leto za upravičence, ki upoštevajo vse ukrepe z izjemo ukrepa <i>Ne gospodarjenje z gozdovi na vsaj 5 % gozdne površine</i> .	
Naravna obnova (z avtohtonimi drevesnimi vrstami in drevesnimi vrstami, ki so naravno prisotne)		
Umetna obnova z določenimi drevesnimi vrstami (uporabljajo se drevesne vrste, skladno s priporočili zvezne dežele)	Subvencija v višini 100,00 €/ha/leto za upravičence, ki upoštevajo vse ukrepe in je njihova gozdna posest manjša od 500 ha.	
Sukcesijski razvoj gozdov (še posebej pionirskih drevesnih vrst)	Subvencija v višini 80,00 €/ha/leto za upravičence, ki upoštevajo vse ukrepe in imajo v lasti gozdno posest od 500 do 1 000 ha.	
Ohranjanje gozdov (predvsem povečanje vrstne pestrosti avtohtonih drevesnih vrst v obstoječih sestojih)		
Zmanjšanje deleža posekov na golo		
Zvišanje deleža odmrle lesne mase v gospodarskih gozdovih	Subvencija v višini 55,00 €/ha/letno za upravičence, ki upoštevajo vse ukrepe in imajo v lasti gozdno posest večjo od 1 000 ha.	
Vzpostavitev mreže habitatnih dreves (vsaj 5 dreves na hektar)		V primeru, da so bila za vzpostavitev mreže habitatnih dreves dodeljena sredstva v okviru katerega drugega programa se subvencija zniža za 18,00 €/ha/leto.
Gradnja novih vlak v neodprtih gozdovih, kjer je razdalja med njimi vsaj 30 m (oziroma 40 m, kjer so tla zbita)	Upravičenci, ki izvajajo ukrep <i>Ne gospodarjenje z gozdovi na vsaj 5 % gozdne površine</i> se zavežejo k izvajanju tega ukrepa za obdobje 20 let. V drugem delu zavezujočega obdobja (od 11 do 20 leta) ti upravičenci prejemaajo subvencijo v višini 100,00 €/ha/letno za površino, ki je v skladu s tem ukrepov izvzeta iz gospodarjenja.	V primeru, da so bila za gradnjo vlak dodeljena sredstva v okviru katerega drugega programa se subvencija zniža za 7,00 €/ha/leto.
Zmanjšanje uporabe pesticidov (neuporaba v gozdovih)		
Ukrepi za povečanje kapacitete tal za zadrževanje vode		
Ne gospodarjenje z gozdovi na vsaj 5 % gozdne površine		
		Izvajanje ukrepa je obvezno, če gozdna površina prosilca presega 100 ha. Za prosilce katerih gozdna površina je manjša od 100 ha je ukrep prostovoljen. Območje, ki se določi mora biti veliko vsaj 0,3 ha in mora biti iz gospodarjenja izločeno vsaj 20 let.

Preglednica 3: Pregled vrednosti financiranja in sofinanciranja ukrepov v okviru Programa za gozdnogojitvene ukrepe v gozdovih (WALDFÖPR)

Ukrep	Vrsta in obseg podpore	Dodatni pogoji
<i>Pogozdovanje s sadnjo</i>		
Pogozdovanje negozdnih zemljišč s sadnjo	V primeru pogozdovanja negozdnih zemljišč je posameznik upravičen do nadomestila v višini 3,80 € na posajeno sadiko. V primeru pogozdovanja negozdnih zemljišč z redkimi drevesnimi vrstami ali grmovnicami je posameznik upravičen do nadomestila v višini 5,00 € na posajeno sadiko. V primeru pogozdovanja negozdnih zemljišč s puljenkami iz lastnega gozda je posameznik upravičen do nadomestila v višini 2,50 € na posajeno sadiko. Posameznik lahko zaprosi za pridobitev nadomestila za površino največ 50 ha. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	Posameznik je dolžan uporabljati sadike iz drevesnic ali puljenke. V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja znotraj območja Natura 2000 se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %. V primeru, da so razmere za zasaditev neugodne se višina nadomestila poveča za 20 %.
Pogozdovanje gozdnih zemljišč s sadnjo	V primeru pogozdovanja gozdnih zemljišč je posameznik upravičen do nadomestila v višini 3,80 € na posajeno sadiko. V primeru pogozdovanja gozdnih zemljišč z redkimi drevesnimi vrstami ali grmovnicami je posameznik upravičen do nadomestila v višini 5,00 € na posajeno sadiko. V primeru pogozdovanja gozdnih zemljišč s puljenkami iz lastnega gozda je posameznik upravičen do nadomestila v višini 2,50 € na posajeno sadiko. Posameznik lahko zaprosi za pridobitev nadomestila za površino največ 50 ha. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	Posameznik je dolžan uporabljati sadike iz drevesnic ali puljenke. V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja znotraj območja Natura 2000 se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da so razmere za zasaditev neugodne se višina nadomestila poveča za 20 %.

		V primeru, da je območje pogozdovanja v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %. V primeru, da so razmere za zasaditev neugodne se višina nadomestila poveča za 20 %.
Dopolnilna sadnja	V primeru dopolnilne sadnje s standardnimi drevesnimi vrstami je posameznik upravičen do nadomestila v višini 2,50 € na posajeno sadiko. V primeru dopolnilne sadnje z alternativnimi drevesnimi vrstami je posameznik upravičen do nadomestila v višini 4,00 € na posajeno sadiko.	Posameznik je dolžan uporabljati sadike iz drevesnic ali puljenke. V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja znotraj območja Natura 2000 se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %.
<i>Pogozdovanje s setvijo</i>		
Pogozdovanje negozdnih zemljišč s setvijo	V primeru pogozdovanja negozdnih zemljišč s setvijo različnih drevesnih vrst (razen breze) brez ograje je posameznik upravičen do nadomestila v višini 4 000,00 €/ha. V primeru pogozdovanja negozdnih zemljišč s setvijo različnih drevesnih vrst (razen breze) z ograjo je posameznik upravičen nadomestila do 7 000,00 €/ha. V primeru pogozdovanja negozdnih zemljišč s setvijo z brezo je posameznik upravičen do nadomestila 1 000,00 €/ha (ne glede na to ali postavi ograjo ali ne).	V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja znotraj območja Natura 2000 se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %.

	Posameznik lahko zaprosi za pridobitev nadomestila za površino največ 50 ha. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	V primeru, da so razmere za pomlajevanje neugodne (potrebno je vsaj trikratno gnojenje) se višina nadomestila poveča za 70 % (različne drevesne vrste, brez ograje), 40 % (različne drevesne vrste, z ograjo) ali za 168 % (breza).
Pogozdovanje gozdnih zemljišč s setvijo	V primeru pogozdovanja gozdnih zemljišč s setvijo različnih drevesnih vrst (razen breze) brez ograje je posameznik upravičen do nadomestila v višini 4 000,00 €/ha. V primeru pogozdovanja gozdnih zemljišč s setvijo različnih drevesnih vrst (razen breze) z ograjo je posameznik upravičen nadomestila do 7 000,00 €/ha. V primeru pogozdovanja gozdnih zemljišč s setvijo z brezo je posameznik upravičen do nadomestila 1 000,00 €/ha (ne glede na to ali postavi ograjo ali ne). Posameznik lahko zaprosi za pridobitev nadomestila za površino največ 50 ha. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja znotraj območja Natura 2000 se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %. V primeru, da so razmere za pomlajevanje neugodne (potrebno je vsaj trikratno gnojenje) se višina nadomestila poveča za 70 % (različne drevesne vrste, brez ograje), 40 % (različne drevesne vrste, z ograjo) ali za 168 % (breza).
Dopolnilna setev	V primeru dopolnilne setve različnih drevesnih vrst (razen breze) je posameznik upravičen do nadomestila v višini 1 800,00 €. V primeru dopolnilne setve breze je posameznik upravičen do nadomestila v višini 900,00 €/ha.	V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja znotraj območja Natura 2000 se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %.

Naravna obnova		
Zaščita mladih dreves (mladja) pred objedanjem z ogradami in njihovim vzdrževanjem	V primeru zaščite mladih dreves (mladja) je posameznik upravičen do nadomestila v višini 600,00 €/kos ograde. Najnižja vrednost nadomestila je 300,00 € (prag <i>de minimis</i>).	V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja znotraj območja Natura 2000 se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %.
Priprava tal na naravno obnovo	V primeru priprave tal na naravno obnovo je posameznik upravičen do nadomestila v višini 900,00 €/ha. Posameznik lahko zaprosi za pridobitev nadomestila za površino največ 50 ha. Najnižja vrednost nadomestila je 300,00 € (prag <i>de minimis</i>).	V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje naravne obnove znotraj območja Natura 2000 se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje naravne obnove v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %.
Nega naravnega mladja z namenom ohranjanja ustrezne zmesi drevesnih vrst	V primeru nege naravnega mladja je posameznik upravičen do nadomestila v višini 1 300,00 €/ha. Posameznik lahko zaprosi za pridobitev nadomestila za površino največ 50 ha. Najnižja vrednost nadomestila je 3000,00 € (prag <i>de minimis</i>).	V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest manjšo, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje nege naravnega mladja znotraj območja Natura 2000 se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje nege naravnega mladja v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %.

<i>Nega mladih sestojev</i>		
Zalivanje sadik	V primeru zalivanja sadik je posameznik upravičen do nadomestila v višini 0,90 €/kos.	V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje zalivanja v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %.
Nega mladih sestojev	V primeru nege mladih sestojev do višine 5 m je posameznik upravičen do nadomestila v višini 650,00 €/ha. V primeru nege mladja od višine 5 m do 15 m je posameznik upravičen do nadomestila v višini 1 000,00 €/ha. Posameznik lahko zaprosi za pridobitev nadomestila za površino največ 50 ha. Najnižja vrednost nadomestila je 300,00 € (prag <i>de minimis</i>).	V primeru, da je prosilec za pridobitev subvencije zasebni lastnik gozda, ki ima v lasti majhno gozdno posest, se višina nadomestila poveča za 10 %. V primeru, da je območje pogozdovanja v gozdovih, ki so razglašeni za varovalne gozdove se višina nadomestila poveča za 50 %. V primeru, da so pogoji dela težki (značilnosti terena, nega mladja v gozdovih poškodovanih zaradi naravnih ujm) se višina nadomestila poveča za 20 %.
<i>Varstvo gozdnih tal</i>		
Apnenje gozdnih tal	V primeru apnenja tal je posameznik lahko upravičen do povrnitve 80 % nastalih stroškov. Posameznik lahko zaprosi za pridobitev nadomestila za površino največ 200 ha. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	
Spravilo lesa iz gozda s tlom prijaznim tehnologijam (žičniško spravilo lesa)	V primeru spravila lesa iz gozda s tlom prijaznim tehnologijam (žičniško spravilo lesa) je posameznik upravičen do nadomestila v višini 10-20 €/m³ lesa. Višina nadomestila se določi glede na delovne razmere. Količina posekanega lesa ne sme presegati 5 000 m³ v enem letu, ko prosilec zaprosi za nadomestilo. Najnižja vrednost nadomestila je 300,00 € (prag <i>de minimis</i>).	

Spravilo lesa iz gozda s tlom prijaznim tehnologijam (spravilo lesa s konji)	V primeru spravila lesa iz gozda s tlom prijaznim tehnologijam (spravilo lesa s konji) je posameznik upravičen do nadomestila v višini 8 €/m ³ lesa. Količina posekanega lesa ne sme presegati 5 000 m ³ v enem letu, ko prosilec zaprosi za nadomestilo. Najnižja vrednost nadomestila je 300,00 € (prag <i>de minimis</i>).	V primeru, da težkih delovnih razmer se višina nadomestila poveča za 10 %.
Spravilo lesa iz gozda s tlom prijaznim tehnologijam (spravilo lesa z majhnimi žičnimi žerjavi, lahki stroji in trakcijskimi vitli)	V primeru spravila lesa iz gozda s tlom prijaznim tehnologijam (spravilo lesa z majhnimi žičnimi žerjavi, lahki stroji in trakcijskimi vitli) je posameznik upravičen do nadomestila v višini 5,00 €/m ³ lesa. Količina posekanega lesa ne sme presegati 5 000 m ³ v enem letu, ko prosilec zaprosi za nadomestilo. Najnižja vrednost nadomestila je 300 000 € (prag <i>de minimis</i>).	V primeru, da težkih delovnih razmer se višina nadomestila poveča za 10 %.
<i>Ukrepi varstva gozdov</i>		
Zatiranje podlubnikov izven varovalnih gozdov	V primeru tretiranja s postopki, ki ne vsebujejo insekticidov je posameznik upravičen do nadomestila v višini 5,00-10,00 €/m ³ tretiranega lesa. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	
Zatiranje podlubnikov v varovalnih gozdovih	V primeru tretiranja s postopki, ki ne vsebujejo insekticidov je posameznik upravičen do nadomestila v višini 10,00-30,00 €/m ³ tretiranega lesa. V primeru puščanja lesa v gozdu je posameznik upravičen do nadomestila v višini 80,00 €/m ³ lesa. V primeru helikopterskega spravila z namenom zatiranja podlubnikov je posameznik upravičen do nadomestila v višini 80,00 €/m ³ lesa. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	
Preprečevanje gozdnih požarov v skladu s Direktivo o gašenju gozdnih požarov (2013)	V primeru izvajanja ukrepov za preprečevanje gozdnih požarov v skladu z Direktivo o gašenju gozdnih požarov (2013) je posameznik lahko upravičen do povrnitve 65 % nastalih stroškov.	

	Znesek nadomestila ne sme presegati 30 000,00 € v enem letu, ko prosilec zaprosi za povrnitev nastalih stroškov. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	
<i>Nadomestila v primeru škode zaradi gozdnih požarov ali poplav</i>		
Nadomestilo za škodo zaradi gozdnih požarov	V primeru škode zaradi gozdnih požarov je posameznik lahko upravičen do povrnitve 75 % ocenjenih nastalih stroškov. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	
Nadomestilo za škodo zaradi poplav	V primeru škode zaradi poplav je posameznik lahko upravičen do povrnitve 50 % ocenjenih nastalih stroškov. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	
<i>Nadomestila v primeru škode zaradi naravnih ujm (ekstremnih vremenskih dogodkov)</i>		
Nadomestilo za škodo zaradi ekstremnih vremenskih dogodkov	V primeru škode zaradi poplav je posameznik lahko upravičen do povrnitve 70 % ocenjenih nastalih stroškov. Najnižja vrednost nadomestila je 700,00 € (prag <i>de minimis</i>).	

Preglednica 4: Pregled vrednosti financiranja in sofinanciranja ukrepov v okviru Programa za izboljšanje odprtosti gozdov (FORSTWEGR)

Ukrep	Vrsta in obseg podpore	Dodatni pogoji
Gradnja in širitev gozdne infrastrukture (gozdne ceste, skladišča ob gozdnih cestah, mostovi, oporni zidovi, nosilne konstrukcije, zaščite brežin, ipd.), obnova gozdne infrastrukture in nujni začasni ukrepi za zagotovitev dostopa v gozd	Sofinanciranje projektov v višini do 70 % upravičenih stroškov za gradnjo in širitev gozdne infrastrukture. Sofinanciranje projektov v višini do 80 % upravičenih stroškov za vzdrževanje gozdne infrastrukture in za nujne začasne ukrepe za zagotovitev dostopa v gozd.	Višino sofinanciranja določi pristojni organ v obliki višine deleža sofinanciranja. V primeru, da se sofinancira stroške pridobitve projektne dokumentacije in pridobitve ustreznih soglasij, na podlagi katere je bil projekt zavržen za gradnjo se sofinancira 70 % upravičenih stroškov priprave dokumentacije in pridobitve ustreznih soglasij. Višja stopnja sofinanciranja se lahko dodeli v območjih gorskih gozdov (nad 800 metrov nadmorske višine), v primeru gradnje ali širitve gozdne infrastrukture v alpskem območju in v določenih regijah Bavarske. V tem primeru se lahko višina deleža sofinanciranja poveča za 20 % za projekte gradnje in širitve gozdne infrastrukture in za 10 % v primeru obnove gozdne infrastrukture. Najvišja stopnja financiranja je 90 %. Delež sofinanciranja se lahko poveča za 10 % v primeru zahtevnih projektnih ali gradbenih pogojev in v primeru, da ima projekt javno korist ter za razvoj varovalnih gozdov. Najvišja stopnja financiranja je 90 %. Delež sofinanciranja se lahko poveča za 10 % v primeru, da je zaradi podnebnih sprememb potrebno spremeniti ali vzdrževati več kot 50 % obstoječe vegetacije na območju gradnje ali širitve gozdne infrastrukture. Najvišja stopnja financiranja je 90 %. Vloge za sofinanciranje projektov, katerih skupni stroški ne presegajo 5 000 € niso upravičeni do sofinanciranja.

Priloga 3: Ukrepi (so)financiranja vlaganj v gozdove v Italiji in Pokrajini Zgornje Padižje

Preglednica 1: Pregled vrednosti financiranja in sofinanciranja ukrepov iz pokrajinskega proračuna pokrajine Zgornje Padižje

Ukrep	Vrsta in obseg podpore	Dodatni pogoji
Ukrepi varstva gozdov pred škodljivimi gozdnimi organizmi (posek gozdnega drevja za namen kontrolno-lovnih nastav, razrez gozdnih lesnih sortimentov na manjše gozdne lesne sortimente z namenom preprečevanja širjenja podlubnikov, lupljenje in obvejevanje gozdnih lesnih sortimentov, ki ostanejo v gozdu z namenom preprečevanja širjenja podlubnikov)	Sofinanciranje v višini do 80 % upravičenih stroškov. Upravičeni stroški so: a) 80,00 €/drevo za posek gozdnega drevja za namen kontrolno-lovnih nastav, b) 20,00 €/drevo za razrez gozdnih lesnih sortimentov na manjše gozdne lesne sortimente z namenom preprečevanja širjenja podlubnikov, c) 60,00 €/drevo za lupljenje in obvejevanje gozdnih lesnih sortimentov, ki ostanejo v gozdu z namenom preprečevanja širjenja podlubnikov.	Vloge za sofinanciranje, katerih skupni stroški ne presegajo 300,00 € niso upravičene do sofinanciranja. Zneski sofinanciranja posameznih ukrepov varstva gozdov pred škodljivimi gozdnimi organizmi (a, b in c) se med seboj ne seštevajo in se ne seštevajo z ukrepi spravila poškodovanega lesa (glej <i>ukrepi izvajanja nujnih sanacijskih ukrepov po naravnih nesrečah</i>).
Ukrepi izvajanja nujnih sanacijskih ukrepov po naravnih nesrečah (spravilo poškodovanega lesa zaradi biotskih in abiotskih dejavnikov, ki predstavlja tveganje za ekološko stabilnost gozdnih ekosistemov, spravilo gozdnega drevja, ki ogroža cestno infrastrukturo ali se nahaja v bližini ali znotraj vodotokov, sanitarna sečnja gozdnega drevja, ki ogroža varnost in se bo pustilo v gozdu)	Financiranje v višini do 100 % upravičenih stroškov. Upravičeni stroški so: a) 5,00 – 30,00 €/m³ za spravilo poškodovanega lesa zaradi biotskih in abiotskih dejavnikov, ki predstavlja tveganje za ekološko stabilnost gozdnih ekosistemov, b) 5,00 – 39,00 €/m³ za spravilo gozdnega drevja, ki ogroža cestno infrastrukturo ali se nahajajo v bližini ali znotraj vodotokov, c) 13,00 €/m³ za sanitarno sečnja gozdnega drevja, ki ogroža varnost in se bo pustilo v gozdu).	Višina sredstev pri točkah a) in b) je odvisna od načina spravila poškodovanega lesa. Pri točki a) je najnižja višina sredstev je dodeljena za spravilo z zgibnim polprikolničarjem (5,00 €/m³), ročno spravilo, spravilo z vitlom, spravilo s traktorjem ali spravilo s konjem (17,00 €/m³), spravilo z žičnim žerjavom (22,00 €/m³) in helikoptersko spravilo (30,00 €/m³, možno le v varovalnih gozdovih). Pri točki b) je najnižja višina sredstev dodeljena za preventivno spravilo lesa (ni poškodovan) z zgibnim polprikolničarjem (5,00 €/m³), ročno spravilo, spravilo z vitlom, spravilo s traktorjem ali spravilo s konjem (17,00 €/m³), spravilo z žičnim žerjavom (22,00 €/m³) in helikoptersko spravilo (30,00 €/m³). V primeru, da gre za spravilo poškodovanega lesa se višina sredstev poviša za 30 %.

		Vloge za sofinanciranje, katerih skupni stroški ne presegajo 300,00 € niso upravičene do sofinanciranja. V primeru sofinanciranja ukrepov izvajanja nujnih sanacijskih ukrepov, prosilec ni upravičen do sofinanciranja ukrepov <i>izvajanja gozdnogojitvenih del in ukrepov izvajanja varstvenih del in varstva gozdnih habitatov</i>.
Ukrepi izvajanja gozdnogojitvenih del (gozdnogojitvena dela v mlajših razvojnih fazah gozda in grmičevjih ter panjevske gozdovih, obnova in nega nizkega gozda, urejanje lovskih stez, obdelava tal za spodbujanje obnove)	Za ukrepe gozdnogojitvenih del v mlajših razvojnih fazah gozda in grmičevjih ter panjevske gozdovih in nege nizkega gozda se sofinancira stroške v višini 70% (za delo opravljeno s strojem za sečnjo ali zgibnim polprikoličarjem pa le 35 %) priznanih stroškov, pri čemer priznani stroški znašajo 4000,00 €/ha. Za ukrepe urejanja lovskih stez standardni stroški znašajo 2000,00 €/ha. Subvencija se dodeljuje za obdobje 10 let in vključuje tudi vzdrževanje površine za katero se dodeljuje prispevek. Za ukrepe obdelave tal za spodbujanje obnove standardni stroški znašajo 4,00 €/ha.	Minimalna površina za ukrepe gozdnogojitvenih del v mlajših razvojnih fazah gozda in grmičevja ter panjevskega gozda in nege nizkega gozda znaša 0,5 hektarja. Vloge za sofinanciranje urejanja lovskih stez in obdelave tal, katerih skupni stroški ne presegajo 300,00 € niso upravičene do sofinanciranja. V primeru (so)financiranja ukrepov izvajanja gozdnogojitvenih del, prosilec ni upravičen do sofinanciranja <i>ukrepov varstvenih del in varstva gozdnih habitatov</i>.
Ukrepi izvajanja varstvenih del in varstva gozdnih habitatov (ukrepi določeni s strani pristojnega gozdarskega organa)	Financiranje v višini do 100 % upravičenih stroškov. Višina upravičenih stroškov je določena pavšalno v višini 5000,00 €/ha.	Ukrepi določeni s strani pristojnega gozdarskega organa morajo vključevati najmanj dva različna ukrepa in morajo biti zaključeni v roku 24 mesecev od vložitve vloge. Minimalna površina za ukrepe izvajanja varstvenih del in varstva gozdnih habitatov je 0,5 hektarja.
Ukrepi gradnje in izboljšanja gozdne in gozdno-pašne infrastrukture (ukrepi za gradnje in vzdrževanja gozdnih cest in poti)	Naložbe v ukrepe gradnje in vzdrževanja gozdnih cest in poti se lahko sofinancirajo v višini od 40 % (če je prosilec organ interesa izboljšanja javne infrastrukture ali kmetijsko podjetje) do 60 % priznanih stroškov (če je prosilec občina ali občinski organ).	Sofinanciranje poteka v obliki prispevkov, ki jih odobri direktor pristojnega gozdarskega oddelka. Upravičeni stroški se določijo na podlagi veljavnega cenika za gozdarstvo in kmetijstvo ter Državne agencije za okolje in varstvo podnebja.
Ukrepi pogozdovanja in obnove gozdnih sestojev (pogozdovanje z	Financiranje v višini do 100 % upravičenih stroškov.	Minimalna površina za ukrepe izvajanja pogozdovanja in obnove gozdnih sestojev je 0,5 hektarja, največja površina pa 10 hektarjev.

mešanimi drevesnimi vrstami, skupaj z individualno zaščito ali ograjevanjem manjših površin)	Višina upravičenih stroškov je določena pavšalno v višini 2000,00 €/ha.	Saditi je dovoljeno le gozdne drevesne vrste, primerne za lokacijo, iz ustreznih gozdnih drevesnic. Za površine, ki so upravičene do sofinanciranja ukrepov pogozdovanja in obnove gozdnih sestojev, ni dovoljeno vlagati nobenih nadaljnjih vlog za tovrstne ukrepe. Prav tako ni mogoče vložiti vloge za sofinanciranje <i>ukrepov izvajanja varstvenih del in varstva gozdnih habitatov</i>.
---	--	---